Az Európai Unió
Hivatalos Lapja

C 106

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

64. évfolyam

2021. március 26.

Tartalom

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Interactio – távülés – Az RB 142. plenáris ülése, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

2021/C 106/01 A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása a Covid19-világjárvány elleni oltási kampányról 1

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Interactio – távülés – Az RB 142. plenáris ülése, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

2021/C 106/02 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program 3

2021/C 106/03 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generációk számára – Az ifjúsági garancia megerősítése 7

2021/C 106/04 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Határon átnyúló közszolgáltatások Európában 12

2021/C 106/05 A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Agroökológia 19

2021/C 106/06 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer 25

2021/C 106/07 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új Európai Kutatási Térség (EKT) a kutatás és az innováció szolgálatában 31

HU

2021/C 106/08 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kulturális és kreatív ágazatok újraindítása 38

III *Előkészítő jogi aktusok*

Régiók Bizottsága

Interactio – távülés – Az RB 142. plenáris ülése, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

2021/C 106/09 A Régiók Európai Bizottsága véleménye – 8. környezetvédelmi cselekvési program 44

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – TÁVÜLÉS – AZ RB 142. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása a Covid19-világjárvány elleni oltási kampányról

(2021/C 106/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

1. támogatja az EU oltási stratégiáját, melyben kifejezésre jut a szolidaritás, az egység és a hatékonyság, és a folyamat alapját olyan elvek képezik, mint az uniós polgároknak az oltóanyagokhoz való egyenlő hozzáférése, a megfizethetőség és a biztonság. Elutasítja az „oltóanyag-nacionalizmust", amely szembemegy ezekkel az elvekkel;

2. üdvözli a tudományos kutatásban és innovációban elért áttörést, amely a globális együttműködésnek köszönhetően rekordidő alatt biztonságos és hatékony oltóanyagokat eredményezett. Úgy véli, hogy az oltás olyan gyökeres változást hoz, amely lehetővé teszi számunkra, hogy felülkerekedjünk a világjárvány mélypontján és azokon a drámai következményeken, amelyeket a járvány az EU társadalmi és gazdasági életére és mentális egészségére gyakorolt. Az oltás azonban önmagában nem elegendő: fontos, hogy a fertőzések száma gyors ütemben csökkenjen, mielőtt olyan új változatok jelennek meg, amelyek esetében a vakcinák hatékonysága még nem bizonyított;

3. fontosnak tartja, hogy a Covid19-oltóanyagok jóváhagyásának folyamata és a vakcinákhoz való hozzáférésről folytatott tárgyalások átláthatóak legyenek, és reméli, hogy a folyamatban lévő és későbbi oltóanyag-beszerzéseket továbbra is jól összehangolják és kommunikálják uniós szinten. Arra biztatja a tagállamokat, hogy az oltóanyagokkal ne ismételjék meg azt, ami a világjárvány elején történt, amikor néhány tagállam nem szolidáris viselkedése a védőeszközök, szájmaszkok és lélegeztetőgépek hiányához vezetett;

4. támogatja az EU, az Egészségügyi Világszervezet és a tagállamok oltási kampányait, és kéri az oltóanyaggyártás és -ellátás fokozását, a védőoltások beadásának felgyorsítását, valamint több információ rendelkezésre bocsátását annak érdekében, hogy az uniós polgárok egy egyszerű és áttekinthető eljárást követve mihamarabb időpontot kapjanak a védőoltásra, függetlenül attól, hogy hol van a lakóhelyük;

5. aggodalommal látja, hogy a Covid19-vírus továbbra is köztünk van, és ahogy szerte a világon, úgy Európában is nehéz ellenőrzésünk alá vonni a világjárványt és megszabadulni a ciklikus korlátozó intézkedésektől. Aggasztóak az oltóanyagok gyártásával és EU-ban történő bevezetésével kapcsolatos aktuális fejlemények is, tekintettel arra, hogy egyes oltóanyaggyártók jelentősen csökkentették a szállítmányokat, ami miatt a nemzeti hatóságok kénytelenek átdolgozni az oltóanyag-elosztásra vonatkozó terveiket. Ezért elengedhetetlennek tartja, hogy az európai intézmények megfelelő intézkedéseket hozzanak annak biztosítására, hogy a gyártók teljesítsék a szerződéseikben vállalt kötelezettségeiket;

6. hangsúlyozza, hogy számos helyi és regionális önkormányzat hatáskörrel rendelkezik az egészségügy terén, és készen áll arra, hogy támogassa az oltóanyagok bevezetését – különösen logisztikai téren –, valamint kampányokban és tájékoztató tevékenységekben vegyen részt, így segítve a bizalomépítést és a népszerűsítést a polgárok körében, gyorsítva egyben az oltási folyamatot. Ezért szorgalmazza, hogy a tagállamok aktívan vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat kampányaikba és oltási stratégiáik gyors végrehajtásába;

7. annak ismeretében, hogy a világjárvány letöréséhez a lakosság 70 %-át be kell oltani, aggasztónak tartja, hogy az európai lakosságnak kevesebb mint fele szeretné megkapni az oltást 2021-ben, hét tagállamban a lakosság közel egyharmada ellenzi a védőoltást, és az európaiak közel kétharmada úgy véli, hogy az oltóanyagokat túl gyorsan állították elő ([1]);

8. rendkívül fontosnak tartja, hogy megnyugtassuk az embereket, hogy az alkalmazott technológia biztonságos, és a gyors előállítás az oltóanyag-fejlesztésre szánt pénzügyi és emberi erőforrások átlagon felüli szintjének tudható be. Úgy véli, hogy a szubnacionális vezetők ideális helyzetben vannak ahhoz, hogy segítsenek ennek a megnyugtató üzenetnek a közvetítésében;

9. óva int az álhírek és a dezinformáció hatásaitól, amelyek ronthatják a mielőbbi tömeges oltás esélyeit, és kéri, hogy jobban figyeljünk oda az oltási kampányokkal kapcsolatos lehetséges csalásokra. Meggyőződése, hogy a helyi és regionális önkormányzatok bevonása komoly segítséget jelenthet a dezinformáció elleni küzdelemben és az oltást övező bizonytalanság eloszlatásában;

10. kéri egy európai eredménytábla bevezetését, amely lehetővé teszi az átoltottság és az oltóanyag-elosztás régiónkénti nyomon követését, így javítva az átláthatóságot és a koordinációt, segítve egyben az esetleges hiányosságok feltárását. Fontosnak tartja az emberek teljes körű tájékoztatását a Covid19-vakcinák engedélyezéséről, rendelkezésre állásáról és bevezetéséről;

11. felajánlja a Régiók Európai Bizottsága és tagjai segítségét az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak oly módon, hogy támogatja az oltási kampányokat a bevált gyakorlatok cseréje és az információk terjesztése révén;

12. támogatja a Tanács azon szándékát, hogy orvosi célokra kidolgozzon egy szabványosított és interoperábilis oltási bizonyítványt, tekintettel arra, hogy az oltás dokumentálása orvosi szempontból szükséges;

13. rendkívül fontosnak tartja, hogy az EU vezető szerepet vállaljon abban, hogy a világon mindenhol hozzáférhetővé váljanak az oltóanyagok;

14. kéri, hogy átfogóan értékeljék az Európai Uniónak, a tagállamoknak, valamint a régióknak és településeknek a Covid19-világjárvány kitörésére adott válaszait, és ebből orvosi, gazdasági, társadalmi, adminisztratív és kompetenciajogi szempontból egyaránt vonják le a megfelelő következtetéseket.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

([1]) Az Európai Bizottság (DG COMM.A3) felmérése: „Public Opinion on COVID-19 Vaccination in the EU”, 2020. december.

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – TÁVÜLÉS – AZ RB 142. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program

(2021/C 106/02)

Előadó:	BORBOLY Csaba (RO/EPP), a Hargita Megyei Tanács elnöke
Referenciaszöveg:	Közlemény: A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program COM(2020) 274 final Javaslat tanácsi ajánlásra a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről COM(2020) 275 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Főbb megállapítások

1. kéri, hogy ismerjék el és tartsák tiszteletben azt a kulcsfontosságú szerepet, amelyet – az érintett infrastruktúra tulajdonosaiként, az uniós alapok és a nemzeti és regionális támogatások kedvezményezettjeiként, valamint a helyi és regionális közösségek elérésében megkerülhetetlen szereplőként – a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a tagállamok játszanak az EU fő politikáiban, valamint a készségek terén. Egyben sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság jelenlegi közleményei nem ismerik el ezt a szerepet;

2. hangsúlyozza, hogy tájékoztatni kell az energiaigényes ágazatban dolgozó munkavállalókat arról, hogy milyen kihívásokat és lehetőségeket tartogat számukra a digitális és zöld átállás, és ennek megfelelően támogatni kell őket;

3. érdeklődéssel fogadja az európai paktum elindítását, amely olyan közös fellépést mozdít elő, melynek célja a meglévő (szakmai) készségek fejlesztésére és az új készségek elsajátítására (átképzés) irányuló beruházások hatásának maximalizálása. Ebbe be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat is, hogy együttműködés indulhasson, és hogy egyértelmű kötelezettséget lehessen vállalni a munkaképes korúak képzésére az egész Európai Unióban;

4. javasolja, hogy a regionális területi stratégiák és a zöld megállapodással kapcsolatos paktumok utaljanak arra a készségekre vonatkozó politikára és azokra a beruházásokra, amelyekre az adott régiónak szüksége van. Jobban fel kell mérni azt is, hogy regionális szinten milyen igények merülnek fel a készségekkel kapcsolatban, és milyen ezzel kapcsolatos lehetőségek vannak. Ezeket minden egyes érintett ágazat szempontjából elemezni kell, hangsúlyozva az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó technológiákat és a fenntarthatóságot, különös tekintettel az autógyártásra, az építőiparra, az építőipari szolgáltatásokra, a tervező és kreatív iparágakra, a gyógyszeriparra, az ikt-ra és az élelmiszeriparra;

5. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a legtöbb tagállamban jelentős szerepet játszanak az oktatás finanszírozásában és a készségekkel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozásában. Az Európai Bizottságnak közvetlen kapcsolatokat kellene kialakítania az abban érdekelt helyi és regionális önkormányzatokkal, hogy az uniós alapok felhasználását kísérleti projektek révén felgyorsítsák, helyi és regionális stratégiákat és cselekvési terveket dolgozzanak ki, valamint hogy növeljék az új kezdeményezések finanszírozását, hogy még akkor is végre lehessen hajtani intézkedéseket, ha középtávon nincsenek partnerségi megállapodások;

6. megjegyzi, hogy a jelenlegi világjárvány idején a legtöbb oktatási rendszer gyorsan és rugalmasan reagált az új kihívásokra, és néhány tagállam rövid időn belül felpörgette az oktatás digitalizálását. Bár vannak igazi sikertörténetek is a régiókban, a Régiók Bizottsága azt javasolja, hogy a következő területekre összpontosítsanak:

a. egyenlő hozzáférés mindenki számára az oktatás és képzés új formáihoz, kiemelten kezelve a legkiszolgáltatottabb helyzetben levő gyermekeket és serdülőket,

b. a nyelv terén, ideértve az etnikai kisebbségek, illetve a jelnyelvet használó siketek és nagyothallók nyelvi jogai terén fennálló akadályok megszüntetése,

c. az új oktatási kezdeményezéseknek és formáknak elő kell segíteniük, hogy mindenki számára garantált legyen az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, csökkentve a digitális szakadékot és a hozzáférhetőségi hátrányokat annak érdekében, hogy a lakosság egésze, lakóhelyétől függetlenül, teljes mértékben hozzáférhessen az együttműködést szolgáló eszközökhöz,

d. a digitális konnektivitás előmozdítását célzó intézkedések, különösen a ritkán lakott területeken, ideértve például a digitális oktatáshoz való hozzáférést lehetővé tevő technológiákat, illetve oktatási anyagokat és eszközöket;

7. emlékeztet arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásáról szóló, a Next Generation EU keretében 2020. szeptember 17-én közzétett európai bizottsági iránymutatások egyik kiemelt kezdeményezése az „Átképzés és készségfejlesztés", valamint az, hogy a digitális készségek, az oktatás és a szakképzés minden életkorban történő támogatása érdekében átalakítsák az oktatási rendszereket, ami új pénzügyi perspektívát nyit meg a tagállamok és így a regionális és helyi hatóságok számára;

Politikai ajánlások

8. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok új kihívásokkal néznek szembe, különösen a Covid19-világjárvány kapcsán. Ugyanakkor nap mint nap számos új kezdeményezés is indul válaszul ezekre a kihívásokra. A legkiemelkedőbb példa erre az oktatás és a helyi vállalkozások digitalizációja. Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia, hogy létrehozhat-e egy olyan, a helyi és regionális önkormányzatok számára hozzáférhető európai platformot, amely bevált gyakorlatokat tartalmazna és támogatná az alkalmazkodási és reziliencia-stratégiák és cselekvési tervek kidolgozását, új helyi és regionális kezdeményezésekhez adva ihletet. A Régiók Bizottsága és tagjai örömmel fogadnának és támogatnának minden ilyen kezdeményezést;

9. hangsúlyozza, hogy a szakképzésben és a technológiai oktatásban egyaránt szükség van gyakorlati képzésre, és ezek többnyire bizonyos helyszínekhez és oktatási létesítményekhez kapcsolódnak, sokkal inkább, mint a digitális, nyelvi és egyéb humán készségek oktatása. Már most el kellene kezdeni meghatározni olyan, egyes régiókban bevált gyakorlatokat, amelyek új kezdeményezéseket inspirálhatnak más régiókban;

10. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül a közleményben ismertetett megközelítést, és vegye figyelembe, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a legtöbb tagállamban jelentős szerepet töltenek be a készségekhez kapcsolódó infrastruktúra támogatásában és fejlesztésében. A helyi és regionális önkormányzatokra ugyanis kulcsfontosságú felelősségi körök hárulnak az oktatás- és képzési politika terén, és fontos szerepet töltenek be az ifjúság- és a foglalkoztatáspolitikában is;

11. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárványhoz hasonló válságokat, amelyek megakasztják az oktatási és szakképzési rendszereket, gyakran magas munkanélküliségi ráták és gazdasági bizonytalanság jellemezte időszak követi. Ráadásul a zöld és digitális átmenetből eredő munkaerőpiaci változások mellett az alacsonyan képzett felnőtteknek sürgős támogatásra van szükségük a munkaerőpiacra való belépéshez vagy a munkaerőpiacon maradáshoz ([1]). E tekintetben nagy szükség van a készségekre, valamint a szakképzésre vonatkozóan javasolt kezdeményezésekre, hogy végre lehessen hajtani a szociális jogok európai pillérében foglalt, a minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való jogra vonatkozó első elvet;

([1]) Az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) adatai szerint 2016-ban az EU-ban a 25–64 éves korosztály 23 %-ának alacsony iskolai végzettsége, azaz legfeljebb alsó középfokú végzettsége (ISCED 2) volt (https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/statistics-and-indicators/statistics-and-graphs/33-how-many-adults-have-low-level-education#:~:text=%202016%2C%2023.0%25%20of%20people,followed%20by%20Portugal%20(53.1%25)).

12. várakozással tekint az elé, hogy az uniós oktatási miniszterek a közeljövőben jóváhagyják az „osnabrücki nyilatkozatot", amelynek célja az európai szakoktatás és -képzés korszerűsítése és az európai oktatási térségen belüli, határokon átnyúló együttműködés elmélyítése ([2]), valamint az ajánlás önkéntes jellegének megerősítése. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat teljes mértékben be kell vonni a felnőttoktatási politikákra vonatkozó nemzeti stratégiák kidolgozásába és végrehajtásába;

13. a Covid19-válság fényében hangsúlyozza, hogy a szakoktatást és -képzést illetően is javítani kell a digitális képzési megoldásokon és a távoktatáson, valamint lehetőség szerint és felesleges adminisztratív terhek okozása nélkül jobban figyelemmel kell követni a szakoktatásban és -képzésben végzettek helyzetének későbbi alakulását. Rámutat arra is, hogy növelni kell a szakoktatás és -képzés vonzerejét, és biztosítani kell a szakoktatási és -képzési ágazat és az általános oktatási rendszer közötti koherenciát és szinergiákat. Az RB azt is kéri, hogy vizsgálják felül a színvonalas és eredményes tanulószerződéses gyakorlati képzés európai keretrendszerét, hogy magas színvonalú, diverzifikált és testreszabott tanulószerződéses gyakorlati képzéseket lehessen nyújtani. Hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy ezekhez mindenki egyformán hozzáférhessen, illetve hogy minden munkavállaló élhessen a képzéshez való jogával;

14. megjegyzi, hogy a helyzet jelentős eltéréseket mutat az EU-n belül, ez jelenti az egyik legnagyobb kihívást az oktatásra és képzésre vonatkozó új normák és gyakorlatok kidolgozása és végrehajtása során. Ezek a regionális egyenlőtlenségek a készséghiányra és a strukturális munkaerőhiányra vezethetők vissza az EU-ban, és valószínűleg tovább mélyülnek, ha nem megfelelő módon alakítják ki és nem finanszírozzák megfelelően a helyi és regionális politikákat. Ezért a Régiók Bizottsága megismétli azt a kérését, hogy az új készségfejlesztési program és a szakképzési politika végrehajtása terén elért eredmények értékelése során helyezzenek nagyobb hangsúlyt a regionális szempontokra;

15. úgy véli, hogy a szakpolitikai fellépésnek összhangban kell lennie a regionális kontextussal; az univerzális megközelítés nem működik. A helyi és regionális szintű szakpolitikákban a megoldásokat a helyi viszonyoknak megfelelően ki kell igazítani;

16. rámutat, hogy foglalkozni kell a kiszolgáltatott helyzetben lévők vagy társadalmilag kirekesztett személyek magas színvonalú oktatáshoz és képzéshez való hozzáférésének kérdésével, hogy egyik tagállamban se legyenek akadályok a mindenki számára egyenlő hozzáférés előtt;

17. támogatja az európai oktatási térség megvalósításának felgyorsítását, hogy mindenki számára garantált legyen a magas színvonalú oktatás. Az EU-nak a hatáskörmegosztás keretében, a szubszidiaritás elvét és a harmonizációs tilalmat tiszteletben tartva, a polgárok igényei alapján ösztönöznie és támogatnia kell, illetve ki kell egészítenie a különböző oktatási rendszerek közötti együttműködést és párbeszédet, valamint a tantervek kialakítását;

18. hangsúlyozza, hogy fennáll annak a kockázata, hogy a zöld átmenet és a világjárvány még inkább károsan érinti majd a kisebbségeket, a nőket, a gyermekeket, a serdülőket, a fiatalokat és a hátrányos helyzetű közösségekből származó személyeket. Különösen igaz ez azokban a távoli, gyéren lakott vagy hegyvidéki régiókban, ahol a lakosságnak nagyobb akadályokat és nehézségeket kell leküzdenie, ha minőségi képzésben és oktatásban kíván részesülni. Ezeket a kérdéseket tényekre támaszkodva kell kezelni oly módon, amely valamennyi régióban megfelel e csoportok sajátos igényeinek. Ennek kapcsán azt javasolja, hogy térjenek ki a fogyatékossággal élő személyekre is, mivel esetükben olyan csoportról van szó, amelyet különösképpen érintenek a fent említett problémák;

19. tekintettel az új (tudományos, technológiai, mérnöki és matematikai) TTMM-készségek fontos szerepére, ezeket minden régióban és az oktatás minden szintjén hozzáférhetővé kell tenni, tiszteletben tartva a nemek közötti egyensúlyt is. A kettős átállás előmozdításakor pedig karrierválasztásuk során meg kell értetni az ISCED 2–3 végzettséggel rendelkező diákokkal, hogy milyen fontosak ezek a tudományágak a jövőbeli munkaerőpiac szempontjából, illetve hogy milyen lehetőségeket biztosítanak a jövőbeli munkavállalók számára. A cél az, hogy továbbtanulásukat ezek felé a szakirányok felé irányítsuk, szem előtt tartva a nyelvi jogokat és azt, hogy minden generáció és csoport számára biztosított legyen az ilyen új készségek elsajátításának a lehetősége;

20. úgy véli, hogy kiemelten kell kezelni az állami egyetemeket, hogy elő lehessen mozdítani a helyi és regionális szintű kezdeményezéseket, valamint állami és magánberuházásokat kell eszközölni a készségekkel kapcsolatos új lehetőségek előmozdítása érdekében. Az ezen a területen folyó helyi és regionális szintű kutatásnak pedig arra kell koncentrálnia, hogy az új készségek minden európai régióban elterjedjenek;

21. véleménye szerint a készségekkel és a szakképzéssel kapcsolatos európai együttműködésnek a helyi és regionális szintre kell összpontosítania, a helyi és regionális önkormányzatokat kell megcéloznia, és arra kell törekednie, hogy garantált legyen az iskolákhoz és a képzési szolgáltatásokhoz való hozzáférés. Az ilyen platformoknak nem szabad kizárólag a tagállamokra és a már eddig is részt vevőkre összpontosítaniuk;

([2]) https://www.eu2020.de/eu2020-en/news/article/eu-education-ministers-karliczek-osnabrueck/2384182.

22. nagyon pozitívnak tartja, hogy a készségfejlesztési program a 7. intézkedésében magában foglalja a szociális gazdaság által kínált üzleti lehetőségek előmozdítását is, például a helyi közösségek támogatását, helyi ökológiai megállapodások megkötését és a kiszolgáltatott csoportok aktiválását. Ennek kapcsán azt javasolja, hogy nagyobb mértékben vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat az Európai Bizottság által 2021-re beharangozott szociális gazdasági cselekvési terv előkészítésébe;

23. úgy véli, hogy az Erasmus+ uniós oktatási program fontos szerepet játszik az interkulturális készségek és a többnyelvűség elsajátításában. A világjárvány miatt fennáll annak a kockázata, hogy sok diák és tanulószerződéses tanuló nem élhet ezekkel a lehetőségekkel. Ezért az új körülményekhez igazodó, gyors megoldásokat kell találni, hogy az Erasmus+ program céljai továbbra is teljesülhessenek, ugyanakkor – a társadalmi befogadás szellemében – támogatni kell azokat a diákokat és tanulószerződéses tanulókat, akik eddig nem voltak egyenlő mértékben részesei az Erasmus+ lehetőségeinek;

24. véleménye szerint a világjárvány, a zöld megállapodás és a digitalizáció az európai gazdaság változásának fő mozgatórugója. Minden olyan változás üdvözlendő, amely célzott eredményeket hoz a környezet és az európai gazdasági fejlődés jövője szempontjából. Ahhoz, hogy reziliensebbek lehessenek, a munkavállalóknak el kell tudniuk sajátítani azokat az új készségeket, amelyekre a feltörekvő és növekvő ágazatok által generált zöld és digitális növekedés új korszakában lesz szükség. Ezzel kezelni lehet a strukturális munkaerőhiányt is. A munkavállalókat célzott, testre szabott munkahelyi tanácsadással kell támogatni, az új munkalehetőségeket keresők pedig a legnyitottabbak az új készségek elsajátítására. Ezzel párhuzamosan a vállalkozókat támogatni kell a munkavállalóikra irányuló készségfejlesztési tanácsadásban;

25. hangsúlyozza, hogy minden régióban kritikus tömegre van szükség a helyreállítás, a rezilienciaépítés és az oktatással és képzéssel kapcsolatos új készségek finanszírozása és támogatása tekintetében. Ennek keretében mindenhol és az oktatás minden szintjén biztosítani kell a tanárok és az oktatók képzését is. Ennek fényében azt kéri, hogy semmiképp ne csökkentsék azoknak az uniós programoknak a költségvetését, amelyek közvetlen beruházásokat biztosítanak az oktatásba és a készségfejlesztésbe – ilyen különösen az Erasmus+ és az ESZA+;

26. hangsúlyozza, hogy az oktatás és képzés gyorsan digitalizálódó világában a tanároknak, oktatóknak, diákoknak és tanulóknak új, ikt-alapú és operatív jellegű készségekre, egyszersmind a digitális, média- és információs műveltséggel kapcsolatos viselkedésbeli készségekre is szükségük van ([3]). A régióknak és a városoknak helyi és regionális intézkedések alapján igazolásokat kell kiállítaniuk arról, hogy a tanárok és az oktatók rendelkeznek a szükséges készségekkel és alkalmazkodtak az új helyzethez. Ha pedig vannak szűk keresztmetszetek és hiányosságok, akkor ezekre testre szabott, összehangolt megoldásokat kell találni a tanárképzés során és a tanárok készségeinek folyamatos fejlesztésével;

27. támogatja azt az elképzelést, hogy a jövőbeli Európai horizont program keretében látnunk kell, hogy milyen eredményeket hozott az a – helyi és regionális önkormányzatok aktív részvételével zajló –, tényeken alapuló, alkalmazott kutatás, amely új készségek meghatározásával, az online, digitalizált oktatásban alkalmazott tanítási módszerekkel, a készségekkel kapcsolatos szakpolitikai területek többszintű irányításával, illetve azzal foglalkozott, hogy miként lehet biztosítani az alapvető készségek elsajátítását mindenki – köztük a nyelvi kisebbségek, az etnikai csoportok és a marginalizált csoportok – számára;

28. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok, szakértői csoportok, a munkaadók képviselői, valamint az oktatási és képzési szolgáltatók által létrehozott helyi és regionális partnerségek révén jobban meg lehet érteni, hogy hogyan működik a leghatékonyabb és leggyorsabb módon a készségek regionális adottságokban gyökerező elsajátítása. Az ilyen partnerségek ebből a szempontból a helyi és regionális változások motorjaként szolgálhatnak azzal, hogy tudást és ismereteket hoznak létre, bizalmat teremtenek, valamint bevonják az összes érintett szereplőt.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

([3]) A JRC Technikai feljegyzései: „Mapping Digital Competence: Towards a Conceptual Understanding”, szerző: Kirsti Ala-Mutka (https://www.researchgate.net/publication/340375234_Mapping_Digital_Competence_Towards_a_Conceptual_Understanding).

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generációk számára – Az ifjúsági garancia megerősítése

(2021/C 106/03)

Előadó: Romy KARIER (LU/EPP), Clervaux képviselő-testületének tagja

Referenciaszöveg: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generációk számára

COM(2020) 276 final

Javaslat tanácsi ajánlásra: Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítéséről és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről

COM(2020) 277 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözli az ifjúsági garancia megerősítéséről szóló tanácsi ajánlást, amely az eredeti ifjúsági garancia 2013. április 22-i elfogadása óta levont tanulságokra épül, és így fontos javításokat végez az eszközön. Ilyen például a négy különálló szakaszra osztott új, koherensebb struktúra, a tartósan nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalokra (NEET-fiatalokra) helyezett nagyobb hangsúly és az eszköz inkluzív elemeinek erősítése. A javaslat különös jelentőséggel bír a Covid19-világjárvány által okozott válsággal összefüggésben, amely aránytalanul sújtja a fiatalokat;

2. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy az ifjúsági garancia kedvezményezettjeinek korcsoportját bővítsék ki a 25–29 évesekkel, aminek köszönhetően több fiatalt lehet elérni. Ezzel a javaslat nagyobb összhangban lesz a tagállamok többségében alkalmazott végrehajtási szabályokkal, de inkluzívabb is lesz, elismerve, hogy a Covid19-világjárvány következtében beálló gazdasági visszaesés miatt drámai módon még tovább emelkedik az ifjúsági munkanélküliség a 15–29 éves fiatalok körében, ami támogatási szolgáltatást tesz szükségessé ([1]). Felhívja a figyelmet arra, hogy egy állásajánlat után, illetve az ilyen ajánlatok megtételéhez rendelkezésre álló négy hónap elteltével is folytatni kell a fiatalok támogatását, így gondoskodva arról, hogy folyamatosan erősödjön a motivációjuk, a készségeik és képességeik, különös tekintettel a veszélyeztetett fiatalokra, akik adott esetben több hosszú távú támogatást igényelnek a sikeres munkaerőpiaci integrációhoz;

3. rámutat a helyi és regionális önkormányzatoknak a foglalkoztatási, képzési, oktatás- és ifjúságpolitikában betöltött fontos szerepére, és javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat az ifjúsági garancia minden szakaszában vonják be a partnerségekbe. Ezt különösen a feltérképezés és az elérés szakaszában kellene biztosítani, ahol a helyi és regionális önkormányzatok hídszerepet tölthetnének be a különböző érdekelt felek, például a szociális partnerek, az oktatási intézmények, az ifjúsági szervezetek, az állami foglalkoztatási szolgálatok, valamint a helyi és regionális vállalkozói szféra között;

4. üdvözli az Európai Bizottság javaslatát, hogy a helyi és regionális önkormányzatok legyenek a tanulószerződéses gyakorlati képzés mozgatórugói a helyi vállalkozási környezetben, elismerve ezzel a gazdasági fejlődésben a partnerségeken keresztül betöltött döntő szerepüket, és megerősítve a Régiók Bizottságának a témával kapcsolatos korábbi álláspontjait ([2]). Ösztönözni kell a tanulószerződéses gyakorlati képzést, amely az intellektuális és műszaki készségeket a szakmai tapasztalattal összekapcsolva az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelem fontos eszköze. Ezért fontos az ilyen képzések kínálatának és minőségének javítása, különös tekintettel a digitális képzésre;

([1]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52012XR2562

([2]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52012AR1186 és https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52013AR0789

5. úgy véli, hogy a helyi önkormányzatok fontos szerepet játszanak abban, hogy felhívják a fiatalok figyelmét az ifjúsági garanciára és széles körben gondoskodjanak a tájékoztatásról, például azáltal, hogy biztosítják a program láthatóságát az állami foglalkoztatási szolgálatokon belül, és partnerként kezelik a fiatalokkal foglalkozó érdekelt feleket;

6. rámutat, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és ifjúsági szolgálatai fontos szerepet játszanak a korai előrejelző rendszerek részeként, és kiemeli, hogy nyomonkövetési kapacitásaiknak köszönhetően meg tudják határozni, mely fiatalok vannak kitéve a NEET-csoportba kerülés kockázatának, és ezzel párhuzamosan segítenek megelőzni azt – különösen azokban az uniós régiókban, ahol a legnagyobb a korai iskolaelhagyás aránya –, hogy ezek a fiatalok idő előtt elhagyják az oktatást és képzést;

7. üdvözli, hogy az Európai Bizottság az elérést célzó intézkedésekre helyezi a hangsúlyt, különösen a tartósan a NEET-csoportba tartozó fiatalok esetében, azonban rendkívül fontosnak tartja, hogy olyan technológiák használatát javasolják, amelyeket maguk a fiatalok is használnak, valamint mérhető célkitűzéseket vezessenek be, így ösztönözve az ifjúsági garancia szolgáltatóit elérési stratégiáik hatékonyságának és eredményességének növelésére. Úgy véli továbbá, hogy a programból profitáló fiatalokat tájékoztatni kell arról, hogy egy európai kezdeményezésről van szó, amivel a jelenlegi kedvezményezettek közül sokan nincsenek tisztában;

8. támogatja azt az elképzelést, hogy a munkaerőpiac szempontjából releváns készségeket népszerűsítsék, és egyetért azzal, hogy a digitális készségekre, a vezetői készségekre, a vállalkozói készségre és az önállóságra, valamint a zöld átállás szempontjából fontos készségekre helyezik a hangsúlyt; ragaszkodik azonban ahhoz, hogy kiemelt készségként támogassák a nyelvtudást, így növelve a fiatalok munkaerőpiaci integrációs esélyeit, különösen azokban a régiókban, ahol a nyelvtudás kiemelten fontos, gondolva itt például a határon átnyúló, illetve olyan régiókra, amelyekben a gazdaság a turizmusra épül. Sajnálatosnak tartja, hogy ez nem szerepel az új javaslatban;

9. elengedhetetlennek tartja, hogy egyértelmű és pontos, kötelező kritériumokat határozzanak meg az ifjúsági garancia foglalkoztatási, oktatási, képzési és tanulószerződéses gyakorlati képzési ajánlatainak minőségével kapcsolatban. Ezt úgy lehetne megvalósítani, hogy értékelik, mennyire vág egybe az ajánlat és a résztvevők profilja, biztosítják, hogy az ajánlat tiszteletben tartsa a fiatalok munka- és szociális jogait, és garantálják, hogy az ajánlat lehetővé tegye majd a tartós munkaerőpiaci integrációt. Fontos továbbá, hogy az ifjúsági garancia nyomon követésében és adatgyűjtési eljárásaiban az ajánlatok minőségére is figyeljenek ([3]);

10. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a megerősített ifjúsági garancián keresztül előmozdítsák a munkavállalók mobilitását a tagállamok és régiók között, figyelembe véve a migráció fontos szerepét a munkaerőpiaci lehetőségek alakításában; ezért sajnálatosnak tartja, hogy ezt a rendelkezést, amely szerepelt az eredeti ifjúsági garanciában, nem tartották meg az új javaslatban, pedig sok ország regionális és nemzetközi mobilitási programokkal egészítette ki ifjúsági garanciáit. Szorgalmazza továbbá, hogy az ifjúsági garanciát kapcsolják össze színvonalas szakmai gyakorlatokkal és az Európai Szolidaritási Testülettel;

11. egyetért azzal az elképzeléssel, hogy a feltérképezési szakaszban különös figyelmet kell fordítani a regionális munkaerőpiac sajátosságaira és azokra az akadályokra, amelyekkel a vidéki térségekben és távoli területeken, a legkülső régiókban vagy a hátrányos helyzetű városi térségekben, valamint a kevésbé fejlett régiókban, nyelvi kisebbségi közösségekben élő fiatalok szembesülnek. Ehhez a megközelítéshez azonban a megerősített ifjúsági garancia keretében egyedi támogató intézkedéseknek is kell társulniuk annak biztosítása érdekében, hogy az ezekben a térségekben élő fiatalok ugyanolyan lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz férjenek hozzá, mint amelyek más régiókban érhetők el;

12. javasolja a szociális párbeszéd előmozdítását regionális és helyi szinten, hogy egyfelől jobb eredményeket lehessen elérni a munkanélküli fiatalok számára, erősítve ezzel az inkluzívabb gazdasági növekedést, különösen a távoli és elszigetelt területeken, másfelől hatékony stratégiákat lehessen kidolgozni a helyi és regionális szintű méltányos átállási tervekhez;

13. sajnálatosnak tartja, hogy az ESZA+ 2021 és 2027 közötti időszakra szóló programozási időszakában nem növelték érdemben az ifjúsági garancia támogatására fordítandó részarányt a Covid19-világjárvány miatti kritikus környezet ellenére sem, pedig az ifjúsági munkanélküliség már meredeken emelkedett szerte az Európai Unióban. Ezért felhívja a figyelmet arra, hogy jelentősen növelni kell a magas ifjúsági munkanélküliségi rátájuk mellett jelenleg súlyos költségvetési korlátozásokkal is szembesülő tagállamoknak és régióknak – különösen a magas munkanélküliséggel és szegénységgel küzdő, így például a kevésbé fejlett, a dezindusztrializált és a legkülső régióknak, valamint a peremterületeknek – nyújtott

([3]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_5/SR_YOUTH_GUARANTEE_HU.pdf

pénzügyi támogatást annak érdekében, hogy kezelni lehessen az ifjúsági garancia nem egyforma hatékonyságát az Európai Unióban. Sajnálja, hogy a fiatalok foglalkoztatására szánt uniós forrásokat már nem lehet regionális alapon irányítani az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésen keresztül, és fontosnak tartja, hogy a nemzeti kormányok allokáljanak pénzeszközöket a fiatalok foglalkoztatására az erre leginkább rászoruló régióknak, egyúttal garantálják, hogy az uniós források nem lépnek a fiatalok foglalkoztatását támogató intézkedésekre fordított tagállami finanszírozás helyébe;

14. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a megerősített ifjúsági garancia elérési és feltérképezési szakaszában, és ezért megfelelő pénzügyi erőforrásokra van szükségük mind a nemzeti, mind az uniós költségvetésből, amelyeket abba kell befektetni, hogy valóban integrálják a veszélyeztetett fiatalokat a gyorsan változó munkaerőpiacba. A nemzeti kormányok részéről ezenkívül határozott elkötelezettségre van szükség a helyi és regionális szint szakpolitikai intézkedések végrehajtásába történő bevonása iránt. Az Európai Szociális Alap Plusznak kulcsszerepet kell játszania az új, jó minőségű munkahelyek létrehozásának támogatásában és a társadalmi befogadás és a szociális innováció előmozdításában. Ugyanakkor a lehető legjobb eredmények elérésében döntő szerepe van annak is, hogy elégséges nemzeti erőforrást rendeljenek a megerősített ifjúsági garancia keretében bevezetett szakpolitikai intézkedések végrehajtásához, és szinergiákat teremtsenek a kohéziós politikával a következő többéves pénzügyi keretben;

15. üdvözli a megerősített ifjúsági garancia és a szociális jogok európai pillére közötti kapcsolatot. A megerősített ifjúsági garanciának egyetemes hozzáférést kell biztosítania a fiatal résztvevők szociális védelméhez, hogy elkerüljék a szegénység és a bizonytalan foglalkoztatási feltételek kockázatát;

16. úgy véli, hogy számos helyi és regionális önkormányzat nincs teljes mértékben tisztában az összes olyan csatornával, amelyen keresztül uniós támogatáshoz juthat az ifjúsági munkanélküliség leküzdéséhez. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az RB-vel partnerségben szervezzen tájékoztató ülést a helyzet orvoslása érdekében. Az intézkedés eredményét közzé lehetne tenni az RB honlapján, hogy valamennyi érdekelt fél hozzáférhessen;

17. úgy véli, hogy a szakmai gyakorlatoknak és a tanulószerződéses gyakorlati képzéseknek elsősorban olyan tanulási tapasztalatot kell biztosítaniuk a fiatalok számára, amely segíthet nekik a pályaválasztásban és a tartós munkahely megszerzéséhez szükséges készségeik fejlesztésében. Hangsúlyozza, hogy a tanulmányok vagy a szakképzés keretében végzett szakmai gyakorlatoknak és tanulószerződéses gyakorlati képzéseknek egyértelmű tanulási célokat, színvonalas tananyagot és professzionális mentorálást kell tartalmazniuk. Rámutat, hogy az említett tanulási kritériumok mellett további szabályozásra van szükség, hogy jó munkakörülményeket biztosíthassunk a nyitott munkaerőpiacon és az aktív munkaerőpiaci intézkedések keretében megvalósuló szakmai gyakorlatokhoz és tanulószerződéses gyakorlati képzésekhez. Felhívja a figyelmet arra, hogy az aktív munkaerőpiaci intézkedések keretében és a nyitott munkaerőpiacon megvalósuló nem fizetett szakmai gyakorlatok és tanulószerződéses gyakorlati képzések a rendes munkahelyek helyébe léphetnek, és egyfajta kizsákmányolást jelenthetnek, ami sérti a fiatalok jogait és rontja a szegényebb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező fiatalok esélyeit. Ezért támogatja a nyitott munkaerőpiacon és az aktív munkaerőpiaci intézkedések keretében végzett szakmai gyakorlatok és tanulószerződéses gyakorlati képzések méltányos díjazásának érvényesítésére és a szociális védelemhez való hozzáférésre irányuló európai parlamenti erőfeszítéseket, hogy a fiatalok számára biztosítsuk a hozzáférést a színvonalas lehetőségekhez;

18. a helyi ifjúságigarancia-szolgáltatók bevonhatnák programjaikba azokat a fiatalokat, akik rövid képzéseken vesznek részt vagy részmunkaidőben dolgoznak, miközben teljes munkaidős állást keresnek. Ezzel elismernénk, hogy ezek a fiatalok nincsenek szoros kapcsolatban a munkaerőpiaccal, és a javukra válna az ifjúsági garancia keretében kapott támogatás és hivatalos ajánlat;

19. üdvözli, hogy az Európai Bizottság hangsúlyt helyez arra, hogy a fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek javítására szolgáló eszközként fontolóra kell venni a vállalkozói oktatást, továbbképzést, átképzést és képzést, valamint az üzleti ismeretek és készségek bővítését; úgy véli azonban, hogy a megerősített ifjúsági garanciában jogosan el lehetne ismerni a szociális vállalkozások, általánosabban pedig a szociális gazdaság pozitív szerepét az ifjúsági munkanélküliség csökkentésében;

20. egyetért azzal, hogy az új javaslatban különbséget kell tenni a tartósan és a rövid távon nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok között, figyelembe véve az ifjúsági garancia által az első csoportban felmutatott rendkívül kiábrándító eredményeket. Mindazonáltal a megerősített ifjúsági garancia négy szakaszára vonatkozóan javasolt intézkedésekben tovább lehetne erősíteni ezt a különbségtételt, hogy jobban kiemeljék azokat a támogató intézkedéseket, amelyek kifejezetten a tartósan munkanélküli NEET-fiatalokat célozzák;

21. üdvözli, hogy az Európai Bizottság hangsúlyt helyez az inkluzív jellegre. Az új javaslat inkluzívabb a jelenlegi rendszernél az olyan kérdésekben, mint a fogyatékosság, a szociális háttér és az etnikai hovatartozás, és külön hangsúlyt helyez a nemi dimenzióra, elismerve ezzel, hogy az elmúlt években tovább mélyült a nemek közötti szakadék a NEET-fiatalok körében. Ugyanakkor a javaslat határozottabban elítélhetné a munkaerőpiaci megkülönböztetés egyéb formáit, mint amilyen az etnikai származáson, fajon és szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés és a migránsokkal szembeni megkülönböztetés;

22. üdvözli, hogy fontos kérdésként kezelik a korai beavatkozást, amellyel változtatni lehet a leginkább kiszolgáltatott helyzetű fiatalok kilátásain, és úgy véli, hogy az új javaslatok pontosabb ajánlásokat és prioritásokat tartalmazhatnának a foglalkoztatási és oktatási szolgálatok számára, hogy jobban azonosítani tudják a nem regisztrált NEET-fiatalokat, és motiválják, bátorítsák őket az oktatásba, foglalkoztatásba vagy képzésbe, átképzésbe és továbbképzésbe való visszatérésre. Fontosnak tartja, hogy regionális és helyi szinten feltérképezzük a fiatal népességet, és így meg tudjuk állapítani, hogy mi jellemzi a helyi fiatalokat és milyen támogatásra van szükségük;

23. egyetért azzal, hogy az ifjúsági garancia onnantól kezdve legyen nyújtható egy fiatal számára, hogy regisztrál valamely foglalkoztatási szolgálatnál, azonban azokra a NEET-fiatalokra való tekintettel, akiket nem könnyű elérni, és akik nem valószínű, hogy regisztrálnak valamely foglalkoztatási szolgálatnál, a javaslatnak fontolóra kellene vennie azt a lehetőséget, hogy más belépési pontokat határoz meg az ifjúsági garancia nyújtására egyazon négyhónapos időkeretben. Ugyanilyen fontos, hogy csökkentsék a fiatal álláskeresőkre háruló adminisztratív terhet, és minimalizálják a kapcsolattartó pontok számát. Ennek érdekében a javaslatnak azt kellene ajánlania, hogy a bevett eljárás az ifjúsági garancia egyedi e-platformjain keresztül történő online regisztráció legyen. A hatóságoknak ugyanakkor biztosítaniuk kell, hogy a digitális csatornákon keresztül el nem érhető csoportok megfelelő támogatásban részesüljenek, és tenni kell annak érdekében, hogy az ifjúsági garanciára jogosult fiatalok proaktívan regisztrálhassanak. Az oktatásban vagy képzésben már részesülő fiatalok körében is elő kell mozdítani a program ismertségét. Hasonlóképpen, annak érdekében, hogy a fiatalok könnyebben részt vehessenek az ifjúsági garancia programjaiban, fontos, hogy az oktatási és képzési intézmények jelezni tudják az állami foglalkoztatási szolgálatoknak, hogy kik azok a veszélyeztetett fiatalok, akik az oktatásból való kilépést követően további támogatásra szorulhatnak a munkaerőpiacra való belépéshez. Emellett az oktatási szolgálatok és az állami foglalkoztatási szolgálatok között automatikusabb információmegosztásra van szükség annak érdekében, hogy az oktatásból vagy képzésből kilépő fiatalokat proaktívan az ifjúsági garancia felé lehessen irányítani, illetve annak keretében regisztrálni;

24. egyetért az Európai Bizottság korai iskolaelhagyókra és alacsonyan képzett fiatalokra vonatkozó ajánlásaival, konkrétabban pedig azzal, hogy meg kell teremteni az oktatásba és képzésbe vagy a második esélyt nyújtó oktatási programokba való visszatérés rugalmas pályáit, amelyek olyan tanulási környezetet biztosítanak, amely választ ad e fiatalok sajátos szükségleteire, és lehetővé teszi számukra, hogy megszerezzék azokat a képesítéseket, amelyekkel nem rendelkeznek; ragaszkodik azonban ahhoz, hogy nagyobb hangsúlyt helyezzenek a pályaorientáció előnyeire, amely hasznos eszköz e tekintetben;

25. úgy véli, hogy az ifjúsági garancia keretében hozott intézkedéseknek olyan készségek és kompetenciák erősítésére kell irányulniuk, amelyek kezelik a munkaerőpiacon meglévő strukturális munkaerőhiányt, különösen az uniós digitalizációhoz és a zöld megállapodáshoz kapcsolódó területeken. Elismeri továbbá a szociális készségek – például a kommunikáció és az önbizalom javítását célzó technikák – fejlesztésének további előnyeit;

26. egyetért az Európai Bizottságnak a nem bérjellegű munkaerőköltségek (például a célzott és jól megtervezett bér- és munkaerő-felvételi támogatások, adójóváírások és fogyatékossági ellátások) csökkentésével kapcsolatos ajánlásaival, mivel ez arra ösztönzi a munkáltatókat, hogy új lehetőségeket teremtsenek a fiatalok számára, illetve hogy megtartsák azokat, akik már munkába álltak. Tekintettel a gyorsuló digitalizációra, adott esetben rendkívül fontosak a vállalkozásindításhoz nyújtott ösztönzők is, különösen a digitális technológiák ágazatában, és ezt jobban lehetne hangsúlyozni a javaslatban;

27. ajánlja, hogy teljes körűen aknázzák ki a társadalmi változás és innováció új programjának lehetőségeit az ifjúsági garanciarendszerek nemzeti, regionális és helyi szinten bevált gyakorlatainak összegyűjtéséhez;

28. ajánlja, hogy fejlesszék az ifjúsági garancia keretében hozott összes intézkedés értékelését, hogy több tényeken alapuló szakpolitikát és intézkedést lehessen kidolgozni annak alapján, hogy mi az, ami működik, és hogy ez hol és miért működik, ezáltal biztosítva az erőforrások hatékony és eredményes felhasználását;

29. úgy véli, hogy a negyedik szakasz elérése és az ajánlat elfogadása után az ifjúsági garanciának útmutatást és információkat kell nyújtania azon fiatalok továbbképzésének és átképzésének a megkönnyítése érdekében, akiknél a legnagyobb a kockázata annak, hogy újra munkanélkülivé válnak. Ez azt is biztosítja, hogy a fiataloknak lehetőségük legyen feljebb lépni a szakmai ranglétrán, még akkor is, ha szakmai pályájukat alacsony képzettséget igénylő és alárendelt pozícióban kezdik;

30. úgy véli, hogy az ifjúsági garancia eredményes végrehajtásának stabil és tartós munkahelyekhez kell vezetnie. Ezt úgy is el lehet érni, hogy erős partnerségekről, szolidaritásról és koordinációról gondoskodnak az ifjúsági garancia fő szolgáltatóiként működő állami foglalkoztatási szolgálatok és az összes többi érintett fél, köztük a helyi és regionális önkormányzatok között;

31. hangsúlyozza, hogy annak érdekében, hogy a világjárvány kontextusában hatékonyan lehessen kezelni a fiatalok foglalkoztatását, a megerősített ifjúsági garanciát ki kell egészíteni a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) meghosszabbításával és kiterjesztésével oly módon, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tartalmazzanak a fiatalok foglalkoztatására irányuló intézkedéseket, elsősorban teremtsenek minőségi munkalehetőségeket a fiatalok számára, és a szociális jogok európai pillérének végrehajtására irányuló, küszöbön álló cselekvési tervben külön említsék meg, hogy jobb szociális védelmet kell nyújtani a fiatalok számára, és fel kell lépni a fiatalok bizonytalan foglalkoztatási helyzete ellen. Óva int ugyanakkor az olyan szakpolitikáktól, amelyek a helyreállítás keretében úgy próbálják előmozdítani a fiatalok foglalkoztatását, hogy aláássák a fiatalok méltányos díjazáshoz való jogát, illetve hozzáférésüket a szociális védelemhez.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Határon átnyúló közszolgáltatások Európában

(2021/C 106/04)

Előadó: Pavel BRANDA (CZ/ECR) Rádlo polgármester-helyettese

I. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

Az uniós polgárok csaknem egyharmada Európa határ menti régióiban él és dolgozik. Ezek a határok közvetlen és közvetett hatást gyakorolnak életükre. A határ menti régiókban élők gyakran szembesülnek sajátos kihívásokkal, például a munkakeresés, az egészségügyi ellátáshoz és más közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, a mindennapi ingázás és az adminisztratív problémák megoldása terén. A határokon átnyúló együttműködés bizonyult a leghatékonyabb eszköznek a határok akadályként való megjelenésének és megosztó szerepének leküzdésére, valamint a határ menti régiók területi kohéziójának erősítésére.

A határ menti régiókban, különösen a drámai mértékben elnéptelenedettekben, gyakran korlátozottabb a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, mint a központi és fővárosi régiókban. A helyzet még rosszabb a demográfiai kihívásokkal küzdő régiókban, és nagymértékben befolyásolja az életminőséget. A határon átnyúló közszolgáltatások biztosítása nemcsak a polgárok számára lenne előnyös, hanem jövedelmezőbbé is tenné az adott szolgáltatásokat, hiszen azok szélesebb körben elérhetővé és költséghatékonyabbá válnának.

A határon átnyúló közszolgáltatások hatékony biztosítása ezenfelül növelhetné a szomszédos országok közötti megértést, és hozzájárulhatna a bizalom kiépítéséhez, amire igen nagy szükség van. Ezek a szolgáltatások közvetlen hatással lennének az Európai Unió megítélésére, és segítenének megerősíteni az európai identitást.

A szélesebb körben elérhető határon átnyúló közszolgáltatások révén csökkenteni lehetne a határok következtében fellépő nem kívánatos hatásokat, és javítani lehetne a határ menti régiókban élő polgárok életminőségét. Az Unió belső és külső határai mentén fennálló közszolgáltatási igények megfelelő kielégítésével az EU egyértelmű hozzáadott értéket teremtene az ilyen szolgáltatások előnyeit élvező polgárok milliói számára.

A ESPON színvonalas célzott elemzése [1] jelenti a határon átnyúló közszolgáltatások témájának első áttekintését. A dokumentum felvázolja a helyzetet és ajánlásokat fogalmaz meg. Az előttünk álló összetett helyzetben, amely összehangolt válaszokat igényel a kihívások kezelése érdekében, az RB e véleményben politikai kezdeményezést fogalmaz meg a határon átnyúló közszolgáltatások kérdésének felkarolása érdekében, politikai ajánlásokat tesz a helyi és regionális önkormányzatok nézőpontjából, és meghatározza, hogy az uniós intézményeknek és más érdekelt feleknek milyen következő lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a jövőben eredményesebben és szélesebb körben lehessen határon átnyúló közszolgáltatásokat nyújtani.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. úgy véli, hogy a határon átnyúló közszolgáltatások sikeres, hatékony és szélesebb körű megvalósításához három eszköz/feltétel alapvető fontosságú: a jogi keret, a megfelelő struktúrák és a finanszírozás. Tekintettel e szolgáltatások európai jellegére, az EU-nak aktív, vezető szerepet kell vállalnia ezen eszközök/feltételek biztosításában. A partnerségi elvnek megfelelően szükség van a nemzeti, regionális és helyi önkormányzatok együttműködésére ahhoz, hogy megszűnjenek, illetve csökkenjenek a határon átnyúló jellegből adódó költségek;

[1] Az ESPON 2019. január 14-i célzott elemzése a határon átnyúló közszolgáltatásokról.

Uniós jogi keret

Az uniós jogi keret hozzáadott értéke

2. hangsúlyozza, hogy a határ menti régiókban élő polgárok szükségleteit kielégítő, határon átnyúló közszolgáltatások hatékony létrehozásához és kezeléséhez uniós jogi keretre van szükség. Ez egyértelmű uniós hozzáadott értéket jelentene, mivel a jelenlegi keretek gyakran túlzott adminisztratív terheket és költségeket támasztanak, ami miatt számos helyi és regionális önkormányzat feladhatja terveit;

3. ennek kapcsán határozottan támogatja a határokon átnyúló európai mechanizmust, ám az arra vonatkozó javaslatot jelenleg az Európai Unió Tanácsa blokkolja. Kéri ezért a portugál elnökséget, hogy sürgősen gyorsítsa fel a javaslat elfogadásának folyamatát;

4. úgy véli, hogy a szubszidiaritás elve értelmében a határokon átnyúló együttműködés és a határon átnyúló közszolgáltatások nyújtása európai jellegű, és – a nemzeti, regionális és helyi önkormányzatokkal való szoros együttműködésben (partnerségi elv) – uniós szinten kezelhető a leghatékonyabban;

Az uniós jog határokon átnyúló végrehajtása

5. arra kéri az Európai Bizottságot mint az uniós jogszabályok végrehajtásának ellenőrzéséért felelős intézményt, és még inkább a tagállamokat és a jogalkotói hatáskörrel rendelkező régiókat, hogy hangolják össze az irányelvek nemzeti jogba való átültetését a szomszédos államokkal és régiókkal annak érdekében, hogy a koordináció hiányából fakadóan ne alakuljanak ki új jogi akadályok és adminisztratív jellegű aszimmetriák; egyben arra kéri a tagállamokat és a jogalkotási hatáskörrel rendelkező régiókat, hogy vizsgálják meg nemzeti vagy regionális jogi kereteiket abból a szempontból, hogy azoknak milyen hatásuk van a határ menti területekre;

6. rámutat arra, hogy a hatásvizsgálatok kiváló rálátást biztosítanak az uniós jogszabályok hatásaira, és arra kéri az Európai Bizottságot, illetve a tagállamokat és a jogalkotási hatáskörrel rendelkező régiókat, hogy dolgozzanak ki módszereket hatékony, határokon átnyúló hatástanulmányok elvégzésére;

Határokon átnyúló ügyekért felelős kapcsolattartó pontok az Európai Bizottság főigazgatóságain

7. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy politikái kidolgozása során átfogóan vegye figyelembe a határ menti régiók helyzetét, és hogy valamennyi főigazgatóságon jelöljön ki a határokon átnyúló ügyekért felelős kapcsolattartó pontokat, amelyek határokon átnyúló kérdésekkel foglalkozhatnak – különösen a környezet, a mentő- és segélyszolgálatok, a kockázatkezelés, a közlekedés, az egészségügy, az oktatás, a területrendezés, a digitalizáció, a kommunikáció, a kultúra, az idegenforgalom, a gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás területén ([2]). Az új és átdolgozott uniós jogszabályokban figyelmet kell fordítani a határon átnyúló közszolgáltatások biztosítására az említett ágazatokban az ilyen közszolgáltatások megvalósításának támogatása céljából;

Határokon átnyúló ügyekért felelős nemzeti kapcsolattartó pontok

8. arra kéri a tagállamokat és a jogalkotói hatáskörrel rendelkező régiókat, hogy hozzanak létre stabil, állandó és a közigazgatási szerveket összefogó, a határokon átnyúló ügyekért felelős nemzeti kapcsolattartó pontokat, amelyek tapasztalatcserét folytatnának, megvitatnák, hogy a helyi és regionális önkormányzatok milyen kihívásokkal szembesülnek egy-egy határhoz kapcsolódóan, összehangolnák az uniós jogszabályok végrehajtását, és foglalkoznának a határok támasztotta akadályok módszeres felszámolásával (a határon átnyúló közszolgáltatások létrehozásával és biztosításával összefüggésben is). Ezek a kapcsolattartó pontok megegyezhetnek a határokon átnyúló európai mechanizmusról szóló rendeletben javasolt szervekkel, de az adott régióban kellene őket létrehozni és szélesebb körű felelősséggel kellene őket felruházni. Ezeken a kapcsolattartó pontokon belül ki kellene jelölni egy olyan személy is, aki jól beszéli a határ menti területek hivatalos nyelveit. A kapcsolattartó pontok munkájának célja a helyi és regionális szereplők által feltárt akadályok megszüntetése. A határ menti régiók helyzetének értékelése alapján a kapcsolattartó pontok olyan közös megközelítéseket és fellépéseket javasolhatnának, amelyek jobb szolgáltatásokat biztosítanak a polgárok számára, optimalizálva az erőforrás-felhasználást a határ mindkét oldalán, valamint mechanizmusokat meghatározva a határokon átnyúló programokkal és más uniós felhívásokkal való koordinációhoz. Az EU határügyi kapcsolattartó pontjának koordinációs és módszertani támogatást kellene nyújtania, és elő kellene segítenie a bevált gyakorlatok megosztását Európa más határ menti régiói között;

([2]) Az ESPON-elemzés szerint ezeken a szakpolitikai területeken jön létre a legtöbb határon átnyúló közszolgáltatás.

9. kéri a tagállamokat, hogy tanúsítsanak nagyobb rugalmasságot a határon átnyúló közszolgáltatásokat megvalósítani kívánó helyi és regionális önkormányzatok irányába, mivel a határon átnyúló közszolgáltatások megvalósításával és fenntartásával kapcsolatos rugalmasság, ad hoc megoldások és az érintett állami szereplők idevonatkozó gyors reakciói olyan rövid távú megoldásokat nyújthatnak, amelyek esetében tartós és fenntartható megoldást kell találni. A közelmúltbeli Aacheni Szerződéshez hasonló kormányközi megállapodások szintén ösztönözhetik a határon átnyúló közszolgáltatások nyújtását;

Határügyi kapcsolattartó pont (Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság)

10. hangsúlyozza, hogy támogatja a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság határügyi kapcsolattartó pontját, és szükségesnek látja a humán erőforrások növelését a fellépéssel összefüggésben, mivel az újfajta szerepet tölthet be a nemzeti kapcsolattartó pontok és a különböző főigazgatóságok kapcsolattartó pontjainak összehangolásában;

A határokon átnyúló európai mechanizmus

11. úgy gondolja, hogy az uniós jogszabályok végrehajtása kapcsán az EU-nak támogatnia kell az összehangolt megközelítés alkalmazását a határok mentén. Az olyan esetekben, amikor ez sikertelennek bizonyul, és a nemzeti jogszabályok nem teszik lehetővé az együttműködést, az EU-nak európai szintű megoldást/keretet kell biztosítania a határon átnyúló közszolgáltatások szolgáltatói számára;

12. nyomatékosan hangsúlyozza ezért, hogy el kell fogadni az Európai Bizottság által javasolt új eszközt, a határokon átnyúló európai mechanizmust ([3]), mivel ez az alulról felfelé építkező jogi eszköz nagy valószínűséggel megfelelő megoldást jelentene a jogi és közigazgatási akadályok leküzdésére, illetve a határon átnyúló közszolgáltatások konkrét végrehajtásához szükséges jogi keret létrehozására;

13. ismételten hangsúlyozza, hogy a létező határ menti akadályok Európai Bizottság által elvégzett elemzése és az azon alapuló *b-solutions* projektek egyértelműen igazolják, hogy ilyen jogi eszközre van szükség. A 43 elemzett b-solutions ([4])-eset több mint egyharmadában a határokon átnyúló európai mechanizmus megfelelő eszköz lenne az akadályok felszámolására. Különösen azokban az esetekben bizonyulna hasznosnak, ahol a javasolt megoldáshoz szükség lenne a határ egyik oldalán jelenleg érvényben lévő jogi vagy közigazgatási keret módosítására;

14. ezzel összefüggésben kapacitásaik megerősítésére kéri a helyi és regionális érdekelt feleket, hogy meghatározóbb szerepet tudjanak vállalni a megoldások kezdeményezésében, és hatékonyabban tudjanak fellépni a javasolt, határokon átnyúló európai mechanizmus keretében. A mechanizmus helyes végrehajtásához a helyi és regionális önkormányzatoknak megfelelően meg kell érteniük az akadályokat, hogy ezáltal pontosan meg tudják határozni a működőképes jogi vagy közigazgatási megoldásokat;

15. megjegyzi, hogy a határokon átnyúló európai mechanizmusról szóló rendeletjavaslat kulcsfontosságú lehet nemcsak a határon átnyúló közszolgáltatások számára, hanem a határokon átnyúló jövőbeli együttműködés szempontjából általánosságban is, mivel segíthet felszámolni a meglévő akadályokat és teljeskörűen kiaknázni az EU határ menti régióinak gazdasági lehetőségeit ([5]);

16. kéri az Európai Tanácsot, hogy vegye újra napirendre a határokon átnyúló európai mechanizmusról szóló rendeletet, és mihamarabb fogadja el a javaslattal kapcsolatos álláspontját, hogy gyorsan el lehessen fogadni a rendeletet;

17. sürgeti a tagállamokat, hogy tűzzék a határ menti államok közötti csúcstalálkozók és a határon átnyúló együttműködéssel foglalkozó bármely más magas szintű fórum napirendjére „a határokon átnyúló összefüggésben jogi és közigazgatási akadályok felszámolására irányuló mechanizmusról" szóló vitát. Az Európai Bizottság által javasolt eszköz döntéshozatali fórumokon való elemzésével meg kell győzni a tagállamokat arról, hogy az eszköz hasznos lehet az EU határain még fennálló jogi és adminisztratív akadályok jelentős részének leküzdéséhez, és ezáltal a határon átnyúló közszolgáltatások létrehozásához is;

18. javasolja az Európai Bizottságnak, az érdekelt tagállamoknak, a jogalkotói hatáskörrel rendelkező régióknak, valamint a helyi és regionális szinten működő, határokon átnyúló struktúráknak, hogy próbálják meg konkrét projekteknél alkalmazni a javasolt, határokon átnyúló európai mechanizmus elveit és eljárásait annak alaposabb megértése érdekében, hogy az eszköz hogyan alkalmazható meghatározott feltételek esetén, és hogyan segíthet a fennálló jogi és közigazgatási akadályok leküzdésében. A múltban több határon átnyúló terület is szolgált a határokon átnyúló együttműködés kísérleti laboratóriumként, ami jó eredményeket hozott egyes határokon átnyúló problémák megoldásában;

([3]) COM(2018)373 final rendelet – 2018/0198 (COD).

([4]) https://www.b-solutionsproject.com

([5]) Az Európai Bizottság *A növekedés és a kohézió előmozdítása az EU határrégióiban* című közleményében az áll, hogy „ha a meglévő akadályok csupán 20 %-át számolnák fel, a határrégiók GDP-je már 2 %-kal növekedne." […] Ez „több mint 1 millió munkahely lehetőségével kecsegtet" (COM(2017)534, 4. o.).

Határon átnyúló struktúrák

19. megjegyzi, hogy az ESPON-elemzés szerint a legtöbb határon átnyúló közszolgáltatás esetén szükség volt új, határon átnyúló struktúra vagy szerv létrehozására, többnyire új jogi személyiség nélkül. Nagyon gyakran már meglévő struktúrákat használtak vagy alakítottak át. Az új, határon átnyúló struktúrák létrehozása a meglévő államközi megállapodásokra, a belföldi jogszabályokra vagy az ETT-rendeletre támaszkodva történt;

20. hangsúlyozza, hogy a határon átnyúló közszolgáltatások hatékony fejlesztése szempontjából előnyösek a határon átnyúló állandó struktúrák, mint például az eurorégiók, a munkaközösségek és a hasonló struktúrák, amelyek saját személyzettel és költségvetéssel rendelkeznek, és amelyek egyetlen célja a határokon átnyúló együttműködés előmozdítása;

21. kiemeli az európai területi társulások (ETT-k) előnyeit ([6]) és csupán részlegesen kihasznált lehetőségeit, amelyek ideális irányító szervvé teszik őket a határon átnyúló közszolgáltatások számára, különösen azokban az esetekben, ahol közös költségvetésre és közös személyzet alkalmazására van szükség, valamint ahol a hatóságok a fő szolgáltatók. Az RB ETT-platformja által a figyelemfelkeltés érdekében tett erőfeszítéseket meg kell erősíteni, és azokat különösen arra kellene összpontosítani, hogy az ETT-ket határokon átnyúló közszolgáltatások nyújtására használják fel;

22. hangsúlyozza, hogy bár az ETT-k igen hasznosnak bizonyultak a határokon átnyúló együttműködés szempontjából, vannak bizonyos jogi korlátaik, amelyek miatt nem tudják teljes mértékben kihasználni a határokon átnyúló megerősített együttműködésben rejlő lehetőségeket. Ez különösen a határokon átnyúló közszolgáltatásokat és infrastruktúrát érintő projekteknél szembetűnő. A korábban említett jogi keret fejlesztése esetén ez az európai eszköz is sokkal szélesebb körben alkalmazhatóvá válna;

Pénzügyi eszközök

23. úgy véli, hogy a határon átnyúló közszolgáltatások fejlesztését olyan intézkedésként kellene megemlíteni, amely támogatható a kohéziós politikában, konkrétan az Interreg programban (anélkül, hogy ez a programon belüli egyéb tevékenységek kárára válna), valamint a következő többéves pénzügyi keretben előirányzott egyéb pénzügyi eszközökben és a Covid19-világjárvány következtében létrehozott „Next Generation EU" helyreállítási eszközben. A finanszírozási programok vonzóbbá tétele érdekében csökkenteni kell az ilyen finanszírozás igénylésével, illetve a támogatások elszámolásával járó adminisztratív terheket is;

24. kéri a határ menti régiók valamennyi irányító hatóságát, hogy az Interreg programok tevékenységeinek kiegészítése és elmélyítése érdekében fő regionális programjaikon (ERFA és ESZA) keresztül finanszírozzanak határokon átnyúló műveleteket/intézkedéseket/projekteket;

25. hangsúlyozza, hogy az elmúlt 30 év során az Interreg program nagyon fontos volt a határrégiók számára. Az Interreg támogatta az együttműködést, amely lehetővé tette a különböző, határon átnyúló régiók közigazgatásai és hatóságai közötti közeledést és párbeszédet, kitágította a határokon átnyúló együttműködés lehetőségeit, és támogatást nyújtott olyan projektek számára, amelyek közvetlen eredményeket értek el a határon átnyúló közszolgáltatások létrehozása terén;

26. megemlíti, hogy igen jók voltak a tapasztalatok az Európai Bizottság b-solutions projektjeivel kapcsolatban, amelyek célja a határok támasztotta akadályok felszámolása volt, és több közülük a határon átnyúló közszolgáltatásokkal foglalkozott. Ezek a projektek megmutatták, hogy még korlátozott finanszírozás mellett is nagyon jó eredményeket lehet elérni;

27. ismételten mély csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy a következő pénzügyi tervre vonatkozó javaslatokban milyen alacsony költségvetést irányoznak elő az Interreg program számára. Az ugyanis nem elégséges általában az európai területi együttműködés és konkrétan a határ menti együttműködés szükségleteinek kielégítéséhez, ez utóbbi ugyanis a kohéziós politika, illetve az európai integrációs folyamat egyik kulcsfontosságú elemét jelenti. Az Interreg program kisebb költségvetése számos lehetőség elszalasztásához fog vezetni, hiszen még az előző finanszírozási időszak költségvetése is nagymértékben elmaradt a szükségestől;

28. azt javasolja a tagállamoknak, hogy együttesen különítsék el a REACT-EU kezdeményezés keretében biztosított kiegészítő forrásaik egy részét azokra a határokon átnyúló együttműködési programokra, amelyekben részt vesznek, lehetővé téve ezáltal a határokon átnyúló együttműködés hatékony újraindítását és megerősítését a Covid19-válság után, beleértve a határon átnyúló közszolgáltatások vagy egészségügyi folyosók fejlesztésének támogatását is. Ennek során elemezni kellene azt is, hogy milyen szinergiák nyerhetők azzal, ha közösen működtetnek mentő- és segélyszolgálatokat;

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2006/EK rendelete (2006. július 5.) az európai területi együttműködési csoportosulásról (HL L 210., 2006.7.31., 19. o.).

29. határozottan támogatja az Európai Parlament novemberi plenáris ülésén megszavazott, „Határ menti régiók a Covid19-járvánnyal szemben: lehetőség a válságokra adható közös válaszok felelevenítésére és a közös fejlesztésre" című kísérleti programot, amelynek célja, hogy integráltabb és funkcionálisabb határ menti térségek támogatásával javítsa a határrégiókban élő polgárok életminőségét. A kísérleti projekt arra törekszik, hogy segítse a határ menti régiókat a jövőbeli válságok jobb kezelésében, valamint hogy a közpolitikák – és a közszolgáltatások – közös fejlesztésen és a többszintű kormányzás javításán alapuló új modelljét népszerűsítse a határ menti régiókban. A kísérleti projekt ezért rövid és középtávú megközelítést vegyesen alkalmaz annak érdekében, hogy a gyakorlati szakembereket és a döntéshozókat olyan konkrét eszközökkel és módszertannal lássa el, amelyek közvetlenül alkalmazhatók a valós életben, kézzelfoghatóak a polgárok számára, és valamennyi európai határrégióra alkalmazhatók;

30. megjegyzi, hogy bár az EU programjain keresztül támogatja néhány határon átnyúló közszolgáltatás létrehozását, a hosszú távú finanszírozás nem fenntartható. A tagállamoknak, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak meg kell vizsgálniuk a fenntartható és elegendő finanszírozás további lehetőségeit, például a nemzeti vagy regionális forrásokat és a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, és ösztönözni kell ezek határokon átnyúló alkalmazását és működtetését is, legalább az EGT területén belül;

Elektronikus szolgáltatások

31. rámutat arra, hogy a határ menti régiókban a digitalizáció folyamata a termelési szerkezet, a polgárok számára szolgáltatást nyújtó szervek és hatóságok, valamint maguk a polgárok hármas szempontjából zajlik. Ennek keretében az e-szolgáltatások igen érdekes fejlesztési területet nyithatnak meg a közszolgáltatások határokon átnyúló módon történő nyújtásához. Automatikus fordítóeszköz használatával például áthidalható az általában a határon átnyúló együttműködés és konkrétan a közszolgáltatások határon átnyúló módon történő nyújtása előtt álló legfontosabb akadály: a nyelvi akadály. Ezenkívül fontos lépés lenne a határ menti régiók lakossága életminőségének javításában az, ha bevezetnének olyan elektronikus kártyákat, amelyekkel az itt élők igénybe vehetnének határokon átnyúló közszolgáltatásokat. Az elektronikus eljárások fokozott alkalmazása a közigazgatási rendelkezések szükséges harmonizációjához vezet, és jónéhány másik akadályt is felszámol. A mesterséges intelligencián alapuló rendszerek fejlesztése pedig előmozdíthatja az egész Európára kiterjedő szolgáltatásnyújtás bővítését;

A magánszektor szerepe

32. arra kéri a döntéshozókat, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet a helyi kis- és középvállalkozó szolgáltatókra. A magánszektorbeli szereplők kulcsfontosságú szerepet töltenek be bizonyos szolgáltatások nyújtásában és/vagy bizonyos országokban. A kis- és középvállalkozó szolgáltatók határokon átnyúló közös vállalkozásai, például egy európai részvénytársaságon ([7]) keresztül, felkészültebbek lehetnek a határon átnyúló közszolgáltatások biztosítására;

Határokon átnyúló összeköttetés

33. kéri, hogy támogassák a határokon átnyúló összeköttetések kiépítését. Esetenként a határ menti régiókban élők fizikai akadályokba ütköznek, amikor át akarnak jutni a határ másik oldalára: ennek lehetnek természeti okai (hegyek, folyók) vagy az, hogy a két oldal között nincs fizikai összeköttetés (utak, hidak), illetve az, hogy nincs megfelelő és rendszeres tömegközlekedés. Elő kell segíteni az összeköttetések kiépítését és el kell mélyíteni a cserekapcsolatokat, ez ugyanis a polgárok nagyobb fokú integrációját eredményezi a határ menti régiókban;

34. arra kéri az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy kezdjék újra a vitákat a szolgáltatási útlevél (e-kártya) bevezetéséről, amely lehetővé tenné a kkv-k számára, hogy a külföldi szabályozó szervek által támasztott plusz adminisztratív terhek nélkül nyújtsanak határon átnyúló szolgáltatásokat;

A határon átnyúló közszolgáltatások hatékonyabb előmozdítása és nyomon követése

35. kiemeli, hogy az összes azonosított, határon átnyúló közszolgáltatás túlnyomó többsége (64 %) ([8]) a régi uniós tagállamok határai mentén helyezkedik el, és csak nagyon kevés található az új tagállamok között;

36. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint az RB-vel együtt folytassanak tájékoztató kampányt a tagállamokban a határon átnyúló közszolgáltatások nyújtotta előnyökről és a bennük rejlő lehetőségekről. Ezeknek az érdekelt feleknek növelniük kellene a határon átnyúló meglévő közszolgáltatások nyomon követésére és népszerűsítésére irányuló beruházásokat, mivel sok közülük nem ismert a szélesebb nyilvánosság előtt (például katalógusokat lehetne készíteni a határokon átnyúló közszolgáltatásokról);

([7]) A Tanács 2157/2001/EK rendelete (2001. október 8.) az európai részvénytársaság (SE) statútumáról (HL L 294., 2001.11.10., 1. o.).
([8]) Az ESPON 2019. január 14-i célzott elemzése a határon átnyúló közszolgáltatásokról.

37. készen áll arra, hogy nagyobb szerepet vállaljon a határon átnyúló közszolgáltatások európai szintű nyomon követésében és népszerűsítésében, mivel nagyon jó tapasztalatai vannak az ETT-k nyomon követése és népszerűsítése terén az RB ETT-platformján keresztül. Minthogy egyes ETT-k már jelenleg is nyújtanak határon átnyúló közszolgáltatásokat, az ETT-platform feladatai közé fel kell venni a határon átnyúló közszolgáltatások fejlődésének nyomon követését, a határon átnyúló közszolgáltatásokat pedig az ETT-kkel együtt kell támogatni, mivel azok megfelelő eszközt kínálnak a megvalósításukhoz;

38. arra kéri a határ menti régiókat és különösen az eurorégiókat, a munkaközösségeket, az ETT-ket és más, határokon átnyúló struktúrákat, hogy konzultáljanak polgáraikkal a régiójukban hiányzó vagy fejlesztendő szolgáltatásokról, foglalkozzanak ezekkel az igényekkel, és esetlegesen dolgozzanak ki új vagy továbbfejlesztett, határokon átnyúló közös érdekű szolgáltatásokat;

Az EU szárazföldi és tengeri külső határain átnyúló közszolgáltatások

39. utal az EGTC-rendelettel kapcsolatos tapasztalatokra, amelyek azt mutatták, hogy gyümölcsöző és jobban strukturált együttműködés alakítható ki harmadik országokkal. Különösen jó példa erre Svájc és Ukrajna esete;

40. kiemeli, hogy az összes azonosított, határon átnyúló közszolgáltatás 17 %-a uniós és nem uniós ország között jött létre, ami azt mutatja, hogy szükség van az EU – mind szárazföldi, mind tengeri – külső határain túlnyúló együttműködésekre, és e téren is vannak lehetőségek. A jogi keretnek, a struktúráknak és a finanszírozásnak lehetővé kell tennie az ilyen szolgáltatások nem uniós országokkal történő létrehozását, mivel ez az adott határ menti régiók polgárainak érdekeit szolgálná;

A Covid19 kapcsán szerzett tapasztalatok: határzár kontra együttműködés

41. ismételten hangsúlyozza, hogy a tagállamok a közelmúltban a Covid19-világjárvány során lehetőségeket mulasztottak el, amikor ösztönösen és egyoldalúan a határok lezárása mellett döntöttek ahelyett, hogy olyan közös erőfeszítésekben gondolkodtak volna az EU belső határai mentén, amelyek révén biztosíthatták volna a határ menti régiókban élő polgárok számára az egészségügyi és sürgősségi szolgáltatásokat. Egymással együttműködésben, a szakértelmet és az erőforrásokat megosztva lehetséges lett volna a válság hatékonyabb kezelése. Érdemes tanulni ebből a helyzetből, amely ismételten megmutatta, hogy szükség van a határon átnyúló közszolgáltatásokra és a közös problémák összehangolt, európai megközelítésére. Hangsúlyozni kell, hogy az egészségügyi, illetve mentő- és segélyszolgálatok terén folytatott, határokon átnyúló együttműködés válsághelyzeteken kívül is nagy jelentőséggel bír, és fontos a lakosság megfelelő ellátása szempontjából, ezért kimondottan elő kell azt mozdítani;

42. rámutat arra, hogy a szomszédos államokkal, illetve a határ menti régiók helyi és regionális önkormányzataival való koordinációt és konzultációt nélkülöző határzárak nemcsak a határokon átnyúló meglévő együttműködésekre nézve jártak súlyos következményekkel, hanem mindenekelőtt rendkívül negatív hatást gyakoroltak a határ menti régiókban élő polgárok életére, mivel nem voltak közösen elfogadott jegyzőkönyvek a kivételes személy- és áruforgalom biztosítására, ami negatív hatást gyakorolt többek között a határon átnyúló közszolgáltatások nyújtására;

43. úgy véli, hogy meg kell határozni a határokon átnyúló együttműködés alapvető minimumszintjét, amelyet válság idején is fenn kell tartani a határon átnyúló közszolgáltatások, különösen a válságkezeléssel összefüggő közszolgáltatások biztosítása érdekében;

44. üdvözli a Covid19-válság alatt létrehozott partnerséget az RB, az Európai Bizottság és a határon átnyúló kérdésekkel foglalkozó vezető szövetségek (Határokon Átnyúló Operatív Misszió, Európai Határ Menti Régiók Szövetsége és Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálata) között. Ennek a tapasztalatnak az eredményeként jött létre a Határrégiók Polgárainak Európai Szövetsége;

45. kiemeli, hogy a határzárak ellenére számos határ menti régió és város talált módot az együttműködésre és az erőforrások megosztására ezekben a nehéz időkben. Ezzel ismét bebizonyosodott, hogy a határ menti régiókban élők számára természetes a határokon átnyúló együttműködés, és ezt látják az észszerű fejlődési iránynak közösségeik számára;

A jövőre vonatkozó ajánlások

46. készen áll arra, hogy levonja a tanulságokat a határ menti régiók tapasztalataiból, és az Európa jövőjéről szóló konferenciához való RB-s hozzájárulás részeként átfogó ajánlásokat tegyen a határokon átnyúló együttműködésre vonatkozóan;

47. ezzel összefüggésben két kérdésben tervez konkrét ajánlásokat megfogalmazni a konferencia számára:

— Az első a határokon átnyúló együttműködés hosszú távú jövőképe az Európai Unióban, olyan konkrét javaslatokra összpontosítva, amelyeket az RB és a határ menti régiók 2050-ig kívánnak végrehajtani. Ennek a jövőképnek részét fogják képezni a határon átnyúló közszolgáltatások.

— A második egy olyan jogszabály létrehozására irányuló felhívás, amely az egész EU-ra kiterjedő és/vagy helyi válságok esetén garantálja a határokon átnyúló együttműködés meghatározott minimumszinten való fenntartását a közszolgáltatások megfelelő mértékű biztosítása, a határ menti régiókban élő polgárok alapvető tevékenységeinek lehetővé tétele, az egységes piac zavartalan működésének szavatolása és az európai integráció lendületének fenntartása érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Agroökológia

(2021/C 106/05)

Előadó: Guillaume CROS (FR/Zöldek)
regionális végrehajtó testület tagja: Okcitánia régió önkormányzati hivatala

I. **ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Háttér

1. megállapítja, hogy a Covid19-világjárvány rámutat élelmiszerrendszereink fontosságára és sebezhetőségére Európában, és emlékeztet arra, hogy reziliens és szuverén élelmiszerrendszerekre van szükségünk, és ebből a szempontból életbevágó a vidéki térségek gazdasági életképessége;

2. hangsúlyozza, hogy a globális felmelegedés, a biológiai sokféleség eltűnése és a talajdegradáció jelentette veszélyek mellett e világjárvány még sürgetőbbé teszi az Európai Unió számára az olyan új agronómiai, társadalmi és területi megközelítéseket, amelyek védik a természeti erőforrásokat, megóvják az egészséget, a mezőgazdasági üzemek korszerűsítésére ösztönöznek, és területi kohéziót teremtenek;

3. emlékeztet arra, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mezőgazdaságon belüli csökkentése ma már az egyetlen járható út;

4. emlékeztet arra, hogy az állandó gyepterületek az EU mezőgazdasági területének egyharmadát teszik ki, és fontos szerepet játszanak a szerves anyagok talajban való tárolása és a biológiai sokféleség előmozdítása révén;

5. megállapítja, hogy a kitermelő mezőgazdasági logika helyébe egy körforgásos logikának kell lépnie, különösen a szén-, foszfor- és nitrogénkörforgás tekintetében, és a természeti erőforrásokkal való mértékletes és takarékos gazdálkodás felé kell orientálódni;

6. emlékeztet arra, hogy a vetőmagok homogenitása és uniformizálása szembemegy a biológiai sokféleséggel;

7. megállapítja, hogy a népegészségügy, a globális felmelegedés és az állatjólét arra kötelez minket, hogy a tenyésztési gyakorlatainkat olyan termelési módszerekre változtassuk, amelyek különösen a legelők megőrzése és az erdős területek fenntartása révén pozitív környezeti funkciót töltenek be, nem veszélyeztetik a mezőgazdasági termelők és a polgárok egészségét, és tiszteletben tartják az állatokat. A húsfogyasztás csökkentésére lehetőség van a fenntartható állattenyésztés kialakítása mellett;

8. úgy véli, hogy az állattartók életminősége és az állatjólét egymástól elválaszthatatlan, és ez az állattartáshoz való másfajta hozzáállást kíván, amikor az állattartó már nem veszteségesen értékesíti állatait, és tiszteli őket;

9. megállapítja, hogy az intenzív inputanyag-felvásárláson (kőolaj-, műtrágya-, növényvédőszer-, antibiotikum-felvásárlás stb.) alapuló üzem magas termelési költségei, az upstream vállalatoktól való függése és a gazdasági kockázatoknak való nagyobb kitettsége miatt gazdaságilag sérülékenyebb;

10. üdvözli az Európai Bizottság által javasolt a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiát és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiát, amelyek az agrárpolitika jelentős mértékű megváltoztatására szólítanak fel;

11. megjegyzi, hogy az új mezőgazdasági termelők kis- és közepes méretű területeken való letelepedését hátráltatja a bérelt vagy saját földhasználathoz való hozzáférés nehézsége;

Az agroökológiai megközelítés

12. megállapítja, hogy a vegyi műtrágyák és növényvédőszerek, valamint az antibiotikumok használatának 2030-ig történő jelentős csökkentésére és az ökológiai jelentőségű területek megnövelésére irányuló javaslat feltételezi a mezőgazdasági termelési módok rendszerszintű átalakítását;

13. hangsúlyozza, hogy az agroökológia, amely az ökoszisztémákat mint termelési tényezőket megújuló képességüknek fenntartása mellett a lehető legnagyobb mértékben kihasználja, választ ad erre a kihívásra;

14. emlékeztet arra, hogy a FAO az agroökológiát 10 egymással összefüggő tényezővel írja le: sokféleség, a tudás közös létrehozása és megosztása, szinergia, hatékonyság, újrahasznosítás, reziliencia, emberi és társadalmi értékek, élelmezési kultúra és hagyományok, felelősségteljes irányítás, körforgásos és szolidáris gazdaság;

15. hangsúlyozza, hogy a hulladékot erőforrásnak kell tekinteni, erre példa, ha vízhiányos területeken alapvető tápanyagokban gazdag visszanyert vízzel öntöznek, vagy a maradék gabonaszalma, amely megfelelő kezeléssel felhasználható az állattenyésztés és a bioépítés területén vagy humuszként;

16. hangsúlyozza, hogy az agroökológia csökkenti a mezőgazdaság szénlábnyomát, kedvez a biológiai sokféleség újbóli térhódításának, biztosítja vagy helyreállítja a talaj termőképességét, megakadályozza a levegő és a víz szennyeződését, növeli a mezőgazdasági üzemek gazdasági rezilienciáját, és garantálja az egészséges és elérhető élelmezést;

17. hangsúlyozza, hogy az agroökológia nem visszalépés a múltba, összetettebb, mint a vegyiparon és kőolajon alapuló mezőgazdasági gyakorlatok, és olyan intelligens gazdálkodás, amely ötvözi a környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi teljesítményt, valamint az innovatív kísérletekből, a know-how-ból és a közfinanszírozású kutatásból származó mezőgazdasági és társadalmi gyakorlatokat;

18. kiemeli, hogy az agroökológia olyan mezőgazdaságot alakít ki, amely a természettel együtt és a természetben működik;

19. megjegyzi, hogy az agroökológia segítségével olyan termőképes talaj alakul ki, amely kedvez a növények egészségének, sok szén-dioxidot és vizet tárol, és emellett fokozottabban ellenáll a szárazságnak és a rendkívül magas hőmérsékletnek;

20. hangsúlyozza, hogy az agroökológia figyelembe veszi az agrár-éghajlati és helytörténeti viszonyokat a termelés, a változatok, a fajták és az időzítés megválasztásakor, hogy optimalizálja a mezőgazdasági üzemek ellenálló képességét a katasztrófákkal szemben;

21. megjegyzi, hogy az agroökológia olyan emberléptékű állattenyésztő üzemeket hoz létre lehetőleg kültéren, amelyek önállóságra törekszenek az állatok takarmányozását illetően;

22. megjegyzi, hogy az agroökológia leginkább a következőket foglalja magába:

a) kis és közepes mezőgazdasági üzemek, amelyek segítségével megállítható a mezőgazdasági foglalkoztatottság csökkenése, és fellendíthető a fiatal mezőgazdasági termelők tevékenységkezdése;

b) a mezőgazdasági üzemek közötti segítségnyújtási hálózatok;

c) kapcsolatok kialakítása a lakosság többi részével a nagyobb számú, rövidebb ellátási lánc és a termékek nagyobb mértékű helyi feldolgozása révén;

23. úgy véli, hogy a digitalizáció megkönnyítheti bizonyos termelési és értékesítési gyakorlatok irányítását. Megjegyzi azonban, hogy az automatizált és összekapcsolt mezőgazdasági gépek széles körű fejlesztése felveti az adatszuverenitás kérdését, amely felett a gazdák nem biztos, hogy képesek fenntartani az irányítást. Úgy véli, hogy a mezőgazdasági termelőknek nem szabad kiszervezniük a gazdaságukkal kapcsolatos pontos ismereteket, és meg kell őrizniük a gépeik javításának jogát;

Az agroökológiai átállást támogató politikák

24. megjegyzi, hogy az agroökológia nemcsak az élelmiszertermelést, hanem az élelmiszerrendszer egészét veszi figyelembe, beleértve a tisztességes munkafeltételeket;

25. kiemeli, hogy a KAP tárgyalás alatt álló reformja, amelynek tartalma ugyan nincs összhangban a problémával, lehetőséget kínál a tagállamok és régióik számára az agroökológia konkrét eszközökkel történő támogatására;

26. üdvözli az Európai Bizottság által 2020 októberében az Európai Tanács részére küldött feljegyzést, amely az ökorendszerek 4 lehetséges típusát azonosítja, köztük az agrárerdészetet és az agroökológiát;

27. megállapítja, hogy az agroökológia, amely a kis és közepes mezőgazdasági üzemek hálózatára épül, nem tud kialakulni, ha a KAP közvetlen kifizetéseit továbbra is hektáralapon osztják ki, nem pedig mezőgazdasági dolgozónként;

28. megjegyzi, hogy a többi európai szakpolitikát (mezőgazdasági piacok, külkereskedelem, éghajlat, vetőmagok, víz, talaj, kutatás stb.) szintén össze kell hangolni az agroökológiai megközelítéssel, és afelé kell irányítani őket;

29. úgy véli, hogy az agroökológia a fenntartható vidéki turizmus kezelésének egyik eszköze;

30. megállapítja, hogy a közfinanszírozású kutatásnak intenzívebb támogatást kell nyújtania az agroökológia számára;

31. úgy véli, hogy az agroökológia a területek revitalizációjának, valamint a vidéki, városkörnyéki és városi területek erősebb kohéziójának erőteljes motorja lesz. Ez a kis és közepes, megfiatalított és szemléletükben a 21. századhoz igazodó mezőgazdasági üzemek hálózatának előnyben részesítésével, illetve a város és a vidék – rövid ellátási láncoknak, illetve a bio- és helyi termékeken alapuló közétkeztetésnek köszönhető – közelítésével valósulhat meg;

32. alapvető fontosságúnak tartja a mezőgazdasági termelők helyzetének megerősítését az élelmiszer-értékláncban, elsősorban a termelők és helyi kis- és középvállalkozások csoportjai révén, amelyek méretgazdaságosságot érhetnek el annak érdekében, hogy munkájukért méltányosabb javadalmazásban részesüljenek, hozzájárulva ezáltal a helyi gazdaság dinamikusabbá tételéhez;

II. **POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A KAP reformja

33. javasolja, hogy a jövendő KAP jobban kedvezzen az olyan agroökológiai gyakorlatoknak, mint:

a) a növénytermesztés diverzifikálása, melynek révén a mezőgazdasági üzemek kevésbé lesznek kiszolgáltatva a természeti vagy ágazati kockázatoknak;

b) hosszú vetésforgók és az agronómiai előnyök kölcsönös kihasználását lehetővé tevő növényi társulások;

c) fák, sövények, kisebb tavak, köves élőhelyek a parcellák körül, illetve azokon belül;

d) pillangósvirágú növénykultúrák, amelyek természetesen megkötik a nitrogént a talajban;

e) a fajok és fajták elegye ugyanazon parcellán belül;

f) megfelelő állapotú ás állandó talajtakaró, amely meggátolja az eróziót;

g) a tájhoz és az éghajlathoz jobban alkalmazkodó, saját helyi vetőmagok és helyi állatfajták mezőgazdasági termelők általi újbóli felhasználása;

h) a vegyes gazdálkodás/állattartás;

i) integrált növényvédelmi megközelítés bevezetése a vegyszereken alapuló megközelítés helyett;

34. kéri, hogy a KAP-pal kapcsolatos véleményében megfogalmazott javaslatok fényében a következő KAP ökorendszereibe építsék be „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia számszerűsített célkitűzéseit: a tápanyagvesztés legalább 50 %-os csökkentését, a műtrágyák alkalmazásának legalább 20 %-os csökkentését, a növényvédő vegyszerek és antimikrobiális készítmények használatának és kockázatának 50 %-os csökkentését az ökológiai jelentőségű területek 10 %-os és a biogazdálkodás alá eső területek 25 %-os részaránya mellett;

35. kéri, hogy az Európai Parlament és a Tanács, a jövőbeli közös agrárpolitikával kapcsolatos háromoldalú egyeztetés keretében, juttassa érvényre a zöld megállapodás célkitűzéseit; javasolja, hogy az 1. pillér költségvetésének legalább 30 %-át európai szinten rögzítsék az egyes nemzeti stratégiai tervek ökorendszerei tekintetében;

36. megjegyzi, hogy a környezeti fenntarthatóság tekintetében nem minden gazdaság rendelkezik azonos feltételekkel. A szigorúbb környezetvédelmi intézkedéseket a nemzeti ökorendszereken keresztül megfelelő finanszírozással és képzéssel kell összekapcsolni, amit a gazdaság környezeti sajátosságai határoznak meg;

37. ajánlja, ahogyan az a KAP-ról és a legeltetéses állattartásról szóló véleményeiben szerepel, hogy a kölcsönös megfeleltetést minden mezőgazdasági üzemre vonatkozóan bővítsék ki a mezőgazdasági munkavállalók jogainak tiszteletben tartásával (a szociális feltételrendszer koncepciójának bevezetése révén), valamint a gazdaságban lévő állatok állománysűrűségére vonatkozó határértékkel, és erősítsék meg az állatjólétre vonatkozó szabályozás betartására vonatkozó feltételességet;

38. javasolja, hogy a területalapú alaptámogatásról fokozatosan térjenek át a mezőgazdasági üzemben tevékenykedő személyek számához kapcsolódó alaptámogatásra; és hogy a közvetlen kifizetéseket elsősorban a kis- és közepes mezőgazdasági üzemeknek és az agroökológiai gyakorlatoknak ítéljék oda;

39. javasolja, hogy jelentős mértékben szabják meg a mezőgazdasági üzemenként nyújtott közvetlen kifizetések felső határát;

40. az agroökológiai átállás elősegítése érdekében azt ajánlja a tagállamoknak, hogy az új közös agrárpolitika ökorendszerei keretében vezessenek be bónusz-malusz rendszert: például a növénytermesztés nagyobb diverzifikálásáért járó bónuszt, amelyet a műtrágyák, a növényvédő vegyszerek és az antibiotikumok után fizetendő maluszból származó bevételekből finanszíroznának, illetve a legeltetéses állattartásért járó bónuszt, amelyet a tenyésztett kérődző állatok számával arányosan az üvegházhatású gázok után fizetendő maluszból származó bevételekből finanszíroznának;

41. javasolja, hogy a tagállamok környezetvédelmi prioritásaik figyelembevételével vezessék be a 40. pontban leírt bonus-malus rendszereket;

42. ajánlja, hogy a KAP második pilléréhez tartozó intézkedések kezeljék prioritásként a következőket:

a) az agroökológiai termelési módok és azon belül az agrárerdészet, valamint ezek kollektív megközelítései (együttműködés);

b) az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó agrár-környezetvédelmi intézkedés rendszere;

c) a rövid ellátási láncok;

d) a bio- és helyi termékeken alapuló étkeztetés;

e) az agroökológiával, az agrárerdészettel és az agrárerdészeti legeltetéses állattartással kapcsolatos képzés és tanácsadás;

43. kéri a nemzeti stratégiai tervekről szóló rendelet 65. cikkének a módosítását (2. pillér), áttérve a területalapú rendszerről az agroökológiai szerződésen alapuló rendszerre;

44. emlékeztet a KAP-ról szóló véleményében szereplő javaslatára, amely szerint a beruházási támogatást környezetvédelmi ellenőrzéshez kötnék, és pénzügyi keretét a 2. pillérhez tartozó alapok maximum 10 %-ára korlátoznák;

45. javasolja, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki egy útmutatót, amely módszertani támogatást nyújt az irányítóhatóságok és a regionális szereplők részére annak érdekében, hogy a KAP különböző önkéntes intézkedéseinek mobilizálása során kedvezzenek az agroökológiai terv figyelembevételének;

Gazdálkodási gyakorlatok

46. javasolja, hogy a kérődzők tenyésztése – a telelési időszak kivételével – tolódjon el az állandó legeltetés felé;

47. szorgalmazza, hogy az együregű gyomrúak (sertés és szárnyasok) intenzív ipari tartása, amely a közegészségügy és a környezet szempontjából számos negatív externáliát eredményez, fokozatosan teljes egészében vagy részben szabadtartássá fejlődjön, emellett épületenként és a takarmánytermelő terület hektárjaként korlátozzák az állatok számát;

48. kéri a ketreces állattartás beszüntetését, mint ahogy azt egy új polgári kezdeményezés kéri, és ahogy azt a KAP-ról szóló véleményében is szorgalmazta;

49. javasolja az állatjólét érdekében a mezőgazdasági üzemen belül történő vágás és a kis, közeli vágóhidak fejlesztését;

50. kéri annak az eltérési szabályozásnak a 2020. december 31-én túlmenő meghosszabbítását, amely engedélyezi a baromfi- és a nyúltenyésztők számára a mezőgazdasági üzemen belül a vágást és feldolgozást a 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ([1]) megfelelő helyi forgalmazás céljából;

51. javasolja a német elnökség arra irányuló javaslatának a megerősítését, hogy hozzanak létre egy európai „állatjólét” címkét;

52. javasolja továbbá az állattartás módjának világos és kötelező jelölését, ami kiterjed az állat életciklusára – annak szállítását is ideértve –, lehetővé téve a termelők számára, hogy elismertessék az általuk alkalmazott gyakorlatok javulását, a fogyasztók számára pedig, hogy a kívánságaiknak megfelelő termékeket választhassák, az európai tojáscímkézési rendszer mintájára;

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról (HL L 139., 2004.4.30., 55. o.)

Egyéb politikák

53. ajánlja, hogy „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghirdetett új, a fenntartható élelmiszerrendszerekről szóló jogszabály hozzon létre olyan jogi keretet, amely az EU-t kötelezi egy valódi agroökológiai átállás elindítására, amely az élelmiszerrendszerek fejlődése szempontjából kedvező környezet által átállítja az élelmiszer-keresletet, fékezi az egyre növekvő elhízást, csökkenti a húsfogyasztást, lerövidíti az ellátási láncokat, fokozza a szezonális termékek fogyasztását, és drasztikusan visszaszorítja az élelmiszer-pazarlást;

54. kéri az Európai Bizottságot, hogy a következők által segítse elő a rövid ellátási láncok kialakulását:

a) a higiéniai szabályok és a normák hozzáigazítása a termékek mezőgazdasági üzemen belül történő feldolgozásához és általánosabban az élelmiszerrel kapcsolatos jogszabályoknak a kistermelőkhöz igazított alkalmazása, hasonlóan a címkézési kötelezettségekhez;

b) a helyi és kollektív projektek támogatása, elsősorban a helyi feldolgozáshoz szükséges berendezések (kis vágóhíd, mobil vágóhíd, zöldség-előkészítő üzem, közkonyha, helyi piaci infrastruktúrák, például nyilvános csarnokok vagy tanyasi boltok stb.), másodsorban a kis helyi termelői, feldolgozói és forgalmazói szövetkezeti csoportok felállítása vonatkozásában;

55. javasolja, hogy az EU hajtsa végre az Európai Parlament 2017. évi, a mezőgazdasági földterületek Unión belüli koncentrációjáról szóló saját kezdeményezésű jelentésében ([2]) foglalt ajánlásokat, többek között a „mezőgazdasági földek európai megfigyelő központjának” létrehozását; javasolja, hogy az EU egy uniós irányelv formájában, a vízügyi irányelv mintájára, hajtsa végre a FAO által 2012-ben elfogadott, a földgazdálkodásra vonatkozó önkéntes iránymutatásokat ([3]) a földhöz való hozzáférés biztonságának javítása és ezáltal a fiatal mezőgazdasági termelők tevékenysége megkezdésének megkönnyítése érdekében;

56. felhívja az Európai Bizottságot, hogy javasoljon új európai irányelvet a mezőgazdasági termőföldekre vonatkozóan a talajban lévő szervesanyag-tartalom csökkenésének megfékezéséhez, az erózió megállításához, és hogy a mezőgazdasági gyakorlatokban kiemelt szerepet kapjon a talaj élővilága;

57. ajánlja a vízzel kapcsolatos irányelvek megerősítését az eltérések kizárásával (nitrátirányelv);

58. javasolja, hogy fokozzák a körforgásos gazdaság bevezetését az állati hulladék kezelésében annak érdekében, hogy ezeket agronómiai szempontból hasznosíthassák (komposzt és szerves trágyák);

59. kéri, hogy a mezőgazdasági genetikai erőforrásokról szóló véleményének megfelelően egy, a vetőmagokról szóló új európai jogszabály liberalizálja a saját vetőmagok használatát és forgalmazását, és vegye át az ökológiai termelésről szóló új rendeletben javasolt módosításokat a biovetőmagok katalógusában történő bejegyzés céljából;

60. kéri, hogy az EU jogalkotása a géntechnológiával módosított vagy mutagenezisből származó vetőmagok kizárásával segítse elő a biológiai sokféleséget;

61. kéri, hogy az agroökológia által nyújtott társadalmi többletérték és pozitív externáliák jelenjenek meg gazdaságilag a termelők számára, hogy tevékeny részesei lehessenek ennek az átmenetnek;

62. az egész népesség agroökológiai táplálkozáshoz való jogának biztosítása érdekében a következő intézkedéseket ajánlja:

a) a héa csökkentése a bio-, helyi és szezonális termékekre vonatkozóan;

b) „helyi” étkezési jegyek ugyanezekre a termékekre;

c) a bio-, helyi és szezonális termékek jelentős részaránya a közétkeztetésben;

63. javasolja, hogy az OEM és az OFJ termékleírásaiba építsék be az agroökológiai gyakorlatokat;

64. kéri, hogy az EU hagyjon fel azzal a gyakorlattal, hogy az európai szociális és környezeti termelési normáknak, többek között „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia előírásainak sem megfelelő mezőgazdasági termékeket hoz be, amelyek tisztességtelenül versenyeznek az európai termelési láncokkal, és az európai termelési költségeknél olcsóbban viszi ki a felesleget, amivel gyakran megkárosítja a harmadik országbeli termelőket;

([2]) Európai Parlament (2017), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0197_HU.html

([3]) http://www.fao.org/3/a-i2801f.pdf.

65. a KAP-ról szóló véleményében foglaltaknak megfelelően ajánlja olyan új, igazságosabb, szolidárisabb multilateriális és bilaterális kereskedelmi mezőgazdasági szabályok létrehozását, amelyekbe beépül az agroökológiai megközelítés;

66. kéri, hogy a független közfinanszírozású agroökológiai/agrárerdészeti kutatás és a mezőgazdasági termelők és kutatók részvételén alapuló kutatás kapjon több európai szintű támogatást, ideértve a társadalomtechnikai átállás dinamikáját tanulmányozó társadalomtudományok területét is; üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy előmozdítsa és koordinálja az agroökológiai kísérletek hálózatát;

Helyi és regionális szint

67. ajánlja a helyi és a regionális közösségek nagyon aktív segítését az agroökológia bevezetése során. Ide sorolható különösen az új belépők technikai képzése, a fiatal mezőgazdasági termelők tevékenységkezdési támogatása, a mezőgazdasági termelőknek nyújtott független tanácsadás, a rövid ellátási láncokhoz és a mezőgazdasági termékek kézműves feldolgozásához nyújtott támogatás, a mezőgazdasági földtulajdonra és a városfejlesztésre vonatkozó szabályok, védett mezőgazdasági területek kialakítása, agroökológiai bemutató gazdaságok, valamint az agroökológiai átállás megvalósítását nyomon követő eszközök létrehozása;

68. javasolja a mezőgazdasági termelők csoportjai és a helyi vagy regionális önkormányzatok között létrejövő, az „agroökológiai innovációt szolgáló hosszú távú szerződéseket” mint a mezőgazdaság termelékenységét és fenntartható fejlődését célzó európai innovációs partnerségek egyik eszközét;

69. felhívja az EU-t, hogy – mint ahogyan az a polgármesterek éghajlat- és energiapolitikai szövetsége esetében is történt – koordinálja és irányítsa azoknak a településeknek a hálózatát, amelyek vállalták, hogy intézkedéseket hoznak a reziliens és fenntartható mezőgazdasági és élelmiszerrendszerek érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer

(2021/C 106/06)

Főelőadó:	HORVÁTH Jácint (HU/PES), Nagykanizsa megyei jogú város önkormányzati képviselője
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer COM(2020) 620 final Javaslat tanácsi ajánlásra a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről COM(2020) 621 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megállapítások – a romák, mint Európa egy etnikai kisebbségi csoportja

1. üdvözli az Európai Bizottság közleményét, mely továbbra is bizonyítja, hogy mind az Európai Bizottság, mind az Európai Tanács elkötelezett a roma ([1]) közösségek integrációja, a romákat ért hátrányos megkülönböztetés és diszkrimináció felszámolása mellett. Hasonlóképpen üdvözli a legutóbbi vonatkozó tanácsi ajánlást, és hangsúlyt fektet a helyi és regionális tájékoztatás fontosságára és konkrét célok kitűzésére. Sürgeti ennek érdekében az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy biztosítsa az elért eredmények megfelelő nyomon követését;

2. hangsúlyozza, hogy a romák Európa legnagyobb etnikai kisebbségi csoportja. Számos roma ember továbbra is megfosztva alapvető jogaitól, szegénységben él, és szélsőséges megkülönböztetéssel és társadalmi kirekesztéssel küzd. Ez európai probléma, ezek az emberek európai állampolgárok, ami még sokkolóbbá teszi a nemzeti kormányok és az EU eddigi mulasztását abban a tekintetben, hogy nem hajtottak végre sikeres integrációs és a társadalmi befogadásra irányuló politikákat, amelyek teljes mértékben lehetővé teszik a romák számára az uniós polgársághoz kapcsolódó jogaik és kötelezettségeik gyakorlását;

3. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság egyik fő célkitűzéseként megjelölt egyenlőségközpontú Unió ([2]) nem valósítható meg a kontinensen a 10-12 millió főre becsült roma közösségek aktív bevonása nélkül;

4. megerősíti, hogy a romaintegráció terén elért haladás az elmúlt 10 évben korlátozott volt. A közleményben kiemelt egyes ágazati prioritások esetében történt ugyan némi előrehaladás, de összességében elmondható, hogy nem sikerült teljesíteni a kitűzött célokat. A jövőben ezért felül kell vizsgálni a területre összpontosító erőforrások elosztását, és szükség esetén növelni kell azokat, tovább kell fejleszteni az integrált megközelítést, ösztönözni az innovatív megoldások alkalmazását. Különösen ki kell emelni a sikeres programok szakmai és pénzügyi fenntartásának biztosítását, hogy hosszú távú eredmények születhessenek;

5. rámutat arra is, hogy a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó kötelezettségvállalásokat uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten szükséges megújítani és megerősíteni;

([1]) Ahogy az Európai Bizottság közleményében, úgy ezen vélemény esetében is a „romákra" való hivatkozás gyűjtőfogalomként a különböző roma származású emberek széles körét öleli fel, mint például: roma, szintó, kale, romnicsel, beás/rudari. Kiterjed továbbá olyan csoportokra is, mint az askáli, egyiptomi, jenis, dom, lom, rom és abdál népesség, valamint a nomád életmódot folytató etnikai csoportokra és a „gens du voyage" közigazgatási megnevezés alá tartozókra, és minden olyan emberre, aki cigánynak vallja magát, anélkül, hogy a gyűjtőfogalom használata tagadná e csoportok sajátosságait.

([2]) Egyenlőségközpontú Unió: az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-ös időszakra, COM(2020) 565 final.

6. javasolja a tagállamoknak, hogy a diszkrimináció és a szociális helyzet okozta oktatási, munkaerőpiaci, lakhatási és egészségügyi problémák tartós megoldatlansága miatt ezeket az erőfeszítéseket fokozzák, többek között a regionális és helyi önkormányzatok felelős szerepvállalásának erősítése révén;

7. egyetért azzal, hogy a Covid19-világjárvány hatásainak rendkívüli mértékben kitettek a roma közösségek. Esetükben a világjárvány és annak társadalmi-gazdasági és egészségügyi hatásai a meglévő különbségeket tovább növelik, a leszakadást tovább mélyítik. A világjárvány okozta következmények az eddig elért eredmények egy részét is semmissé teszik. Következésképpen fokozni szükséges a helyreállítási folyamat során a romákra fordítandó erőforrásokat;

8. megállapítja, hogy a romák egyenlőségének és integrációjának előmozdítása nem csupán az alapvető jogok tekintetében fontos, hanem egyértelmű gazdasági jelentősége is van. A magas (1 % feletti) roma népességarányú tagállamok gazdasági teljesítményében is meghatározó jelentőségű lesz a sikeres stratégia végrehajtása;

9. különösen üdvözli az Európai Parlament 2020-ban elfogadott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák végrehajtásáról: a romani hátterű személyekkel szembeni negatív hozzáállás elleni küzdelem Európában” ([3]) című állásfoglalását, mely valóban határozott célokat és intézkedéseket fogalmaz meg. Előremutató megállapításait javasoljuk a nemzeti romastratégiai keretek megalkotása során is figyelembe venni;

10. támogatja az Európa Tanács tagállamai polgármestereinek és választott helyi és regionális képviselőinek nyilatkozatát a cigányellenességgel szemben ([4]). Arra kéri továbbra is az uniós intézményeket, hogy a romák helyzetének javítása érdekében szorosabban működjenek együtt az Európa Tanáccsal, ideértve a „Városok és régiók európai szövetsége a romák befogadására” elnevezésű kezdeményezés és az igen sikeres „Dosta!” kampány támogatását is;

11. üdvözli és kiemelten értékeli, hogy a magas roma népességaránnyal rendelkező Nyugat-Balkán miniszterelnökei 2019 júliusában elfogadták az uniós bővítési folyamat keretében a romák integrációjáról szóló nyilatkozatot ([5]), amelyben vállalták a romák helyzetének a csatlakozásukig történő konkrét javítását;

Nemzeti romastratégiai keretek, horizontális célkitűzések

12. üdvözli, hogy a közlemény figyelembe veszi az előző keretrendszer értékelésének megállapításait, a nemzeti stratégiák végrehajtásának éves értékeléseit, a korábbi intézkedések korlátozott hatékonysága okainak elemzését, valamint széles körű konzultációkra alapoz;

13. kiemeli ugyanakkor, hogy a közlemény elmulasztja bemutatni a korábbi nemzeti romastratégiák végrehajtásának negatív és pozitív tapasztalatait. Nem von le konklúziókat, és nem olvasható ki a közleményekből olyan rész, amely jó gyakorlatokról szólna vagy nem tesz említést a meghonosítható vagy átvehető egyes tagállami jó intézkedésekről;

14. aláhúzza, hogy a kötelezően elkészítendő nemzeti romastratégiai keret az egyik kulcsa az előrelépésnek. Sajnálattal vette tudomásul ugyanis, hogy az előző ciklusban több tagállam nem készített stratégiai keretet, mivel az opcionális volt;

15. megerősíti, hogy támogatja az Európai Bizottság erőfeszítéseit, amelyek az integrációs stratégiákhoz adott iránymutatások közzétételével segíteni kívánják az EU tagállamait és a csatlakozás előtt álló tagállamokat a sikeres nemzeti romastratégiák megalkotásában. Ugyanakkor az EU előző ciklusbeli romastratégiájának végrehajtása során keletkezett számos negatív tapasztalatból tanulva konzekvens és újragondolt tematikára is lehetőség lett volna a jelenlegi stratégia megírásakor;

16. aggodalommal veszi tudomásul, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) felmérései megerősítik azt, hogy a munkaerőpiaci hátrányos megkülönböztetés nemcsak az álláskeresés során jelent problémát, hanem a munkahelyen is, ahol a válaszadók 22 %-a érezte úgy, hogy etnikai származása vagy bevándorlói háttere miatt hátrányos megkülönböztetés érte. Az árukhoz és szolgáltatásokhoz (közigazgatás, tömegközlekedés, üzletek, éttermek stb.) való hozzáférés tekintetében a romák 28 %-a tapasztalta a legmagasabb szintű hátrányos megkülönböztetést;

([3]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0147_HU.html
([4]) http://a.cs.coe.int/team81/congress_form/Inscriptions/Declaration_Against_anti_gypsyism.aspx
([5]) https://www.romaeducationfund.org/wp-content/uploads/2019/07/Western-Balkans-Declaration-on-Roma-Integration-and-EU-enlargement.pdf

17. megjegyzi ugyanakkor, hogy a közlemény nem veszi figyelembe a civil szervezetek és szakemberek esetleges hiányát, amely néhány tagállamban komoly akadályt jelent a haladásban, leginkább a nem kormányzati szervezetek működésének korlátozása miatt. Ez végső soron kihat a roma emberek felzárkózási esélyeire;

18. kijelenti, hogy a nemzeti romastratégiai keretek hozzá kell hogy járuljanak a rasszizmus elleni uniós cselekvési tervhez, a szociális jogok európai pilléréhez, valamint az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjéhez és a fenntartható fejlődési célokhoz. A kapcsolódási pontokat és a célokhoz való hozzájárulást, annak mértékét a nemzeti romastratégiai keretekben konkrétan szükséges megjeleníteni;

19. rámutat arra, hogy az Európai Bizottság valóban ambiciózus, ugyanakkor szükséges, sokoldalú és kiegyensúlyozott célokat tűzött ki a közleményben és a tanácsi ajánlásokban mind a horizontális, mind pedig az ágazati célok tekintetében. Ahhoz, hogy ezek a célok valóban elérhetőek legyenek 2030-ra, szükséges a nemzeti romastratégiai keretek tervezése, végrehajtása, ellenőrzése és monitoringja során a helyi és országos roma civil szervezetek legszélesebb körének bevonása, a megfogalmazott javaslatok beépítése, a stratégia időnkénti alakításának lehetősége;

20. rámutat arra, hogy a közlemény nem tartalmaz utalást arra az esetre, ha a stratégiai keretekben megfogalmazott intézkedések elmaradnának. Komoly aggodalomra ad okot az előző ciklus tapasztalatai alapján, hogy egyes tagállamok nem hajtják végre a nemzeti stratégiai keretekben foglaltakat. Ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon tagállami szinten az előrehaladást, kényszerítse ki a vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazását, és mielőbb mérje fel, hogy szükség van-e további jogszabályokra, mivel fennáll a veszélye annak, hogy a szankciók hiánya tovább késlelteti a romaintegrációs és befogadási folyamatot. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra egy európai tanácsadó testület létrehozását, amely többek között a roma szakpolitikák szakértőiből állna, és amelyben a helyi és regionális önkormányzatok olyan képviselői is részt vennének, akik kézzelfogható tapasztalatokkal rendelkeznek a romákkal kapcsolatos helyi kérdésekben. Hangsúlyozza továbbá, hogy javítani kell a romák reprezentativitását a nemzeti romastratégiai keretek kialakítása és végrehajtása során;

21. támogatja, hogy a nemzeti romastratégiai keretek időszakos felülvizsgálata során az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével (FRA) folyamatos együttműködés folyjon. A megfelelő adatok rendelkezésre állása kiemelt jelentőségű mind a helyzet, mind pedig az előrehaladás mérése során. Erre kiemelt hangsúlyt szükséges helyezni, mivel sok esetben okozott problémát, hogy nem roma célcsoportok támogatására költötték el a romák felzárkóztatására szánt forrásokat;

22. hangsúlyozza, hogy a nemzeti romastratégiai keretekben megfogalmazott céloknak, intézkedéseknek figyelembe kell venniük a tagállamokon belüli területi sajátosságokat és az egyedi lépéseket igénylő, hátrányos helyzetű mikrorégiókat;

23. egyetért azzal, hogy a romák egyenlőségével, társadalmi befogadásával és részvételével kapcsolatos kihívások jelentős mértékben eltérnek az egyes tagállamok között a roma lakosság méretétől és teljes lakosságon belüli arányától, a szélesebb gazdasági kontextustól, valamint a kirekesztés és hátrányos megkülönböztetés hagyományától függően. Ezenkívül attól is függnek, hogy a romák hol és miként élnek (vidéki, városi környezetben, mobilis módon, szegregált területen), továbbá olyan konkrét szempontoktól, mint a nemzetközi mobilitás, migráció vagy az állampolgári dokumentációval kapcsolatos kérdések;

24. kiemeli ugyanakkor, hogy a nemzeti stratégiai keretnek meg kell jelenítenie a helyi és regionális különbségeket, azonosítva az egyedi problémákkal küzdő térségeket, és segítve az egyedi megoldások alkalmazását;

25. üdvözli, hogy az Európai Bizottság felszólítja a jelentős roma lakossággal rendelkező tagállamokat arra, hogy nemzeti romastratégiai keretükbe ambiciózusabb kötelezettségvállalásokat is építsenek be, melyeknek általánosan érvényesítenie kell a romák egyenlőségét és integrációját regionális és helyi szinten;

26. támogatja az Európai Bizottság azon kérését, hogy a tagállamok kétévente tegyenek jelentést a nemzeti romastratégiai keretük végrehajtásáról, amit kiegészít a civil társadalom és a FRA adataival. Sürgeti az Európai Bizottságot, hogy törekedjen a roma ügyekkel foglalkozó civil szervezetek, illetve helyi és regionális önkormányzatok minél szélesebb körű bevonására;

Ágazati célokkal kapcsolatos megállapítások

27. megerősíti, hogy az Európai Bizottság által meghatározott négy nagyon fontos tématerület: az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és lakhatás köré csoportosított célkitűzések kiemelt szerepet játszanak a romák felzárkóztatási folyamatában, akárcsak a szociális szolgáltatások, különösen helyi és regionális szinten;

28. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió második kisebbségi és diszkriminációs felmérése (EU-MIDIS II) ([6]) szerint a roma gyermekek minden oktatási mutatót tekintve el vannak maradva nem roma társaik mögött. A roma gyermekek négyévestől a tanköteles kor alsó korhatáráig terjedő csoportjának csak nagyjából a fele (53 %) vesz részt kisgyermekkori nevelésben. A 6–24 év közötti romák átlagosan 18 %-a a saját korosztályának megfelelőnél alacsonyabb szintű oktatásba jár. Az iskolából lemorzsolódó romák aránya az általános népességgel összehasonlítva aránytalanul magas. Az RB elítéli az iskolai szegregációt, amelyet továbbra is alkalmaznak egyes tagállamokban, a gyakorlat jogi tiltása és az Emberi Jogok Európai Bíróságának közelmúltbeli ítélkezési gyakorlata ellenére;

29. üdvözli az Európa Tanács 2020. júliusában elfogadott ajánlásait ([7]), amelyben azt sürgette, hogy a roma és/vagy az utazó népesség történelmét építsék be az iskolai tantervekbe és oktatási anyagokba. Ez leginkább releváns a jelentős roma lakossággal rendelkező tagállamok számára;

30. javasolja, hogy a keretrendszer nevesítse és indikátorokkal lássa el a célkitűzések között az általános és középiskolás iskolai tankönyvekben a roma történelemmel, kultúrával kapcsolatos ismeretek megjelenítését. A cél annak biztosítása, hogy különösen azokban az országokban, ahol a romák aránya meghaladja a lakosság 1 %-át, minden évfolyamon szerepeljen pozitív történelmi, irodalmi, művészeti ismeret a romákról. A romaellenes rasszizmus oktatás révén történő megelőzését valamennyi tagállamban prioritásként kell kezelni, függetlenül a roma népesség arányától.

31. megállapítja, hogy a Covid19-világjárvány miatt bevezetett digitális oktatási modellek hozzájárulnak az iskolás korú roma gyermekek leszakadásához, mivel jelentős részben nem rendelkeznek a szükséges informatikai eszközökkel, megfelelő sávszélességű internet-hozzáféréssel, vagy nem tudják önállóan, megfelelő szülői segítség nélkül feldolgozni a tananyagot;

32. hangsúlyozza ezért, hogy a Covid19-világjárvány miatt az oktatásban bevezetett korlátozó intézkedések feloldása után kiemelt jelentősége lesz az oktatási felzárkóztató programoknak;

33. megjegyzi, hogy az Európai Unió második kisebbségi és diszkriminációs felmérése (EU-MIDIS II) ([8]) alapján a 16 év feletti romáknak mindössze egynegyede volt „foglalkoztatott” vagy „önfoglalkoztató”. A roma nők esetében sokkal alacsonyabb foglalkoztatási rátákról számoltak be, mint a férfiaknál – 16 % a 34 %-hoz képest. A felmérés összességében azt mutatja, hogy a 20–64 éves romák körében 43 % a fizetett munkát végzők aránya, ami jóval elmarad az EU 2015-ben mért 70 %-os átlagától;

34. kiemeli, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) hivatkozott felmérése szerint az egészségügyben a hátrányos megkülönböztetés a romák körében volt a legmagasabb (8 %), akiknek a várható élettartama ugyanakkor az általános népességhez képest alacsonyabb;

35. támogatja az Európai Parlament tagállamokhoz intézett azon felhívását, hogy biztosítsanak hatékony és időben történő jogorvoslatot a kényszersterilizálás valamennyi túlélője számára, többek között hatékony kártérítési rendszerek létrehozása révén;

36. kiemeli, hogy a romák jelentős része él olyan háztartásban, amelynek nincs hozzáférése a szükséges közüzemekhez és alapvető szolgáltatásokhoz. Emiatt ki vannak téve a súlyos lakhatási depriváció veszélyének;

37. egyetért a tagállamok azon kérésével, hogy biztosítsák a romák megfelelő, nem szegregált lakhatáshoz való hozzáférését, és minden egyes nemzeti roma stratégiai keretbe foglalják bele az elhelyezés nélküli kényszerkilakoltatások megakadályozására vonatkozó célkitűzést, amint azt a tanácsi ajánlás és a közlemény 1. melléklete is előírja. Kéri, hogy ezt a célkitűzést lehetőleg a keretrendszer időtartamának félidejére érjék el, mivel rengeteg olyan roma él az Európai Unióban, aki kilakoltatás során veszítette el lakását, és méltatlan körülmények között él;

([6]) https://fra.europa.eu/en/project/2015/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey
([7]) https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016809ee52f
([8]) https://fra.europa.eu/en/project/2015/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey

Az intézményrendszerrel kapcsolatos megállapítások

38. kiemeli, hogy a forráselosztási rendszer átfogó reformja és az intézményrendszer kapacitásainak és fogadókészségének fejlesztése nélkül a forrásfelhasználás terén nem várható érdemi változás. Az eljárásrendek racionalizálása, egyszerűsítése és a közreműködő szervezetek szemléletváltása is szükséges ahhoz, hogy a felzárkóztatási programok sikeresek legyenek. Egyszerűsíteni kell, átláthatóbbá és közérthetőbbé kell tenni a felzárkózáspolitikát, és közelebb kell vinni az emberekhez;

39. Megjegyzi, hogy a kirekesztés által különösen sújtott romák, akik élnek azzal a szabad mozgáshoz való jogukkal, hogy más tagállamokban éljenek és/vagy dolgozzanak, gyakran hátrányos megkülönböztetéssel és kizsákmányolással szembesülnek. Az RB hangsúlyozza a nemzeti, regionális és helyi szintű transznacionális együttműködés fontosságát a határokon átnyúló kizsákmányolás megelőzése érdekében;

40. javasolja megfontolni, hogy az egyenlőtlen versenyhelyzetet teremtő pályázati programok helyett másféle támogatáselosztási technikákat (kiemelt projekt, tárgyalásos eljárás, global grant, normatív támogatás) helyezzenek előtérbe az integrációs programok támogatása során;

41. javasolja a „roma” közös elnevezés használatának megszüntetését, mivel az nem veszi figyelembe a roma háttérrel rendelkező népesség sokféleségét. Ehelyett a „roma identitású személyek” kifejezés elfogadását javasolja;

42. javasolja, hogy az olyan, már bizonyítottan eredményes kezdeményezések, amelyek a társadalmi felzárkózás ügyét bizonyítottan hatékonyan szolgálják, illetve az ilyen projektek finanszírozását megfelelő szakmai garanciák mellett folyamatosan és akadálymentesen biztosítsa a tagállam. Több, korábban sikeres projekttel kapcsolatban felmerült ugyanis, hogy újabb támogatást csak úgy kaphat, ha előzmények nélküli innovációként, fejlesztésként tudják bemutatni. A folyamatos finanszírozás biztosítása létfontosságú a saját tőkével, vagyonnal és pénzügyi tartalékkal nem rendelkező civil szervezetek által megvalósított eredményes projektek számára is;

43. különösen fontosnak tartja, hogy az integráció mellett elkötelezett roma szervezetek a lépcsőzetes fejlesztés és fejlődés elvét betartva, lépésről lépésre kapjanak lehetőséget a kapacitásaik bővítésére. Legyen valóban kis összegű induló projektek megvalósítására is lehetőség, hogy a leghátrányosabb helyzetű települések is el tudjanak indulni egy tudatosan építkező roma integrációs fejlesztési úton. Ezt a folyamatot egy projektelőkészítő programmal, a megvalósítást pedig mentori támogatással szükséges katalizálni, segíteni;

44. kiemeli, hogy a nemzeti stratégiai keretek finanszírozása integrált megközelítést igényel a különböző fejlesztési források oldaláról is. Hangsúlyt szükséges fektetni az infrastrukturális és a humán kapacitások fejlesztését célzó projektek hatékonyabb összehangolásának szükségességére, hogy az ERFA- és ESZA-források egységes fejlesztési programokban, együtt is elérhetővé váljanak a társadalmi kohéziót erősítő komplex projektek számára. Ezen források összehangolásához olyan, megfelelő végrehajtási eszközök kidolgozása szükséges, amelyek támogatják a stratégiai megközelítést;

45. különösen üdvözli, hogy az Európai Bizottság a 2020–2025-re vonatkozó, uniós antirasszista cselekvési tervben elkötelezte magát az iránt, hogy intézményként példát mutasson azzal, hogy a toborzásra és kiválasztásra irányuló intézkedésekkel lépéseket tesz az európai bizottsági személyzet reprezentatív jellegének jelentős fejlesztése érdekében. Ezen intézkedések végrehajtása során az Európai Bizottság biztosítani fogja, hogy azok a romákra is vonatkozzanak, illetve a felszólítja a többi uniós intézményt, hogy tegyenek lépéseket a munkahelyi sokszínűség és integráció előmozdítása érdekében. A Régiók Bizottsága kiáll ezen törekvés mellett, és magára nézve is érvényesnek tartja;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe

46. felhívja a tagállami kormányok figyelmét arra, hogy nemzeti romastratégiai keretek előkészítésének folyamatába vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat. A helyi és regionális önkormányzatok azok a szervezetek, amelyek legközelebb vannak a roma emberekhez, először találkoznak a problémákkal és valós eszközökkel, erőforrásokkal rendelkeznek a helyzet javításához;

47. megerősíti, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jelentik azt a kormányzati szintet, amely a legnagyobb felelősséggel bír a roma népesség integrációját tekintve, és ezeknek az önkormányzatoknak támogatniuk kellene a romák bevonását egy nem formális, alulról felfelé építkező megközelítésbe;

48. kéri, hogy a párbeszéd megerősítésére és a közreműködés biztosítására valamennyi tagállamban hozzanak létre és működtessenek helyi és/vagy regionális egyeztető fórumokat, amelyek figyelemmel kísérik a nemzeti stratégiai keretek végrehajtását. Csak a valamennyi érdekelt fél közötti jól bevált munkakapcsolatok vezethetnek hatékony integrációhoz, és a decentralizált megközelítés erősítése eredményesebb programok megvalósítását teszi lehetővé;

49. javasolja, hogy a roma népességgel rendelkező települések helyi önkormányzatai támogassanak helyi közösségfejlesztési programokat, amelyek során az érintett roma csoportok, kisközösségek nagyon fontos, gyakorlatias, az élet szervezéséhez szükséges alapismeretekhez jutnak;

50. szorgalmazza, hogy a helyi, regionális önkormányzatok az általuk működtetett médiumokban fordítsanak figyelmet a romákkal kapcsolatos előítéleteket eloszlató tartalmak megjelenítésére;

51. felhívja a helyi és regionális önkormányzatok figyelmét, hogy a roma történelemmel, kultúrával kapcsolatos ismeretek terjesztése és az interkulturális tanulás támogatása hatékonyan csökkentheti a rasszizmust.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új Európai Kutatási Térség (EKT) a kutatás és az innováció szolgálatában

(2021/C 106/07)

Előadó:	Christophe CLERGEAU (FR/PES), Loire mente régió közgyűlésének tagja
Referenciaszöveg:	Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában COM(2020) 628 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. emlékeztet a „Horizont Európa: a kilencedik kutatási és innovációs keretprogram” című véleményének következtetéseire, amelyben

— kérte, hogy az egyenletes kiválóságot valóban az Unió valamennyi tagállamára és régiójára vonatkozóan vegyék figyelembe annak érdekében, hogy egész Európában és ne csak néhány nagy régióban és nagyvárosban javuljon a tudományos kiválóság mértéke,

— nagyon sajnálta, hogy következetesen nem hajlandók elismerni a tudományos kiválóság területi beágyazottságát, a regionális ökoszisztémáknak és az innovációs klasztereknek az Unió dinamikájához való hozzájárulását,

— határozottan kérte, hogy a helyi és regionális önkormányzatok teljes mértékben vegyenek részt a […] stratégiai tervezésben, és hogy ennek keretében vegyék figyelembe az intelligens szakosodási stratégiákat,

— úgy vélte, hogy a program és a projektek értékeléséhez szükség van arra, hogy a hatás fogalmának összetevői között a területi hatásokat is elismerjék;

2. üdvözli, hogy ez a közlemény lehetőséget jelent egy olyan koherens stratégiára irányuló javaslat megtételére, amely az összes érdekelt felet mozgósítja a kutatás és az innováció terén tett európai erőfeszítések megerősítése érdekében; ugyanakkor megállapítja, hogy a közlemény kiegyensúlyozatlan, amennyiben az Európai Kutatási Térséget (EKT) a többi figyelembe veendő elem rovására túlságosan az Európai horizont meghosszabbításának kontextusába helyezi;

3. támogatja a közleményben előirányzott olyan ambiciózus kezdeményezéseket, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy Európa felszerelkezzen az előtte álló globális kihívások kezelésére, és amelyek természetüknél fogva átalakítják a kutatási színteret, és a tudás fejlesztésével lehetővé teszik Európa megerősítését. A kutatásnak és az innovációnak (K+I) kulcsszerepet kell játszania, támogatva azokat az ökológiai, digitális, szociális és gazdasági átállásokat, amelyekkel Európának szembe kell néznie. Ezeknek a szakpolitikáknak a Covid19 által okozott megpróbáltatás leküzdésében is segíteniük kell Európát, ahogyan azt a folyamatban lévő „EKT a koronavírus ellen” cselekvési terv mutatja;

4. üdvözli, hogy az Európai Bizottság új hangsúlyt fektet a polgárok kutatásba és innovációba való bevonására; kéri, hogy ez a részvétel a tudományos szabadság megőrzése mellett terjedjen ki az intézkedések meghatározásának, végrehajtásának és nyomon követésének minden szakaszára, és ne korlátozódjon az állampolgárok „felvilágosítására” vagy „tájékoztatására”, akik éppen ellenkezőleg, aktív szerepet kívánnak vállalni; úgy véli, hogy ennek a részvételnek kezdetben helyi szinten kell megtörténnie, és hogy a városok és régiók kulcsfontosságú szerepet játszanak ennek lehetővé tételében és fejlesztésében, mivel fontos szerepük van a kutatásnak és az innovációnak a társadalom értékeivel, szükségleteivel és elvárásaival való összehangolásában. Ily módon a kutatás és az innováció folyamatának és eredményeinek a regionális és helyi szereplők általi közös tervezése és közös felügyelete növeli a kutatás és az innováció társadalom általi elfogadását és elfogadhatóságát. A városok és a régiók emellett jelentős forrásokat biztosítanak a nyílt tudomány programjának szélesebb körű működőképessé tételéhez, amely elengedhetetlen egy sikeres európai kutatási térség kialakításához;

5. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy a GDP 3 %-át szánják a K+F-kiadásokra, a 2030-ra elérendő közberuházási célt pedig 1,25 %-ban rögzítsék (szemben a jelenlegi 0,81 %-kal), de kétségei vannak a célkitűzések eléréséhez vezető úttal kapcsolatban, mivel a helyreállítási terv nem irányoz elő masszív erőfeszítést a K+I érdekében, és elengedi például az Európai Bizottság által javasolt „az EU az egészségügyért" (EU4Health) programot;

6. sajnálattal tölti el, hogy bár az Európai Bizottságban közös portfólió alá tartozik a kutatás, az innováció, az oktatás és az ifjúság, nem volt lehetséges új megközelítést javasolni egy „európai oktatási és kutatási térség" tekintetében; emlékeztet arra, hogy e kérdések kapcsán horizontális megközelítésre van szükség, különösen a regionális politikákkal összefüggésben; reméli, hogy az Európai Bizottság 2021-re szóló munkaprogramjában a kutatás, az innováció, az oktatás és az ifjúság globális megközelítéséről szóló közlemény ebbe az irányba fog mutatni;

7. hangsúlyozza, hogy ez a közlemény csak egy kiindulópont, amelynek egyrészt új konkrét fellépésekhez, másrészt egy „kutatási és innovációs paktum" elfogadásához kell vezetnie; kéri, hogy betársulhasson ezeknek az új szakaszoknak az előkészítésébe; kéri, hogy használják ki az e paktum által nyújtott alkalmat a tudományos és egyetemi élet szabadságának, az oktatók, kutatók, egyetemisták, értelmiségiek szabad véleménynyilvánításának és az Unión belüli, de az Unió és minden partnerország közötti szabad mozgásuknak a megvédésére is; e tekintetben úgy ítéli meg, hogy az EKT keretében folytatott nemzetközi együttműködési politikának ugyanezeken az elveken kell alapulnia, és aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a világ számos országában rohamosan csökken az akadémiai szabadság;

8. rámutat, hogy az innováció és a kutatás megfelelő nyomon követése elengedhetetlen a szakpolitikák hatékony végrehajtásához. E tekintetben emlékeztet „A regionális innovációs eredménytábla és annak hatása a helyi alapú regionális politikákra" című véleményre, amely rámutat arra, hogy a RIS alapvető eszköz a regionális innovációs politikák teljesítményében bekövetkező változások összehasonlításához, és a regionális innovációs ökoszisztémák és az intelligens szakosodás javítása érdekében jobban figyelembe kell venni azt a regionális döntéshozatal során;

9. üdvözli a közleményben tett előrelépéseket. A közlemény ugyanis szervezettebb jövőképet vázol fel az Európai Bizottság és a tagállamok közötti partnerségrepartnerségre – az érintett politikák előmozdításához hatáskörrel rendelkező regionális önkormányzatok bevonásával –, integráltabb megközelítést javasol a kutatás és innováció kérdéseivel kapcsolatban, valamint javasolja azoknak a célkitűzéseknek, továbbá az általuk a társadalmainkra gyakorolt hatásoknak a jobb figyelembevételét, amelyekre a szakpolitikáknak választ kell adniuk. Az RB üdvözli azt is, hogy a közlemény egy sokkal nyíltabb többszintű kormányzás módját kutatja, az „EKT-központokkal" („ERA hubs") egy olyan fogalmat javasol, amely lehetővé teszi a regionális ökoszisztémák és az innovációs klaszterek szerepének jobb elismerését, erősíti a felsőoktatáshoz, digitális oktatáshoz és készségekhez kapcsolódó szempontokkal való koordináció elemeit, és ragaszkodik a befogadóbb európai kutatási térséghez, ami elősegíti a kiváló tudományos eredményekhez való hozzáférést és az eredmények terjesztését;

10. kiemeli a megosztásalapú gazdaság fejlesztésének és a tudás áramlásának fontosságát. A kutatási és innovációs programok és projektek eredményeinek – ötleteknek, meglátásoknak, módszereknek, prototípusoknak, találmányoknak és más hasonló tudáseredményeknek – a terjesztésére vonatkozó koncepciókat és gyakorlatokat finanszírozni kell, hogy azokat Európa-szerte újra felfedezzék, hozzáférhetővé tegyék, és aktív felhasználás céljából alkalmazzák;

11. támogatja a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó inkluzív tervek kidolgozására irányuló javaslatot, mely tervek a K+I területén uniós szinten előmozdítanák a nemek közötti egyenlőséget; kéri a városok és régiók bevonását. Ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy az új EKT 12. intézkedése a „nemek közötti egyenlőség Európa K+I potenciáljának megerősítésére", és hangsúlyozza, hogy a digitális átállás és az innováció terén meg kell szüntetni a nemek közötti különbségeket, ösztönözve a nők nagyobb arányú részvételét a TTMMM és az ikt területével kapcsolatos tanulmányokban és munkahelyeken;

12. különösen értékeli, hogy külön megemlítették a Régiók Európai Bizottságát mint az Európai Kutatási Térség fontos szereplőjét, nevezetesen a tudáscsereplatform és *A tudomány és a régiók találkozása* kezdeményezés kapcsán;

13. ellenzi ugyanakkor azt az irányítási szemléletet, amely továbbra is az Európai Bizottság és a tagállamok közötti kapcsolatra összpontosít, melyben a városok és a régiók leggyakrabban a közpolitika passzív célcsoportját, nem pedig annak aktív szereplőit képezik, és amely a helyi és a regionális szempontok figyelembevételét a tagállamok belátására bízza; ezért ismételten kéri a városok és régiók érdekelt felekként történő teljeskörű bevonását az európai kutatási és innovációs tevékenységek tervezésébe, végrehajtásába, nyomon követésébe és értékelésébe, az „aktív szubszidiaritás" elvének megfelelően ([1]);

([1]) COM(2018) 703.

Az Európai Kutatási Térség új megközelítése

14. hangsúlyozza az Európai Kutatási Térséggel és Innovációval Foglalkozó Bizottság (ERAC) ([2]) (2019.12.17.) és az ERRIN ([3]) által kidolgozott álláspontok fontosságát, és síkraszáll az EKT új megközelítése mellett, amely:

— az Európai horizontnak a tudomány kiválóságán alapuló megközelítésére támaszkodva a kutatás és a tudás kiválóságát ötvöző megközelítést képvisel, egyebek mellett a fenntartható növekedés és az új modellek felé vezető átállási folyamatok terén Európa vezető szerepének megteremtését célozva,

— kutatási stratégiák helyett a kutatás, az innováció, az oktatás és a készségek integrált megközelítését kínáló tudásstratégiákat alkalmaz, és bevonja az érdekelt felek széles skáláját: az egyetemeket, az ipart, a közszektor különböző szintjeit, a polgárokat és a civil társadalmat,

— az európai keretprogramból és autonóm nemzeti kutatási szakpolitikákból álló rendszer helyett egy valóban többszintű irányító kerettel működik, és teljeskörűen elismeri, hogy a K+I elválaszthatatlanul kötődik a városokhoz és a régiókhoz;

15. szorgalmazza, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a kutatás és az üzleti szféra közötti kapcsolatra, elismerve ugyanakkor a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepét a vállalkozói környezet kialakításában és a tudástranszferhez szükséges kapcsolatok elősegítésében, erre példa az alapkutatások vállalati szponzorálása, a tudományos vállalkozói szellem átláthatósági követelmények betartása mellett történő ösztönzése, a magánberuházások és a vállalkozások innovációs támogatása;

16. kéri, hogy az „EKT-tehetségplatform" létrehozása keretében az Európai Bizottság a) pontosítsa, miként kívánja biztosítani az EURAXESS kezdeményezés és a kutatói humánerőforrás-stratégia (HSR4R) folytonosságát, melyeket eddig a kutatók mobilitásának és szakmai előmenetelének elősegítésére dolgoztak ki, hozzájárulva ezzel a tudás, a kutatás és az innováció egységes piacának létrehozásához, valamint b) ösztönözze az e kezdeményezésekben részt vevő kutatószemélyzet elismerését, és mozdítson elő olyan mechanizmusokat, amelyek támogatják a tehetségek vonzása és megtartása, valamint a HRS4R stratégia iránt elkötelezett régiókat, illetve a kutatási intézmények és a kutatószemélyzet igényeit;

17. hangsúlyozza, hogy megfelelő helyi/regionális együttműködésben kell dolgozni, és olyan eszközöket kell biztosítani, amelyek segítségével a helyi vagy regionális önkormányzatok kiemelt szerepet játszhatnak, ilyen például a szakpolitika-támogató eszköz (Policy Support Facility), a regionális politika és az Európai horizont közötti szinergiák, valamint a kiválósági pecsét. Meg kell könnyíteni az információkhoz és adatokhoz való hozzáférést az uniós alapok közötti szinergiák és kiegészítő jelleg javítása, valamint annak érdekében, hogy a különböző hatóságok összehangoltabban működhessenek;

18. kéri a kiválóság fogalmának a tisztázását, egyértelmű különbséget téve a tudomány kiválósága, a hatások kiválósága – amely szorosan kapcsolódik a tudomány és a (különösen a helyi és regionális) innovációs ökoszisztémák összjátékához –, és maguk az ökoszisztémák kiválósága között, mely utóbbiak tudományos kiválósága konkrét területekhez kötődik, de stratégiai és koordinációs képességgel is rendelkeznek ([4]);

19. amellett, hogy ismét hangsúlyozza a tudományos kiválóságot támogató, többek között az Európai horizontban szereplő intézkedések jelentőségét, javasolja, hogy ismerjék el teljes mértékben az EKT kiegészítő céljaként azt, hogy az Unió minden városában és régiójában álljon rendelkezésre magas színvonalú tudomány, amely bevethető az innováció fellendítése és annak érdekében, hogy segítsék a társadalmat és a vállalatokat a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos kihívások kezelésében és a jelenlegi válságok leküzdésében;

20. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elősegíti az olyan beruházásokat és reformokat, amelyek az uniós prioritásokat szolgálják, különösen a zöld és a digitális átállást, amelyek alapvető fontosságúvá váltak a Covid19-válság után;

([2]) Az ERAC véleménye az Európai Kutatási Térség jövőjéről (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1201-2020-INIT/en/pdf, angolul).

([3]) Az ERRIN ajánlásai az Európai Kutatási Térség jövőjére vonatkozóan (https://errin.eu/system/files/2020-06/200608%20ERRIN_recommendations_for_the_future_of_the_European_Research_Area_approved.pdf, angolul).

([4]) Így az Európai Egyetemek Szövetsége szerint „Excellence is not limited to highly cited publications but needs to be based on the many and diverse contributions of the research community, notably including Open Science practices, citizen engagement, and impact on society." [A kiválóság nem korlátozódik a legtöbbször idézett publikációkra, hanem a kutatói közösség számos és sokféle hozzájárulásán kell alapulnia, különösen a nyílt tudomány gyakorlatain, az állampolgári részvételen és a társadalomra gyakorolt hatáson].

21. kéri, hogy az EKT használja ki az intelligens szakosodási stratégiák, az EKT prioritásai és azok általános alkalmazása között létrehozandó kapcsolatokat; kéri továbbá, hogy az EKT segítse elő, hogy jobb egyensúly alakuljon ki a nélkülözhetetlen tudományos kiválóság, illetve a között, hogy sürgősen ki kell egyenlíteni az EU tagállamai, régiói és városai között a kutatás és az innováció terén fennálló teljesítménykülönbségeket;

EKT, intelligens szakosodás és regionális politika

22. úgy véli, hogy ki kellene használni az új EKT nyújtotta alkalmat arra, hogy teljes mértékben elismerjék, hogy az intelligens szakosodások, valamint azok kollektív és vállalkozói folyamata a jelenlegi és jövőbeli európai kutatási és innovációs teljesítmény egyik pillérét képezi; hangsúlyozza, hogy az intelligens szakosodások összekapcsolják a helyi és regionális önkormányzatokat, a kutatóintézeteket, a magánszektort és a civil társadalmat, és segítik a régiókat abban, hogy versenyelőnyhöz jussanak, ösztönözzék a magánberuházásokat és munkahelyeket teremtsenek; hangsúlyozza továbbá a régiók kulcsfontosságú szerepét az európai intelligens szakosodási stratégiában, és azt, hogy meg kell őrizni a regionális intelligens szakosodási stratégiák sajátos megközelítését, akkor is ha nemzeti szintű intelligens szakosodási stratégiák is léteznek; ennek kapcsán javasolja, hogy készítsék el az egyenletesen megosztott tudományos kiválóságot és az intelligens szakosodásokat egyszerre megjelenítő, rendszeresen frissített térképet, mindezt a régiók, a tagállamok és az Európai Unió közötti partnerségben; emellett javasolja, hogy vegyék figyelembe, hogy az S3-nak szükségszerűen el kell mozdulnia az S4 (fenntartható intelligens szakosodási stratégiák) irányába, illetve a jobb módszernek tekintett négyes spirál irányába, melynek keretében a társadalom is részt vehet a stratégiában;

23. hangsúlyozza, hogy e feltérképezés révén hozzá kell járulni a tudományos kiválóságra támaszkodó regionális intelligens szakosodások hálózatba fűzéséhez és a transzregionális együttműködések elősegítéséhez, mind az Interreg és különösen annak „régióközi innovációs beruházások" vetülete által, mind pedig az Európai horizont keretében: az egész program, de különösen a 2. pillér keretében folytatott konkrét kollektív projektekkel, különösen a „missziók" és az „európai innovációs partnerségek" részeként, valamint „Az EKT megerősítése" című átfogó részben; kiemeli, hogy fontos bevonni a városokat és a régiókat a „missziók" és a „partnerségek" irányításába;

24. támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy iránymutatást nyújtson az iparral közös technológiai ütemtervek kidolgozásához, amelyek a K+I-re irányuló beruházási programokat is magukban foglalják, de meglepetten látja, hogy ezek csak a Horizont 2020 keretében tervezett európai partnerségek keretében kapcsolódnak a tagállamokhoz és az iparhoz; emlékeztet arra, hogy ezt a gyakorlatot a régiók intelligens szakosodásának, valamint az ipari értékláncokat is formáló regionális ökoszisztémák és innovációs központok szerepének figyelembevételével kell elvégezni;

25. megerősíti, hogy a városoknak és a régióknak partnerként részt kell venniük a kutatási és technológiai infrastruktúrák és az ESFRI program fejlesztésében és hálózatba fűzésében; emlékeztet az említett infrastruktúrák kialakulásában, megszervezésében és hasznosításában játszott jelentős szerepükre ([5]); megismétli egyébiránt, hogy a helyi és a regionális közösségek kulcsfontosságú szereplők a hatékony regionális ökoszisztémák és innovációs klaszterek megteremtésében ([6]);

26. javasolja a régiók, a tagállamok és az EU közötti partnerségi szerződések irányába történő elmozdulást, valamennyi érdekelt felet mozgósítva a közös kutatási, innovációs és felsőoktatási, valamint digitális oktatási és készségfejlesztési célkitűzések, továbbá az összes uniós szakpolitikát magában foglaló intelligens szakosodási területeket kísérő tervek támogatására, mely tervek az összes uniós politikát igénybe veszik, és nem korlátozódnak az ERFA igénybevételére vonatkozó szabályokra. Ez a megközelítés kísérleti projekt tárgyát képezheti;

27. emlékeztet arra, hogy az ERFA kutatásra és innovációra történő igénybevétele jelentősen, több mint 100 milliárd euróra nőtt a 2014–2020-as programozási időszakra, és hogy ugyanebben az időszakban a városok és régiók saját költségvetésükből történő pénzügyi ráfordítása elérte azt a szintet, amely összességében közel kétszerese az európai kutatási keretprogram volumenének. Ezek az adatok ráirányítják a figyelmet az európai, nemzeti, helyi és regionális politikák közötti koordináció, valamint az intervenciós eszközök közötti szinergiák kérdésére;

([5]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Kutatási infrastruktúrák: az Európai Kutatási Térség (EKT) jövője regionális és határokon átnyúló megközelítésben (HL C 39., 2020.2.5., 68. o.)

([6]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megújított európai kutatási és innovációs menetrend – Esély Európának a jövője alakítására (HL C 168., 2019.5.16., 4. o.).

28. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a szinergiák terén csak korlátozott előrelépések történtek, különösen az állami támogatásokra vonatkozó keretrendszerek kialakításának lassúsága miatt; emlékeztet arra a kérésére, „hogy az Európai horizont programra épülő valamely cselekvés vagy cselekvési program társfinanszírozása érdekében mozgósított összes forrásra az erre a programra alkalmazandó jogszabályokat, különösen az állami támogatásra vonatkozó jogszabályokat alkalmazzák" ([7]), és megerősíti a szinergiákkal kapcsolatos koncepcióját, mely szerint azok az „5K" – koherencia, komplementaritás, kompatibilitás, közös alkotás, a kollektív helyi kezdeményezések elismerése – alapján önként vállalt együttműködési formát képviselnek ([8]); újból hangsúlyozza, hogy ki kell alakítani a közös alkotás valódi megközelítését, és az irányító hatóságnak ellenőriznie kell az esetleges pénzügyi transzfereket;

29. úgy véli, hogy ezeknek az elemeknek a tekintetében elengedhetetlen, hogy a városok és a régiók teljeskörűen részt vegyenek az EKT átállással foglalkozó fórumában, nemcsak a kezelendő együttműködési és koordinációs problémák miatt, hanem azért is, mert a helyi szereplők részt vesznek a válságokkal és az átállásokkal kapcsolatos átalakítási program megvalósításában;

A regionális ökoszisztémák és az innovációs klaszterek hozzájárulása az Európai Kutatási Térség dinamikájához

30. javasolja, hogy az intelligens szakosodási stratégiák előfeltételeinek teljesülésére vonatkozóan a strukturális alapokra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendeletben meghatározott kritériumok kidolgozása során értékeljék és fejlesszék a helyi vagy regionális bevált gyakorlatokat. Emlékeztetnünk kell arra, hogy a regionális ERFA-programok kidolgozása során be kell számolni a nemzeti, regionális vagy helyi intelligens szakosodási stratégia megfelelő irányításáról. Ebben minden regionális vagy helyi hatóságnak be kell mutatnia az S3 végrehajtása terén elért eredményeket, beleértve többek között a nemzetközi együttműködésre irányuló intézkedéseket is. Az RB úgy véli, hogy ez kiváló lehetőség a bevált gyakorlatok leírására és terjesztésére például olyan platformokon keresztül, mint „A tudomány és a régiók találkozása" vagy a tudáscsereplatform (KEP);

31. lelkesen támogatja az „EKT-központ" koncepcióját, mivel ez lehetőséget nyújt arra, hogy intézményesen elismerjék és konkrét formába öntsék a regionális ökoszisztéma és az innovációs klaszter fogalmát, amit az RB már több éve szorgalmaz, és hogy teljes mértékben elismerjék a tudomány és az innováció területi megközelítését; kéri ennek a javaslatnak a gyors megvalósítását, és javasolja a tudáscsereplatform (KEP) használatát a központ megbízatásának pontos megfogalmazása és a kísérleti projektek létrejöttének megkönnyítése érdekében. Üdvözli továbbá az Európai Bizottság azon szándékát, hogy az RB-vel együttműködve stratégiai szintre emelje ezt a kezdeményezést, előmozdítva a K+I, az oktatási, továbbképzési, átképzési és képzési eszközök közötti szinergiákat és mozgósítva a kohéziós alapokat; sürgeti, hogy ez a kezdeményezés ne korlátozódjon kizárólag a kiválósághoz való hozzáférés megkönnyítésére;

32. felhívja a figyelmet több kerülendő buktatóra: a viták során figyelembe kell venni a „digitális központok" vagy az EIT tapasztalatát, de az EKT-központoknak más referenciákra is támaszkodniuk kell, és nem szorítkozhatnak egy olyan „összekapcsolt tudástér" megszervezésére, amely a bevált gyakorlatok cseréjére és a tudás áramlására összpontosít – Európának nincs szüksége „a központok központjára"; nem szabad, hogy az EKT-központok pusztán az innovációs szakadék csökkentését szolgáló eszközzé váljanak, és arra sem szolgálhatnak, hogy újból arra a néhány világszínvonalú egyetemre hívják fel a figyelmet, amelyeket a tagállamok és a keretprogram már eleve nagymértékben támogatnak;

33. ezzel szemben azt javasolja, hogy az EKT-központok keretében ismerjék el azokat a szereplőcsoportokat, regionális (vagy régióközi) ökoszisztémákat és innovációs központokat, amelyek megfelelnek a következő kumulatív kritériumoknak:

— olyan tudásstratégiával rendelkeznek, amely integrált megközelítést kínál a felsőoktatás, a digitális oktatás, az élethosszig tartó tanulás – ezen belül a továbbképzés és az átképzés –, a kutatás és az innováció számára,

— valamennyi érdekelt felet bevonják a négyes spirál modellje alapján, amely hangsúlyozza a polgárok és a demokratikus rendszerből származó helyi közszereplők bevonását,

— a prioritások elfogadását és a források elosztását illetően képesek kollektív koordinációra, stratégia meghatározására és közös döntéshozatalra,

([7]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Horizont Európa: a kilencedik kutatási és innovációs keretprogram (HL C 461., 2018.12.21., 79. o.).

([8]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A Horizont 2020 helyi és regionális vetülete és az új kutatási és innovációs keretprogram (HL C 342., 2017.10.12., 1. o.).

— gazdasági és társadalmi értelemben is jó hatást érnek el helyben minden területen: képzés, innováció, munkahelyteremtés és vállalatok létesítése, szolgáltatások nyújtása a vállalatok, a közszolgálatok és a harmadik szektor részére egyaránt, hozzájárulás az átállásokhoz, szociális és kulturális innováció, társadalmi kohézió, aktív polgárság és kulturális kreativitás (az „innovációs eredménytábla” használatával ([9])),

— részt vesznek európai és nemzetközi szintű intelligens szakosodásokban olyan tudományos kiválósági területeken, amelyek relevánsak az EKT-központok szempontjából, vagy olyan fejlesztési pályán vannak, amely lehetővé teszi ennek a szintnek a gyors és hiteles elérését,

— részt vesznek az intelligens szakosodással foglalkozó régióközi vagy európai hálózatokban és tematikus partnerségekben,

— korábban már részt vettek európai kutatási, képzési és a kutatók és egyetemisták mobilitására irányuló programokban;

34. úgy véli, hogy ezeket az EKT-központokat közvetlenül az EU-nak kellene támogatnia, többek között pénzügyileg is, egy három pilléren nyugvó partnerség keretében:

— az EU elismeri, hogy az EKT-központok nagyban támogatják az Európai Unió célkitűzéseinek megvalósítását és az azokkal összefüggő szakpolitikák alkalmazását, ez azt jelenti, hogy az EKT-központokat figyelembe veszik mind az átállással foglalkozó EKT-fórum megszervezésében, mind pedig az Európai horizont stratégiai programozásában,

— európai támogatás a kulcsfontosságú támogatási funkciók (stratégia, koordináció, európaizálódás, nemzetköziesedés, képzés, a tehetségek vonzása, innováció és transzferek) megerősítéséhez és a különböző európai programokhoz, köztük az Európai horizonthoz való hozzáférés elősegítése,

— az EKT-központok érdekelt felei vállalják, hogy javítják stratégiai képességüket és az intelligens szakosodások minőségét, hogy fokozzák részvételüket a közösségi hálózatokban és programokban, és együttműködéseket alakítanak ki az EKT-központok európai hálózatán belül;

35. azt szeretné, ha Európában legalább 50–100 helyszínt el lehetne ismerni EKT-központként, és ha ez a hálózat nagymértékben nyitott lenne különösen az EU13 országaiban és a legkedvezőtlenebb helyzetben lévő régiókban létrejövő ökoszisztémák előtt;

36. hangsúlyozza, hogy a városok és régiók döntő szerepet játszanak a társadalmi kihívások kezelésében a társadalmi innovációkra irányuló kiterjedt együttműködési projektek kezdeményezőiként és szervezőiként. Az EKT-központoknak eszközként kell működniük az e haladás felgyorsításához szükséges kompetenciák és gyakorlatok kialakításában;

37. hangsúlyozza, hogy az EKT-központok hálózata kiváló keretként szolgálhat kollektív kutatási és innovációs projektek létrehozásához, azáltal, hogy alulról felfelé építkezve több regionális ökoszisztémát és innovációs klasztert egyesítene. Ezek a konzorciumok hasznosíthatnák az Európai horizontban meglévő, a 2. pillér keretében is alkalmazható társfinanszírozási fellépések jogi eszközét, amely tökéletesen alkalmas szinergiák kialakításához a keretprogram, a regionális politika és a városok és a régiók költségvetése között;

A Covid19-válság, az innovációs szakadék és a kiválóság terjesztése: a kohézió az EKT középpontjában

38. figyelmeztet a jelenlegi válságok következményeire a legsérülékenyebb és leginkább érintett területeken, és emlékeztet arra, hogy a 2008-as gazdasági és pénzügyi válság bizonyos régiókban, különösen a déli országokban a kutatásba és az innovációba történő beruházás összeomlásához vezetett. Az RB ezért hangsúlyozza, hogy a „Next Generation EU” helyreállítási tervnek és a következő többéves pénzügyi keretnek erőteljesebben támogatnia kellene a felsőoktatást, a digitális oktatást, az egész életen át tartó tanulást – ezen belül a továbbképzést és az átképzést, a kutatást és az innovációt, hogy segítse az EKT célkitűzéseinek teljesítését, és hogy ennek keretében a „ReactEU” programot és a Méltányos Átállást Támogató Alapot is mozgósítani kellene a régiók által elfogadott operatív programokkal és az intelligens szakosodásra vonatkozó stratégiáikkal összhangban. Ez létfontosságú, mivel a régióknak több támogatásra van szükségük a helyreállításhoz, mielőtt ellenállóvá tudnának válni;

([9]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A regionális innovációs eredménytábla és annak hatása a helyi alapú regionális politikákra (HL C 440., 2020.12.18., 87. o.).

39. kéri az Európai Bizottságot, hogy fejtse ki, hogy a jelenlegi helyzetben és fokozott támogatás nélkül azok a tagállamok, amelyek kutatási és innovációs beruházásainak szintje nem éri el az európai átlagot, hogyan érhetik el azt – a Régiók Bizottsága által egyébiránt támogatott – célt, hogy az elkövetkező 5 évben 50 %-kal növeljék ezeket a beruházásokat;

40. megállapítja, hogy az EKT széttagolt: az EU forrásai nem elegendőek a regionális innovációs ökoszisztémák közötti együttműködés finanszírozására, és a kutatási eredményeket ritkán osztják meg a nagyközönséggel és a többi régióval, még egy tagállamon belül is; sajnálja ugyanakkor, hogy a szupranacionális K+I-programok hagyományosan a fejlett egyetemek és kutatóközpontok, a nagy iparágak és a fővárosokat magukba foglaló régiók kis számú és viszonylag „zárt" hálózatainak kedveznek, amelyek sok esetben már részt vettek a keretprogram előző változataiban, vagy erős jelenléttel bírnak Brüsszelben;

41. egyetért azzal, hogy az EKT megvalósításában elért előrehaladás lelassult, és hogy továbbra is nagy különbségek vannak az országok és a régiók között, ahogyan azt az EKT tekintetében elért eredményekről szóló 2018. évi jelentés is jelezte. Az európai, nemzeti és regionális kutatási és innovációs rendszerek konvergenciája nem kielégítő, ami Európa-szerte a K+I-kiválósági helyszínek káros koncentrációjához vezet, miközben egész régiók maradnak le. Emellett kiegyensúlyozatlan környezetet teremt a szakértelem mobilitása és az ismeretáramlás számára, ami ellentétes az EKT szakpolitikai céljaival;

42. úgy véli, hogy e megállapításokat illetően széles körű az egyetértés, azok gyakran el is hangzanak, mégsem vonnak le belőlük semmilyen politikai tanulságot, és ha a jelenlegi költségvetési elosztás nem változik, akkor nem fogjuk tudni orvosolni ezeket a hiányosságokat, az innovációs szakadék csökkentéséről hiába beszélünk, csak ábránd marad, és a kiválóság terjesztését és a részvétel bővítését célzó intézkedések haszontalanok lesznek és alkalmatlanok a kitűzött politikai célok elérésére.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kulturális és kreatív ágazatok újraindítása

(2021/C 106/08)

Előadó: Giuseppe VARACALLI (IT/Renew Europe), Gerace képviselő-testületének tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. rámutat arra, hogy a Covid19-világjárvány drámai módon rávilágított egyrészt arra, hogy a közvélekedés szerint a kultúra lehet az európai társadalmi, gazdasági és fenntartható fejlődés legfőbb eszköze, másrészt pedig az úgynevezett kulturális és kreatív gazdaság tényleges helyzetére. Annak tudatában, hogy a „kulturális és kreatív ágazatok" fogalma nincs meghatározva, valamint hogy az államilag finanszírozott vagy támogatott művészet és kultúra, illetve a kereskedelmi tevékenységet folytató kulturális szereplők és alkotók közötti átmenetek éppolyan elmosódottak, mint az ágazat határai, itt elsősorban a közpénzekből nem vagy alig támogatott szereplőkre összpontosítunk. Ezt az ágazatot szinte minden országban nagyrészt kisvállalkozások, független művészek és más kreatív szabadfoglalkozásúak teszik ki, valamint sérülékeny, gyakran bizonytalan körülmények közt működő ágazatról van szó, amelyet az egyik legnagyobb mértékben sújtott a járvány okozta válság, amint az RB a 2020–2025-ös prioritásairól szóló állásfoglalásában is megállapította;

2. emlékeztet arra, hogy a kulturális és kreatív ágazatok egyik közös előfeltétele az „összejövetel", vagyis a közös műélvezet – ezért vonatkoznak rájuk a korlátozási intézkedések, amelyeket még mindig nem oldottak fel teljes egészében egyes ágazatok és az azokkal összefüggő tevékenységek esetében, ez pedig súlyos gazdasági veszteségeket és munkahelyek megszűnését eredményezi –, de ezen ágazatokhoz kötődik a fejlődés, a kutatás és a növekedés, továbbá a tárgyi és eszmei kulturális örökség is. Felhívja a figyelmet arra, hogy az élőművészetben dolgozók a munkavállalók azon kategóriái közé tartoznak, amelyek számára a Covid19-világjárvány által kiváltott válság a legtöbb kárt okozta. Olyan személyekről és családokról van szó, akik esetében fennáll a veszélye annak, hogy megszűnik a jövedelmük, és nem tudnak túlélni. Felhívja az európai intézményeket és a nemzeti kormányokat, hogy támogassák ennek az ágazatnak a munkavállalóit azáltal, hogy biztosítják, hogy a Kreatív Európa program forrásai eljussanak a kulturális és kreatív ágazat valamennyi formájához, valamint mindazokhoz, akik részt vesznek annak létrehozásában, foglalkoztatásuk típusától függetlenül, és a tagállamokkal együtt lehetőséget találva arra, hogy ez a támogatás a megélhetéshez szükséges minimumjövedelem formájában valósuljon meg;

3. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 6. és 167. cikke kimondja, hogy az EU hatásköre a kultúra területén a tagállamok fellépésének támogatása, összehangolása vagy kiegészítése. A szubszidiaritás elvével összhangban az RB támogatja az uniós kezdeményezéseket ezen a hatásköri területen, mivel ezek kiemelik ennek az ágazatnak a fontos transznacionális és európai vetületét. A helyi és regionális önkormányzatok fontos hatáskörökkel rendelkeznek a kulturális és interkulturális párbeszéd előmozdítása terén, és ezért a járvány okozta válság idején is biztosítaniuk kell a kulturális terület többdimenziós, minden fontos szereplőt bevonó helyi és regionális hálózatainak koordinálását. Ez a vélemény összhangban áll az EU éves regionális és helyi barométerében szereplő megállapításokkal;

4. kiemeli a szabad és független művészetek és kultúra jelentőségét, a kulturális és művészeti produkciók önálló értékére helyezve a hangsúlyt, valamint ugyanakkor kiemeli, hogy támogatni kell őket mint olyan tényezőket, amelyek kulcsfontosságúak az európai identitás erősítéséhez és társadalmi szerepének erősítéséhez, és kéri, hogy a kultúra és a művészet játsszon nagyobb szerepet az EU jövőjéről szóló vitában, biztosítva, hogy a kulturális és kreatív ágazatok nemzeti szinten elsőbbséget élvezzenek a következő programozási időszakban más szakpolitikákkal és strukturális finanszírozással való szinergiák révén;

5. folyamatos párbeszédet javasol a kulturális és kreatív ágazatok szervezeteivel annak érdekében, hogy könnyen használható támogatási rendszereket lehessen kialakítani, ami az innovációt és az oktatást ösztönző mozgósítást eredményez egy dinamikus területi ökoszisztémán belül: a hálózatok létrehozására szolgáló ad hoc alapok létrehozásával, a kulturális szereplők mobilitásának szabályozásával, a művészek, egyesületek, egyéb szereplők stb. adatlapjait tartalmazó csatornák és informatikai platformok létrehozásával, amelyek elősegítik nemzetközi ismertségüket (mint például az Europass esetében), valamint minden, az ágazatra szabott felhívás, intézkedés és tevékenység közzétételével, lehetővé téve az egyes művészek és az ágazat szereplői részére az ezekhez való könnyebb hozzáférést és ezek alkalmazását, szem előtt tartva, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban gyakran önfoglalkoztatók és bizonytalan munkakörülményekkel rendelkezők dolgoznak, illetve profitorientált vagy nonprofit kis- és középvállalkozások vesznek részt;

6. rámutat annak szükségességére, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat még jobban tájékoztassák a kulturális és kreatív ágazatok érdekében az EU-ban bevezetett intézkedésekről és kezdeményezésekről, biztosítva a kulturális és kreatív ágazatok fokozottabb helyi és regionális szintű nyomon követését ebben az időszakban, valamint elismerve az ágazat számára elkülönített források méltányos elosztásával kapcsolatos regionális és helyi kultúrpolitikai hatásköröket, mivel a helyi intézmények jobban ismerik az alapvető struktúrákat. Kiindulópontként szolgálhatna egy meglévő platform: https://creativesunite.eu, valamint a nemzeti „Kreatív Európa" irodáiban rejlő lehetőségek teljeskörű kiaknázása;

7. megismétli, hogy „a digitális technológiában rejlő lehetőségek kiaknázása és előmozdítása a kultúra interaktív módon történő előmozdításának fontos eszköze, továbbá jelentős szerepet játszik annak elősegítésében, hogy a kultúra valamennyi társadalmi réteg számára hozzáférhető legyen, különös tekintettel a fiatalokra, hiszen ők azok, akik majd megőrzik és továbbviszik a kulturális örökséget" ([1]). Hangsúlyozza, hogy növelni kell az uniós finanszírozást e digitalizálási tevékenységek társfinanszírozásához. Ennek a jelenlegi világjárvány közepette különösen nagy jelentősége van, általában véve a kultúra területén, mivel ennek során nyilvánvalóvá vált a földrajzi, gazdasági és generációs okokból meglévő digitális szakadék;

8. megismétli, hogy „a kultúra az EU nemzetközi kapcsolatainak középpontjában kell hogy álljon", továbbá hogy „alternatív formák és megközelítések alakultak ki" a nemzetközi diplomáciában, és „ezek között van a kulturális diplomácia" ([2]). Felveti továbbá, hogy az európai kulturális diplomáciának Európa és tagállamai, valamint helyi és regionális önkormányzatai népszerűsítésére kell összpontosítania, többek között oktatási és kulturális csereprogramok révén, a nyilvánosság és a harmadik országok megszólításával, egyértelműen törekedve az Európáról és tagállamairól, valamint régióiról alkotott pozitív kép előmozdítására, amely a társadalmi kohéziót és a párbeszédet erősítő identitásforrás lehet. Ahhoz, hogy Európa megőrizhesse vezető szerepét a kultúra különféle kifejezési formái terén a Covid19 utáni időszakban is, paradigmaváltásra van szükség, amelynek során jobban tudatosítanunk kell magunkban, hogy mivel rendelkezünk most, és mit kell előmozdítanunk alternatív és virtuális eszközök révén is, de mindenekelőtt azt, hogy milyen kreatív potenciál és más ágazatokkal való együttműködési képesség (termékeny kölcsönhatás) rejlik minden művészeti és kulturális ágazatban. A Covid19-világjárvány megértette velünk, milyen fontos az EU kulturális diplomáciájának megerősítése és fejlesztése, valamint az, hogy képesek legyünk versenyezni a nagyobb kínálattal és innovációval a globális színtéren, ahol új hatalmak jelennek meg kulturális szinten is. A Covid19-járvány miatt előállt helyzet rámutatott, milyen fontos a hálózatépítés és az alkotói körök előmozdítása az előadóművészet, a cirkusz, de még a kiállítások területén is, hogy a helyi és regionális határokon túl is meg lehessen osztani a projekteket. Ehhez minden művészeti alágazat számára ki kell alakítani egy hálózatot annak érdekében, hogy 2022-ben megkezdődhessenek a turnék és a vándorelőadások;

9. ugyanakkor folyamatosan fontosnak tartja az eredeti örökséghez való hagyományos hozzáférés előmozdítását Európa közös művészeti, történelmi és zsidó-keresztény örökségének előmozdítása és megőrzése érdekében;

10. kéri az olyan uniós pályázati felhívások előmozdítását, amelyek többek között a kultúra társadalmi szerepét, a kísérletezést és a kortárs vizuális művészetek innovációját előmozdító, a periférikus vagy hátrányos helyzetű városi és vidéki területek, iskolák, kórházak, menedékotthonok és börtönök rehabilitálását célzó projektek jutalmazására irányulnak, a művészek és alkotók díjazásával egy olyan nagy európai kulturális projekt megvalósításáért, amely egyrészt magában foglalja a kortárs művészetet és innovációt, másrészt olyan termékeket generál, amelyek eredeti, innovatív és érzékeny módon jutnak el a címzettekhez, a közösséghez, hozzájárulva az életminőség új modelljeinek megalkotásához;

11. kéri, hogy folytassanak megbeszéléseket az egyes tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy olyan eszközöket vezessenek be, amelyek a kulturális és kreatív ágazatok összetettsége keretében képesek megragadni a számos kategória sokféleségét, amelyek közül nem mindegyikben biztosított a munkavállalók védelme. Kéri, hogy fontolják meg egy olyan normatív jóléti rendszer kialakítását, amely lehetővé teszi a segítséghez és támogatásokhoz való hozzáférést rendkívüli események esetén, mégpedig a jelenlegi rendszer kiigazításával, annak rugalmasabbá tételével és korszerűsítésével, olyan új szabályozási keretek bevezetésével, amelyek az ágazatra jellemző új alkotási, gyártási és terjesztési mechanizmusokhoz igazodnak, hangsúlyt helyezve a kreativitásra, elismerve az ágazat szereplőinek professzionalizmusát. Ennek kapcsán hangsúlyozzuk, hogy a közigazgatási szervek alkalmazottai közé – ha még nincs ilyen – fel kell venni színművészeti vagy hasonló, az alkotáshoz kapcsolódó végzettségű munkatársakat, hogy a színészi, audiovizuális és színházi szempontokat – végső soron az alkotás szempontjait – képviselve részt vegyenek a horizontális programok kidolgozásában;

12. hangsúlyozza, hogy sürgősen biztosítani kell egy olyan megbízható jogi keretet, amely kifejezetten magában foglalja valamennyi kulturális szereplő és művész egészségét és biztonságát munkakörnyezetükben, és teljes mértékben figyelembe kell venni a kulturális és kreatív ágazatok bizonytalan munkakörülményeit, mind a világjárvány idején, mind pedig annak következményei és a helyreállítás időszakában;

([1]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kultúra egy ambiciózusabb Unióban: a régiók és a városok szerepe (HL C 141., 2020.4.29., 39. o.).

([2]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé (HL C 207., 2017.6.30., 95. o.).

Kapcsolat a politikai prioritásokkal

13. aggodalmának ad hangot a kulturális és kreatív ágazatok sorsát illetően, a Covid19-világjárvány kezdete óta bevezetett horizontális és ágazati intézkedések ellenére is;

14. üdvözli a Kreatív Európa programról szóló, a Tanács és az Európai Parlament között 2020 decemberében létrejött megállapodást, különösen a művészek számára biztosított 2,2 milliárd eurós támogatást. Egy ilyen megállapodás elismeri a kulturális és kreatív ágazatok fontosságát, és jelentős növekedést irányoz elő egy olyan ágazat számára, amelynek határozott támogatásra lesz szüksége a helyreállítási szakaszban;

15. felhívja a figyelmet arra, hogy a fenntartható kulturális tevékenységekre kell összpontosítani, ösztönözve beruházások megvalósítását életkori korlátok nélkül az olyan értéket kifejező művészekbe és más kulturális szereplőkbe, mint például a demokrácia, a világra való nyitottság, a társadalmi integráció, a befogadás, a környezettudatosság, valamint a művészet közhasznúságába, azáltal, hogy az uniós programok révén elősegítik a művészeti tevékenység elindítását és újjáélesztését, valamint megkönnyítik a hozzáférést egy sor fenntartható pénzügyi támogatási eszközhöz, például állami támogatásokhoz, kockázati tőkéhez és kedvezményes visszafizetési feltételek melletti, hosszú távú hitelhez;

16. üdvözli azt a döntést, amely a bürokratikus eljárások jelentős egyszerűsítésével – főként a pályázati szakaszban – megkönnyíti a kis léptékű kulturális projektek részvételét a Kreatív Európa programban; javasolja továbbá, hogy integrálják a kultúrába történő, a különböző uniós alapokból érkező beruházásokat, egyszerűsítve az eljárásokat, valamint, ahol lehetőség van társfinanszírozásra, annak arányát 80 %-ra emelve a kis szereplők projektjei esetében, lehetőséget adva arra, hogy a maradék összeget alapítványok, bankok és intézmények fedezzék. Ennek kapcsán csatlakozik az Európai Parlament felhívásához, amely „jelentős és elsősorban vissza nem térítendő támogatást kér a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak számára a helyi közösségek megélhetésének biztosítása érdekében", és egyetért azzal, hogy „a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz legalább 2 %-át a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak számára különítsék el, egyedi szükségleteiknek megfelelően" ([3]). Kéri, hogy a kulturális és kreatív ágazatok kerüljenek be a REACT-EU-ba, és hangsúlyozza, hogy a kultúrát integrálni kell a REACT-EU, valamint a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) végrehajtására irányuló nemzeti politikákba, elkerülve, hogy a kultúra költségei a már amúgy is a Covid19-járvány következményeit szenvedő városok és régiók költségvetését terheljék, és többlépcsős finanszírozást szorgalmaz, melynek mechanizmusát az Európai Bizottság biztosítja „harmadik feleknek nyújtott pénzügyi támogatás" néven;

17. egyetért azzal, hogy létre kell hozni egy egységes uniós portált, amely egyesíti a kulturális örökséget finanszírozó valamennyi uniós programból származó információkat ([4]);

18. üdvözli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok Európa-szerte egyre jobban érdeklődnek és elkötelezik magukat aziránt, hogy a tagállamokat egységes jövőkép és egységes fellépések kialakítására ösztönözzék. Bízik abban, hogy a több száz olasz polgármester és regionális vezető által aláírt és kiemelten reprezentatív egyesületek, valamint a Régiók Európai Bizottsága ([5]) egyetértésével létrejött Agrigentói Chartához ([6]) hasonló kezdeményezéseket más országok is követni fogják;

19. reméli, hogy a kulturális örökség ágazata – a Covid19-járvány következtében bevezetett korlátozások ellenére is – mindig képes támogatni a részvételt, a fenntarthatóságot, a védelmet és az innovációt, azt a négy pillért, amelyre a kulturális örökség európai évével kapcsolatos kezdeményezések épülnek, és hogy a Covid19-válságra tekintettel a Kreatív Európa program forrásainak növelése strukturális lesz, és a forrásokat közvetlenül a regionális hatóságok kezelik majd;

20. a kulturális örökséggel foglalkozó szakemberek a legalkalmasabbak arra, hogy az egész közösség felé kommunikálják a kulturális örökségnek a gazdaság, a kultúra, a környezet és a társadalom számára nyújtott alapvető előnyeit;

([3]) Az Európai Parlament 2020. szeptember 17-i állásfoglalása Európa kulturális helyreállításáról (2020/2708(RSP)).

([4]) Az Európai Parlament CULT bizottságának jelentéstervezete, 2019/2194(INI).

([5]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kultúra egy ambiciózusabb Unióban: a régiók és a városok szerepe (HL C 141., 2020.4.29., 39. o.).

([6]) A 2019. október 30-án Rómában aláírt Agrigentói Charta célja a Közösség kulturális örökségének jobb kihasználására irányuló hatékony politikai intézkedések előmozdítása (http://www.anci.it/wp-content/uploads/Carta-di-Agrigento-per-una-nuova-Agenda-europea-della-Cultura.pdf).

21. támogatja, hogy az alkotók, művészek, technikai munkatársak és a kulturális és örökségvédelmi ágazat egyéb szereplői jelentősebb szerepet kapjanak, ne csupán a gazdaság és a versenyképesség növelésének eszközeként tekintsenek rájuk. A Covid19-helyzet valójában még inkább rávilágított arra, hogy a kultúrát átfogó módon, tantervi formában be kell vezetni az oktatási rendszerbe. E tekintetben rendkívül fontos, hogy az előadóművészetek bekerüljenek az iskolai oktatás órarendjébe;

22. rendkívüli aggodalommal tölti el a szakképzett kézművesek, restaurátorok és örökségvédelmi szakértők növekvő hiánya. Arra kéri az európai intézményeket, hogy a kulturális örökség megőrzésére irányuló jövőbeli kezdeményezésekbe építsék be az értékes gyakorlatok és ismeretek megőrzését;

Specifikus helyi vagy regionális vetület

23. kéri, hogy a kulturális kapcsolatok terén az EU vezérelve, a szubszidiaritás és a kiegészítő jelleg tiszteletben tartásának biztosítása mellett a tagállamok fokozottabban lépjenek fel a kulturális és kreatív ágazatok újraindítására vonatkozó európai stratégiai megközelítés meghatározása érdekében hozott intézkedések támogatása vagy koordinálása révén;

24. elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok nélkülözhetetlen szereplők a többek között a zenéhez, a képzőművészethez, a népművészethez, az előadó-művészethez, az audiovizuális művészetekhez és a művészeti kiadványokhoz, a kulturális örökséghez kapcsolódó kulturális tevékenységek népszerűsítésében, ösztönzésében és támogatásában, többek között olyan támogatások révén, amelyek hozzájárulnak a kedvezményezettek körülményeinek javításához azokban a hónapokban, amikor a Covid19-járvánnyal kapcsolatos egészségügyi intézkedések miatt a középületek bezárására vagy befogadókapacitásuk csökkentésére kerül sor, de más támogató intézkedések révén is, mint pl. helyiségek ingyenes rendelkezésre bocsátása kulturális tevékenységekhez vagy közterületek használatának megkönnyítése;

25. emlékeztet arra, hogy ha a kultúráról és a kreativitásról beszélünk, nem mindig tárgyi javakról van szó; a kultúra és a kreativitás valójában néha immateriális formában jelenik meg, magát a művészt is műalkotássá téve: ez történik az éneklés, a tánc, a zsonglőrök és a légtornászok, a zenészek és pantomimművészek, a színészek és akrobaták esetében. Mindegyikük részt vesz a hagyományok és szokások átadásában, érzelmeket fakaszt, érzéseket közvetít, népszerűsíti városát vagy régióját, vonzza a turistákat, átlép mindenfajta pszichológiai akadályt, a jelenleg a világjárvány által súlyosbított strukturális akadályokkal azonban gyakran nem boldogulnak. A kulturális örökséggel foglalkozó szakemberek tapasztalata egyedülálló közjavat képvisel, amely elengedhetetlen a minőség, az értékek és a fenntarthatóság eléréséhez az örökség védelme és megőrzése terén. Ehhez stratégiai fellépés szükséges az önkormányzatok részéről a különféle kulturális ökoszisztémák védelmére irányulóan;

26. rámutat és reméli, hogy az EU fellép a tagállamok közötti megfelelő együttműködés aktiválása, valamint a kulturális és kreatív ágazatokhoz tartozó azon számos kategória támogatása, előmozdítása és újjáélesztése érdekében, amelyeket a Covid19-világjárvány leállított. Mindegyikük különböző jellemzőkkel rendelkezik, és különböző teret és eltérő bánásmódot igényelnek, de mindegyik hozzájárul ahhoz, hogy a régiókban lehetőségeket teremtsenek a turizmus, valamint a régiók társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődése számára. Erre számos példa: a materiális kulturális örökség, a régészeti lelőhelyek és műemlékek rendkívül összetett kezelése, ideértve a víz alatti lelőhelyeket is, a múzeumok, levéltárak és könyvtárak; továbbá az immateriális kulturális örökség – a helyi és regionális ünnepségek, a gasztronómia, kézművesség, az ismeretterjesztő tevékenységek, a konferenciáktól az olyan rendezvényekig, mint az európai kulturális fővárosok; a színpadi és előadóművészetek, a zene és a tánc, az operától és a cirkusztól az utcai művészekig, a kreatív ipar, beleérve a filmet, a kiadókat, a formatervezést, a reklámot, de ide tartozik a rádió és televízió, a grafika, a szobrászat, a festészet, az építészet, valamint a kulturális intézmények és alapítványok;

27. arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy használják fel az uniós alapokat, valamint a különböző programokat és intézkedéseket az egyes művészek – különösen a kevésbé ismert, de az ágazatban már aktív művészek – támogatására azáltal, hogy olyan, jelenleg akár virtuális rendezvényeket és csereprogramokat dolgoznak ki, amelyek felfedhetik a régiókban rejlő jelentős kreatív potenciált, és ezáltal a művészek – ahogy eddig is sokan tették – saját kultúrájuk nagyköveteivé és közvetítőivé válhatnak. Ha összefognak, képesek lesznek egy egységes európai konnotátumot kialakítani, megtartva ugyanakkor az egyes országokra és régiókra jellemző sajátosságokat. Az RB szoros együttműködésre szólít fel a Kreatív Európa nemzeti irodáival a régiókkal kapcsolatos ismeretek és információk bővítése érdekében, és kéri, hogy ennek a programnak a keretében könnyítsék meg a régiók közötti együttműködést is;

28. határozottan támogatja a Tanács és az Európai Parlament azon döntését, hogy a határokon átnyúló együttműködést prioritásként kezelik a kulturális ágban, megerősítik a transznacionális együttműködést és az európai alkotások létrehozásának, terjesztésének és láthatóságának határokon átnyúló dimenzióját, valamint a kulturális és kreatív szereplők mobilitását. Készen áll arra, hogy az Európai Parlamenttel együttműködésben hozzájáruljon az „európai művészi jogállás” kidolgozásához, különös figyelmet fordítva ennek kapcsán a távolabbi európai régiókból érkező művészekre. Egyetért az

Európai Parlamenttel abban, hogy a kulturális örökség ágazatában meg kell védeni a foglalkoztatást, támogatni kell a helyreállítással és az örökséggel foglalkozó szakértőket, és el kell látni őket az európai örökségi helyszínek védelméhez szükséges eszközökkel ([7]). Emlékeztet továbbá arra, hogy nem szabad megfeledkezni a kulturális örökséggel foglalkozó szakemberekről, akik több tudományterületet és ágazatot átfogó környezetben dolgoznak, és ötvözik a hagyományos, kreatív és innovatív megközelítéseket annak érdekében, hogy a pótolhatatlan európai örökséget megőrizzék a jövő generációi számára. Ezért az RB kéri a nagyobb mobilitás elősegítését, ami lehetővé teszi, hogy a kulturális örökséggel foglalkozó szakemberek teljes mértékben érvényre juttathassák formális és nem formális ismereteiket és készségeiket;

29. emlékeztet arra, ami a kulturális szereplők számára mindig is nyilvánvaló volt: azok a városok és régiók, amelyek képesek kiemelni és elbeszélni történetüket, megújítani és újragondolni magukat, teret engedve a könnyű, kreatív és fenntartható gazdaságok számára, nemcsak a turisták és a hozzájuk kapcsolódó gazdasági tevékenységek számára válnak vonzóvá, hanem az ott letelepedő vállalkozások számára is, kedvező hatást gyakorolva a régióban található ingatlanok értékére, valamint a strukturálisan etnikai és vallási sokszínűséggel rendelkező társadalmakban a generációk és kultúrák közötti egyensúlyra;

30. kéri, hogy támogassák az önkormányzatok által az ágazat újjáélesztése érdekében tett erőfeszítéseket, nyitottan a kísérletezések előtt, és érdeklődéssel tekintve az olyan új projektek és gondolatok elé, amelyek éppen egy olyan időszakban jönnek létre, amikor paradigmaváltásra van szükség a kulturális és kreatív ágazatok újjáélesztéséhez. A városi területek és a régiók rehabilitációját olyan egyszerű projektekkel kell megvalósítani, amelyek mindenki számára megkönnyítik a tudásszerzést, többek között a peremterületeken és a kevésbé fejlett vagy a legkülső régiókban is; a meglévő vagy tervezett kulturális infrastruktúrákon és azok integrációján és helyi részvételén keresztül, valamint az e területek történelmi örökségének védelmére és megőrzésére irányuló tervek végrehajtása révén;

31. úgy véli, hogy kreatív megoldásokat kell kidolgozni ezeknek a területeknek a rehabilitálására, új funkcióval való ellátására, újraértelmezésére és működtetésére, amelyek a környezetbe ágyazott virtuális és immateriális műveletektől a helyszíneken végzett fizikai beavatkozásokig terjednek, felhasználva például a vizuális, az előadó- és az interperszonális művészeteket, az alkalmazott művészeteket, a kommunikációt, a digitális gyártást és a virtuális valóságot, bevonva a közösségeket olyan tevékenységeken keresztül, amelyek előmozdítják a társadalmi kohéziót és a kapcsolati hálózatok fejlesztését, az alkalmazhatóság és a fenntarthatóság jellemzőivel. Jó példa erre a *„Fiumara d'Arte"* művészeti útvonal: egy több tartományon áthaladó útvonal, amelyen világhírű művészek alkotásai találhatók, melyek különleges alkalmakkor katalizátorként működnek az új tehetségek számára, akiknek így lehetőségük nyílik bemutatkozni a nyilvánosság előtt. Ez elősegíti a helyi kultúra fejlődését azáltal, hogy megerősíti annak identitását és sajátos jellegét, egyedülálló, helyi alapú, át nem ruházható értéket hozva létre, ahol a kulturális tényezők európai szinten is relevánsak;

32. emlékeztet az „Európa kulturális fővárosai" kezdeményezéssel kapcsolatban már kifejtett álláspontjaira, melyek szerint a kezdeményezés segített kiemelni az európai kultúrák gazdagságát, sokféleségét és közös vonásait. Folytatni kell ezt és más kezdeményezéseket is, és – mint például az Európai Örökség címet – még jobban ki lehetne használni őket. Fontos a kulturális és kreatív tudás fejlesztése, különösen a fiatal generációban, nem alábecsülve az idegenforgalmat és az iskolai utazásokat, amelyeket nem kevésbé sújt a válság, mint a kulturális és kreatív ágazatokat, és amelyek virtuális formában nem valósíthatók meg;

33. hangsúlyozza az önkéntes munka fontosságát a kulturális örökség védelme szempontjából, és ezért üdvözli az Európai Szolidaritási Testület keretében a kulturális örökségre vonatkozó célzott felhívást;

Általános megjegyzések

34. úgy véli, hogy Európa-szerte elő kell mozdítani a művészi alkotások és a kultúra terjesztését és a művészek, kurátorok és kritikusok és más művészeti szereplők, valamint más tudományágokhoz kapcsolódó alkotók nemzetközi népszerűsítését olyan felhívások révén, amelyek hangsúlyozzák a művészet és a kultúra társadalmi szerepét, bevonva a helyi önkormányzatokat, a régiókat, a szűkebb értelemben vett kulturális intézményeket, iskolákat, kórházakat, menedékotthonokat és börtönöket, amelyek vezető szerepet töltenek be a periférikus vagy hátrányos helyzetű városi területek és épületek rehabilitációjára irányuló projektekben. A projekteknek magukban kell foglalniuk a különböző országokbeli szervezetek közötti európai együttműködést és egy promóciós szakaszt több uniós országban, és olyan műalkotásokat kell előállítaniuk, amelyek eredeti, innovatív és érzékeny módon képesek a közösséghez kapcsolódni, hozzájárulva új életminőség-modellek kialakításához és a kultúra valódi demokratizálásához szükséges lépések megtételéhez; hasonlóképpen elő kell mozdítani a kultúramenedzsmenttel kapcsolatos innováció új formáit is, inkubátorházakat alakítva ki a kulturális projektek és kezdeményezések számára;

([7]) Az Európai Parlament 2020. szeptember 17-i állásfoglalása Európa kulturális helyreállításáról (2020/2708(RSP)).

35. szükségesnek tartja új alkotások készítését, de úgy véli, hogy a művészet és kultúra révén mindenekelőtt integráltabb, strukturáltabb és hatékonyabb szociális célkitűzéseket kell támogatni, többek között a Covid19-világjárvány okozta és a rendszerszintű piaci válságokkal szemben is. Különösen az olasz kormány által létrehozott „*Art bonus*" gyakorlatából kiindulva, amely bevált gyakorlatokat eredményezett a szponzorálás terén, pályázati felhívásokat és versenyeket lehetne indítani a kortárs európai művészek magánszemélyek és vállalkozások általi megbízásának előmozdítása érdekében, amelyek esetében a vásárló köteles a műveket egy meghatározott időszakra a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni múzeumi intézményekben, beleértve a vándorkiállításokat is;

36. a „kulturális klaszterekről" vagy „kreatív kerületekről" szólva hangsúlyozza, hogy a Covid19-válság miatt a városokat és régiókat a tudáshálózatok csomópontjain kell elhelyezni ahhoz, hogy teljes mértékben profitálhassanak az ötletek, a tőke és az emberek szabad áramlásából a globális gazdasági hálózatban. A helyi és regionális önkormányzatok támogatása létfontosságú az ilyen klaszterek kialakulásához, de hatékonyságuk növelése érdekében össze is kell kapcsolni őket integrált és méretezhető, európai és globális tudáshálózatokba. Ezért az uniós intézményeknek pénzügyileg támogatniuk kell a helyi és regionális önkormányzatokat, valamint a helyi szereplőket az ilyen projektek megvalósításában;

37. kéri, hogy a kulturális és kreatív ágazatokat tekintsék alapvető termékeket előállító ágazatnak, hogy újabb olyan rendkívüli események esetén, mint a Covid19-világjárvány, azokat ne büntessék zárlattal. Ezért előrelátónak kell lenni, és közös iránymutatásokat kell majd kidolgozni, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy tovább folytathassák működésüket, még ha a hozzáférhetőséget illető korlátozásokkal is;

38. érdeklődéssel fogadja a von der Leyen elnök által bejelentett új „*Európai Bauhaus*" programot, amely az „épületkorszerűsítési program" része, és szükségesnek tartja egy új európai esztétika előmozdítását, amely a szépség társadalmi igényén, a meglévő realitások, a rehabilitáció és a környezet közötti kölcsönhatásokon, valamint a környezeti szempontból fenntartható anyagok fejlesztésén és megvalósításán alapul, a milánói „*Superstudio Group*" tevékenységének példáját követve;

39. ennek érdekében megismétli azt a korábbi felhívását, hogy „az új, 2030-as városfejlesztési menetrend keretében növeljék a kultúrába, valamint az olyan tervekbe történő beruházásokat, melyek célja, hogy részvételen alapuló és fenntartható módon használjuk és kezeljük a kulturális örökséget, annak elhanyagolt vagy feledésbe merült elemeivel együtt, valamint az örökség megőrzését és terjesztését. Ez az önkormányzatok innovatív kezdeményezései és a helyi szereplők által előmozdított együttműködési folyamatok fokozása révén valósítható meg" ([8]).

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

([8]) A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kultúra egy ambiciózusabb Unióban: a régiók és a városok szerepe (HL C 141., 2020.4.29., 39. o.).

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – TÁVÜLÉS – AZ RB 142. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2021. 02. 03. – 2021. 02. 05.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – 8. környezetvédelmi cselekvési program

(2021/C 106/09)

Főelőadó:	Dimitrios KARNAVOS (EL/EPP), Kallithéa polgármestere
Referenciaszöveg:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról; Brüsszel, 2020.10.14. COM(2020) 652 final, 2020/0300 (COD)

I. **MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK**

1. módosítás

(9) preambulumbekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 8. környezetvédelmi cselekvési programnak fel kell gyorsítania ***a regeneratív*** gazdaságra való átállást, amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle. A ***regeneratív*** növekedési modell elismeri, hogy társadalmaink jólléte és jóléte a stabil éghajlattól, az egészséges környezettől és a virágzó ökoszisztémáktól függ, amelyek biztonságos cselekvési mozgásteret biztosítanak gazdaságaink számára. Mivel a világ népessége és a természeti erőforrások iránti kereslet folyamatosan nő, a gazdasági tevékenységnek ***olyan*** módon kell alakulnia, hogy ***az*** ne okozzon kárt, hanem éppen ellenkezőleg, visszafordítsa az éghajlatváltozást és a környezetkárosodást, minimalizálja a szennyezést és a természeti tőke fenntartását és gazdagítását eredményezze, ezáltal biztosítva a megújuló és nem megújuló erőforrások bőséges elérhetőségét. A ***regeneratív*** gazdaság a folyamatos innováció, az új kihívásokhoz való alkalmazkodás és a közös alkotás révén erősíti a rezilienciát, és védi a jelen és a jövő nemzedékeinek jólétét.	A 8. környezetvédelmi cselekvési programnak fel kell gyorsítania ***egy olyan*** gazdaságra való átállást, amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle. A ***fenntartható*** növekedési modell elismeri, hogy társadalmaink jólléte és jóléte a stabil éghajlattól, az egészséges környezettől és a virágzó ökoszisztémáktól függ, amelyek biztonságos cselekvési mozgásteret biztosítanak gazdaságaink számára. Mivel a világ népessége és a természeti erőforrások iránti kereslet folyamatosan nő, a gazdasági tevékenységnek ***fenntartható*** módon kell alakulnia, hogy ne okozzon kárt, hanem éppen ellenkezőleg, ***az éghajlatváltozás hatásait mérséklő vagy kompenzáló, a helyi környezet és közösségek számára járulékos előnyöket hozó intézkedésekkel*** visszafordítsa az éghajlatváltozást és a környezetkárosodást, ***folyamatosan nyomon kövesse a környezetre kifejtett hatást,*** minimalizálja a szennyezést és a természeti tőke fenntartását és gazdagítását eredményezze, ezáltal biztosítva a megújuló és nem megújuló erőforrások bőséges elérhetőségét. A ***fenntartható*** gazdaság a folyamatos innováció, az új kihívásokhoz való alkalmazkodás és a közös alkotás révén erősíti a rezilienciát, és védi a jelen és a jövő nemzedékeinek jólétét.

Indokolás

i. A gazdasági tevékenységeknek fenntarthatóaknak kell lenniük, és folyamatos bővülésük során biztosítaniuk kell a környezet védelmét és a helyi környezet és közösségek fenntartható fejlődését. Ehhez célzott intézkedéseket és nyomonkövetési mechanizmust vagy olyan eszközöket is alkalmazni kell, mint amilyenek például a környezetvédelmi és szociális irányítási tervek. ii. A „regeneratív gazdaság" elképzelése esetleg úgy értelmezhető, mintha a természet és a környezetünk könnyen helyreállítható volna. Ehelyett a „fenntartható növekedési modell" kifejezés használatát javasoljuk.

2. módosítás

2. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 8. környezetvédelmi cselekvési program 2050-re szóló hosszú távú kiemelt célja, hogy a polgárok bolygónk tűrőképességének határain belül jól éljenek egy olyan ***regeneratív*** gazdaságban, ahol semmi nem megy veszendőbe, megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő és nem okoz környezetkárosodást. Az egészséges környezet megalapozza a polgárok jólétét, a biológiai sokféleség kibontakozik és a természeti tőke védelme, helyreállítása és értékelése oly módon történik, amely fokozza az éghajlatváltozással és más környezeti kockázatokkal szembeni ellenálló képességet. Az Unió globális szinten meghatározó szerepet játszik a jelenlegi és jövőbeni nemzedékek jólétének biztosításában.	A 8. környezetvédelmi cselekvési program 2050-re szóló hosszú távú kiemelt célja, hogy a polgárok ***és helyi közösségeik*** bolygónk tűrőképességének határain belül jól éljenek egy olyan ***fenntartható*** gazdaságban, ahol semmi nem megy veszendőbe, megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő és nem okoz környezetkárosodást. Az egészséges környezet megalapozza a polgárok jólétét ***és egészségét, fejleszti az ökoszisztéma-szolgáltatásokat***, a biológiai sokféleség kibontakozik és a természeti tőke védelme, helyreállítása és értékelése oly módon történik, amely fokozza az éghajlatváltozással és más környezeti kockázatokkal szembeni ellenálló képességet. ***A 8. környezetvédelmi cselekvési program célja a környezetvédelmi politika és az egészség közötti kapcsolat erősítése. Az emberi egészséget, az egészséges bolygót, az egészséges gazdaságot és a mindenki számára lehetőségeket kínáló egészséges társadalmat előmozdító valamennyi uniós szakpolitikának egy, az egészséges életmódon alapuló megközelítésre kell épülnie.*** Az Unió globális szinten meghatározó szerepet játszik a jelenlegi és jövőbeni nemzedékek jólétének biztosításában.

Indokolás

i. Számos környezetvédelmi politika nemcsak egyes polgárokat, hanem helyi közösségeket is megcéloz. ii. A Covid19-világjárvány miatt előállt helyzetre tekintettel nagyobb hangsúlyt kell helyezni az egészséggel kapcsolatos dimenzióra. Alapvető jelentősége miatt ki kell emelni az egészség és a környezet közötti kapcsolatot is. A helyi és regionális önkormányzatok közösségeikben észlelhetik a környezetvédelmi politikáknak az egészségre és a jólétre gyakorolt hatásait. iii. Az ökoszisztéma-szolgáltatások fogalma az egészséges környezettel is összefügg.

3. módosítás

2. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 8. környezetvédelmi cselekvési program hat kiemelt tematikus célkitűzése a következő:	A 8. környezetvédelmi cselekvési program hat kiemelt tematikus célkitűzése a következő:
a) az üvegházhatású gázok kibocsátásának ***fokozatos*** és visszafordíthatatlan csökkentése, illetve az ilyen gázok természetes vagy más úton történő elnyelésének növelése ***az Unióban*** az ÜHG-kibocsátás csökkentésére vonatkozó, 2030-ig elérendő uniós célkitűzés teljesítése és a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósítása érdekében az (EU)…/… rendeletben meghatározottak szerint;	a) az üvegházhatású gázok kibocsátásának ***folyamatos*** és visszafordíthatatlan csökkentése, illetve az ilyen gázok természetes vagy más úton történő elnyelésének növelése, ***valamint a CO_2-kibocsátások csökkentéséhez uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten hozzájáruló zöld beruházások indítása*** az ÜHG-kibocsátás csökkentésére vonatkozó, 2030-ig elérendő uniós célkitűzés teljesítése és a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósítása érdekében az (EU)…/… rendeletben meghatározottak szerint;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
b) folyamatos ***előrelépés*** az alkalmazkodóképesség növelése, a reziliencia erősítése és az éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatottság csökkentése terén;	b) folyamatos ***igény az előrelépésre – különösen a kiszolgáltatott régiókban és térségekben*** – az alkalmazkodóképesség növelése, a reziliencia erősítése és az éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatottság csökkentése terén;
c) előrelépés egy olyan ***regeneratív*** növekedési modell felé, amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle, a gazdasági növekedés függetlenítése az erőforrás-felhasználástól és a környezetkárosodástól, valamint a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsítása;	c) előrelépés egy olyan ***fenntartható*** növekedési modell felé, amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle, a gazdasági növekedés függetlenítése az erőforrás-felhasználástól és a környezetkárosodástól, valamint a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsítása;
d) szennyező anyag-mentességi célkitűzés megvalósítása a mérgező anyagoktól mentes környezet (levegő, víz és talaj) megteremtése és a polgárok egészségének és jóllétének a környezeti kockázatokkal és hatásokkal szembeni védelme érdekében;	d) szennyező anyag-mentességi célkitűzés megvalósítása a mérgező anyagoktól mentes környezet (levegő, víz és talaj) megteremtése és a polgárok egészségének és jóllétének a környezeti kockázatokkal és hatásokkal szembeni védelme érdekében;
e) a biológiai sokféleség védelme, megőrzése és helyreállítása, valamint a természeti tőke – különösen a levegő, a víz, a talaj és az erdők, az édesvíz, a vizes élőhelyek és a tengeri ökoszisztémák – növelése;	e) a biológiai sokféleség ***és az ökoszisztéma-szolgáltatások*** védelme, megőrzése és helyreállítása ***a védett területeken és azokon kívül is***, valamint a természeti tőke – különösen a levegő, a víz, a talaj és az erdők, az édesvíz, a vizes élőhelyek és a tengeri ökoszisztémák – növelése;
f) a környezeti fenntarthatóság előmozdítása, valamint a termeléssel és a fogyasztással kapcsolatos fő környezeti és éghajlati terhelések csökkentése, különösen az energia, az ipari fejlesztés, az épületek és az infrastruktúra, a mobilitás és az élelmiszerrendszer területén.	f) a környezeti fenntarthatóság előmozdítása, valamint a termeléssel és a fogyasztással kapcsolatos fő környezeti és éghajlati terhelések csökkentése ***különféle eszközök, például környezeti hatásvizsgálatok és megfelelő elemzések használatával, illetve a folyamatos horizontális hatásfigyelést és a környezeti teljesítmény folyamatos javítását szolgáló módszerek és eszközök kifejlesztésével***, különösen az energia, az ipari fejlesztés, az épületek és az infrastruktúra, a mobilitás és az élelmiszerrendszer területén.

Indokolás

i. A légszennyezést nemcsak természetes vagy más úton történő elnyeléssel lehet csökkenteni, hanem zöld és fenntartható beruházásokkal is. ii. Az alkalmazkodóképesség növelése és az éghajlatváltozással szembeni reziliencia erősítése a kiszolgáltatottabb területek, például a part menti térségek számára fontos. Ezért kimondhatjuk, hogy elsősorban regionális és helyi szintű kihívásról van szó. iii. Az f) pontban említett területek (pl. energia, ipar, infrastruktúra) többségén előírás a környezetvédelmi engedélyezési folyamat végrehajtása. Ez bizonyos mértékig képes biztosítani, hogy kialakításuk és működtetésük fenntartható módon történjen. Létfontosságú ezért, hogy legyen egy olyan mechanizmus, amelynek köszönhetően környezeti teljesítményük folyamatosan nyomon követhető és javítható.

4. módosítás

3. cikk (1) bekezdés b) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A 8. környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseinek eléréséhez a következőkre van szükség:	(1) A 8. környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseinek eléréséhez a következőkre van szükség:
a) … …	a) … …
b) a szakpolitikák kidolgozására és végrehajtására vonatkozó integrált megközelítés megerősítése, különösen az alábbiak révén:	b) a szakpolitikák kidolgozására és végrehajtására vonatkozó integrált megközelítés megerősítése, különösen az alábbiak révén:
— a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések általános érvényesítése valamennyi releváns uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű stratégiában, jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezésben, programban, beruházásban és projektben annak érdekében, hogy azok és végrehajtásuk ne sértse a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések egyikét sem;	— a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések általános érvényesítése valamennyi releváns uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű stratégiában, jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezésben, programban, beruházásban és projektben annak érdekében, hogy azok és végrehajtásuk ne sértse a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések egyikét sem;
	— ***olyan gyakorlatok kidolgozása és tevékenységek végrehajtása, amelyek támogatják a helyi és regionális önkormányzatokat a célkitűzések teljesítésében;***
	— ***az Európai Bizottság és a Régiók Bizottsága közötti együttműködés erősítése a környezetvédelmi együttműködés technikai platformja keretében, valamint a párbeszéd és az információmegosztás javításával kapcsolatos lehetőségek megvizsgálása;***
— a 2014/52/EU és a 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásából származó előnyök maximalizálása;	— a 2014/52/EU és a 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásából származó előnyök maximalizálása;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
— kitüntetett figyelem a gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi célkitűzések közötti szinergiákra és lehetséges kompromisszumokra annak érdekében, hogy a polgárok táplálkozással, lakhatással és mobilitással kapcsolatos igényeinek biztosítása fenntartható módon, senkiről sem megfeledkezve történjen;	— kitüntetett figyelem a gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi célkitűzések közötti szinergiákra és lehetséges kompromisszumokra annak érdekében, hogy a polgárok táplálkozással, lakhatással és mobilitással kapcsolatos igényeinek biztosítása fenntartható módon, senkiről sem megfeledkezve történjen;
	— ***annak biztosítása, hogy a 2050-re meghatározott, a 2. cikk (1) bekezdésében foglalt hosszú távú kiemelt célkitűzés elérésének ára ne legyen az adók és az energiaárak emelkedése, és/vagy az európai fogyasztókra és vállalkozásokra háruló szabályozási terhek fokozódása;***
— a meglévő politikák rendszeres értékelése és hatásvizsgálatok készítése az új kezdeményezésekre vonatkozóan, széles körű és olyan eljárásoknak megfelelő konzultációk alapján, amelyek elszámoltathatók, inkluzívak, megalapozottak és egyszerűen végrehajthatók, és amelyek kellően figyelembe veszik a környezetre és az éghajlatra gyakorolt várható hatásokat;	— a meglévő politikák rendszeres értékelése és hatásvizsgálatok készítése az új kezdeményezésekre vonatkozóan, széles körű és olyan eljárásoknak megfelelő konzultációk alapján, amelyek elszámoltathatók, inkluzívak, megalapozottak és egyszerűen végrehajthatók, és amelyek kellően figyelembe veszik a környezetre és az éghajlatra gyakorolt várható hatásokat;
	— ***azon uniós, nemzeti, helyi és regionális szintű kommunikációs tevékenységek előmozdítása, amelyek célja, hogy különösen a fiatalok körében felhívják a figyelmet a környezetvédelmi politika következetes végrehajtásának jelentőségére és előnyeire, valamint arra, hogy az milyen értéktöbblettel jár a polgárok, a vállalkozások és a bolygó számára. Mindezek célja, hogy erősödjön a felelősségvállalás érzése és valamennyi érdekelt fél nagyobb mértékben vegyen részt a végrehajtást célzó erőfeszítésekben;***

Indokolás

i. A környezetvédelmi együttműködés technikai platformját 2012-ben hozták létre, majd beépítették a 7. környezetvédelmi cselekvési programba. Amint az a platform weboldalán is szerepel, a platformnak a környezetvédelmi cselekvési programba való beépítése szilárd és hosszú távú alapokat biztosított a számára. Tekintettel az együttműködés pozitív tapasztalataira, a fórumnak a 8. környezetvédelmi cselekvési programba történő felvétele természetes lépés lenne, amely garantálná e fórum fennmaradását. ii. A kommunikációt tovább kell fejleszteni, és a helyi és regionális önkormányzatoknak ebben fontos szerepe lehet.

5. módosítás

3. cikk (1) bekezdés d) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
az állami és magánforrásokból – többek között az uniós költségvetés keretében rendelkezésre álló alapokból és eszközökből – finanszírozott fenntartható beruházások mobilizálása az Európai Beruházási Bankon keresztül és nemzeti szinten;	az állami és magánforrásokból – többek között az uniós költségvetés keretében rendelkezésre álló alapokból és eszközökből – finanszírozott fenntartható beruházások mobilizálása az Európai Beruházási Bankon keresztül és nemzeti szinten***, biztosítva a megfelelő szinergiákat, valamint ezzel párhuzamosan azt is, hogy elegendő beruházás legyen irányítható arra a szintre, ahol a leginkább szükség van rá, illetve ahol kivitelezése a leghatékonyabb. Ezáltal biztosítható, hogy a helyi és regionális közösségek rendelkezzenek a megfelelő forrásokkal a helyi szintű végrehajtáshoz***;

Indokolás

A környezetvédelmi politikák végrehajtása sok esetben a helyi és regionális önkormányzatok határozott részvételével történik. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy megfelelő források álljanak a helyi és regionális közösségek rendelkezésére. Még azokban az esetekben is, ahol a szakpolitikák végrehajtásáért a nemzeti hatóságok felelősek, azok közvetlen és közvetett helyi szintű hatásait gyakran helyi és regionális szinten kezelik.

6. módosítás

3. cikk (1) bekezdés e) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a környezeti szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetése uniós és nemzeti szinten, a piaci alapú eszközök és a zöld költségvetés-tervezési eszközök – ***köztük a társadalmilag igazságos átállás biztosításához szükséges eszközök*** – lehető legjobb kihasználása, valamint a vállalkozások és más érdekelt felek támogatása a természeti tőkére vonatkozó standard számviteli gyakorlatok kidolgozásában;	a környezeti szempontból káros támogatások fokozatos megszüntetése uniós és nemzeti szinten, a piaci alapú eszközök és a zöld költségvetés-tervezési eszközök lehető legjobb kihasználása, valamint a vállalkozások és más érdekelt felek támogatása a természeti tőkére vonatkozó standard számviteli gyakorlatok kidolgozásában***, és ezzel párhuzamosan valamennyi régió, város és település társadalmilag igazságos átállásának biztosítása***;

Indokolás

A társadalmilag igazságos átállás elvét nemcsak a zöld költségvetés-tervezési eszközök, hanem valamennyi eszköz végrehajtása kapcsán és az EU valamennyi régiója, városa és települése vonatkozásában is alkalmazni kell.

7. módosítás

3. cikk (1) bekezdés f) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
annak biztosítása, hogy a környezetvédelmi politikák és intézkedések a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismereteken alapuljanak, valamint a környezetvédelmi tudásalap és annak felhasználásának erősítése, többek között a kutatás, az innováció, a zöld készségek előmozdítása, valamint a környezeti és ökoszisztéma-alapú számvitel további kiépítése révén;	annak biztosítása, hogy a környezetvédelmi politikák és intézkedések ***uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten is*** a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismereteken alapuljanak, valamint a környezetvédelmi tudásalap és annak felhasználásának erősítése, többek között a kutatás, az innováció, a zöld készségek előmozdítása, valamint a környezeti és ökoszisztéma-alapú számvitel további kiépítése révén; ***továbbá a tudományos ismeretek folyamatos bővítésének előmozdítása olyan mutatók alapján, amelyek regionális szinten is összehasonlíthatók, segítve ezzel a tájékozott döntéshozatalt;***

Indokolás

A javasolt módosítás hangsúlyozza, hogy valamennyi szintnek kritikus fontosságú szerepe van, és célja a 8. környezetvédelmi cselekvési program átfogó célkitűzései felé történő előrehaladás minden szintű felmérését szolgáló kapacitások erősítése, ideértve a regionális szintű mutatókat is.

8. módosítás

3. cikk (1) bekezdés – új, h) pont beillesztése a g) pont után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
—	***h) a helyi és regionális önkormányzatok teljeskörű részvételének és a velük való együttműködésnek a garantálása a környezetvédelmi politikai döntéshozatal valamennyi vetülete kapcsán, együttműködésen és többszintű kormányzáson alapuló megközelítés révén;***

Indokolás

A javasolt módosítás várhatóan elősegíti a szakpolitika alaposabb kidolgozását és határozottabb végrehajtását.

9. módosítás

A 3. cikk (1) bekezdése az i) pont után új j) ponttal egészül ki.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
—	j) ***a 8. környezetvédelmi cselekvési program helyi és regionális szintű előnyeinek népszerűsítése az uniós környezetvédelmi politika hatékony és eredményes végrehajtásának alapvető részeként, a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatára szolgáló eszközben meghatározottak szerint;***

Indokolás

A környezetvédelmi politikák végrehajtási arányának növelése érdekében fontos kommunikálni és népszerűsíteni a 8. környezetvédelmi cselekvési program előnyeit.

10. módosítás

3. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 8. környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseinek eléréséhez széles körű támogatást kell mozgósítani a polgárok, a szociális partnerek és más érdekelt felek bevonásával, valamint ösztönözni kell az együttműködést a 8. környezetvédelmi cselekvési programhoz kapcsolódó stratégiák, szakpolitikák vagy jogszabályok kidolgozása és végrehajtása terén a nemzeti, regionális és helyi hatóságok között ***a városi és vidéki területeken***.	A 8. környezetvédelmi cselekvési program kiemelt célkitűzéseinek eléréséhez széles körű támogatást kell mozgósítani a polgárok, a szociális partnerek és más érdekelt felek bevonásával, valamint ösztönözni kell az együttműködést a 8. környezetvédelmi cselekvési programhoz kapcsolódó stratégiák, szakpolitikák vagy jogszabályok kidolgozása és végrehajtása terén a nemzeti, regionális és helyi hatóságok között. ***Az EU olyan holisztikus, helyi alapú és területorientált megközelítést fog előnyben részesíteni, amely figyelembe veszi a közösségek valamennyi típusának – például a városi és vidéki, valamint a part menti, hegyvidéki, szigeti, szigetcsoporti és legkülső területeknek – a sajátos kihívásait és erősségeit. Ez a megközelítés szem előtt tartja az egyes közösségek és a környező területek, különösen a városi területek és a hozzájuk kapcsolódó térségek közötti kölcsönhatásokat.***

Indokolás

Az EU-ban a helyi és regionális önkormányzatok sokfélék, és minden típusuknak megvannak a maga kihívásai és erősségei. A környezetvédelmi politikák gyakran határozott területi dimenzióval rendelkeznek, amelyet a helyi sajátosságokhoz kell igazítani. A 7. környezetvédelmi cselekvési program elsősorban a városi dimenzióra összpontosít. A 8. környezetvédelmi cselekvési programra vonatkozó javaslat csak a városi és vidéki területeket említi. Az uniós közösségek gazdag sokféleségének központi szerepet kell kapnia az uniós környezetvédelmi politikák hatékony végrehajtásában.

11. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A Bizottság – az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség támogatásával – rendszeresen értékeli az Unió és a tagállamok által a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések megvalósítása terén elért eredményeket, és erről jelentést készít, figyelembe véve a 3. cikkben meghatározott előfeltételeket.	(1) A Bizottság – az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség támogatásával – rendszeresen értékeli az Unió és a tagállamok által a 2. cikkben meghatározott kiemelt célkitűzések megvalósítása terén elért eredményeket, és erről jelentést készít, figyelembe véve a 3. cikkben meghatározott előfeltételeket.
(2) Az (1) bekezdésben említett értékelésnek tükröznie kell az adatok és mutatók hozzáférhetőségével és relevanciájával kapcsolatos legújabb fejleményeket, a tagállamokban és uniós szinten rendelkezésre álló – különösen az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az európai statisztikai rendszer által kezelt – adatokra építve. A szóban forgó értékelés nem érinti a környezetvédelmi és éghajlatpolitikára vonatkozó már meglévő nyomonkövetési, jelentéstételi és irányítási kereteket és gyakorlatokat.	(2) Az (1) bekezdésben említett értékelésnek tükröznie kell az adatok és mutatók hozzáférhetőségével és relevanciájával kapcsolatos legújabb fejleményeket, a tagállamokban és uniós szinten rendelkezésre álló – különösen az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az európai statisztikai rendszer által kezelt – adatokra építve. A szóban forgó értékelés nem érinti a környezetvédelmi és éghajlatpolitikára vonatkozó már meglévő nyomonkövetési, jelentéstételi és irányítási kereteket és gyakorlatokat.
(3) Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség támogatni fogja a Bizottságot az adatok és ismeretek rendelkezésre állásának és relevanciájának javításában, különösen a következők révén:	(3) Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség támogatni fogja a Bizottságot az adatok és ismeretek rendelkezésre állásának és relevanciájának javításában, különösen a következők révén:
a) bizonyítékok és adatok gyűjtése, feldolgozása és jelentése modern digitális eszközök segítségével;	a) bizonyítékok és adatok gyűjtése, feldolgozása és jelentése modern digitális eszközök segítségével;
b) a nyomon követéssel kapcsolatos releváns adathiányok megszüntetésének elősegítése;	b) a nyomon követéssel kapcsolatos releváns adathiányok megszüntetésének elősegítése;
c) szakpolitikai szempontból releváns és rendszerszintű elemzések készítése, valamint hozzájárulás a szakpolitikai célkitűzések uniós ***és*** nemzeti szintű végrehajtásához;	c) szakpolitikai szempontból releváns és rendszerszintű elemzések készítése, valamint hozzájárulás a szakpolitikai célkitűzések uniós, nemzeti***, regionális és helyi*** szintű végrehajtásához;
d) a környezeti, társadalmi és gazdasági hatásokra vonatkozó adatok integrálása, és az egyéb rendelkezésre álló – például a Kopernikusz által szolgáltatott – adatok maradéktalan kiaknázása;	d) a környezeti, társadalmi és gazdasági hatásokra vonatkozó adatok integrálása, és az egyéb rendelkezésre álló – például a Kopernikusz által szolgáltatott – adatok maradéktalan kiaknázása;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
e) az adatokhoz való hozzáférés további javítása az uniós programokon keresztül;	e) az adatokhoz való hozzáférés további javítása az uniós programokon keresztül;
f) az átláthatóság és elszámoltathatóság biztosítása;	***f) az adatok rendelkezésre állásának és interoperabilitásának javítása helyi és regionális szinten;***
g) a civil társadalom, a hatóságok, a polgárok, a szociális partnerek és a magánszektor támogatása az éghajlati és környezeti kockázatok azonosításában, valamint az azok megelőzésére, enyhítésére és az azokhoz való alkalmazkodásra irányuló lépések meghozatalában, továbbá a tudásbeli hiányosságok megszüntetésében való szerepvállalásuk támogatása.	***g)*** az átláthatóság és elszámoltathatóság biztosítása;
	h) a civil társadalom, a ***nemzeti, regionális és helyi szintű*** hatóságok, a polgárok, a szociális partnerek és a magánszektor támogatása az éghajlati és környezeti kockázatok azonosításában, valamint az azok megelőzésére, enyhítésére és az azokhoz való alkalmazkodásra irányuló lépések meghozatalában, továbbá a tudásbeli hiányosságok megszüntetésében való szerepvállalásuk támogatása.
	i) pozitív környezeti kapcsolatok előmozdítása a városi, városkörnyéki és vidéki térségek között, összhangban a 11. fenntartható fejlődési céllal (fenntartható városok és közösségek).
(4) A Bizottság rendszeresen megvizsgálja az adatok és ismeretek iránti uniós és nemzeti szintű igényeket, beleértve az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség (3) bekezdésben említett feladatok ellátásával összefüggő kapacitását.	(4) A Bizottság rendszeresen megvizsgálja az adatok és ismeretek iránti uniós és nemzeti***, illetve adott esetben regionális és helyi*** szintű igényeket, beleértve az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és az Európai Vegyianyag-ügynökség (3) bekezdésben említett feladatok ellátásával összefüggő kapacitását.

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak a környezetvédelmi politika helyi szintű végrehajtásában. Az új nyomonkövetési keret létrehozásakor figyelembe kell venni ezeket a szinteket, és adatokat kell szolgáltatni a helyi és regionális közösségekben történő végrehajtás támogatása céljából.

II. **POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. örömmel fogadja a 8. környezetvédelmi cselekvési programot, amely stratégiai megközelítést határoz meg 2030 viszonylatában a környezetvédelmi és az éghajlat-politikák számára, és fenntart egy 2050-ig teljesítendő hosszú távú jövőképet is azzal a céllal, hogy a magas életminőséget bolygónk tűrőképességének határain belül biztosítsuk, hangsúlyt helyezve a jobb végrehajtásra és monitoringra;

2. kéri, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program fontos kiegészítője legyen az európai zöld megállapodásnak, és hosszú távú orientációja és környezetvédelmi kiemelt célkitűzései révén támogassa az EU-ban a zöld helyreállítást;

3. kéri, hogy azt, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program a korábbi hasonló programokkal ellentétben nem tartalmaz intézkedéseket, ne tekintsék követendő példának a jövőbeli környezetvédelmi cselekvési programok kidolgozása során; hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás csak 2024-ig irányoz elő intézkedéseket a 2030-ig érvényes 8. környezetvédelmi cselekvési program kiemelt céljai vonatkozásában; kéri ennek kapcsán, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési programban pontosítsák, miként kell a cselekvési program félidős felülvizsgálata során új intézkedéseket meghatározni a program kiemelt céljainak elérése érdekében;

4. üdvözli, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program kulcsfontosságú prioritásként határozta meg a hatékonyabb és eredményesebb végrehajtást. Ehhez megfelelő eszközök és források rendelkezésre bocsátását, valamint innovatív megközelítéseket szorgalmaz, amelyeknek köszönhetően a helyi és regionális önkormányzatok testre szabott megoldásokat kínálhatnak, javítva a környezetvédelmi politikák helyi szintű végrehajtását;

5. hangsúlyozza, hogy a végrehajtási problémák nem oldhatóak meg csak azzal, hogy még több jogszabályt fogadunk el. Támogatási mechanizmusok, új megközelítések és innovációk is szükségesek a célértékek és szabványok eléréséhez;

6. rámutat az Európai Bizottság és a Régiók Európai Bizottsága környezetvédelmi együttműködést célzó technikai platformja pozitív szerepére, valamint arra, hogy a platformnak a 7. környezetvédelmi cselekvési programba való beépítése szilárd és hosszú távú alapokat biztosított a számára. Kéri, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program fejlessze tovább az ENVE szakbizottság és a Környezetvédelmi Főigazgatóság által létrehozott környezetvédelmi együttműködés technikai platformját a párbeszéd ösztönzése, valamint annak érdekében, hogy információt gyűjtsön az uniós környezetvédelmi jogszabályok alkalmazása kapcsán a helyi és regionális szint előtt álló kihívásokról és az általuk alkalmazott megoldásokról;

7. a végrehajtás javítása érdekében kéri, hogy a digitális és adattechnológiákban rejlő lehetőségeket kiaknázva erősítsék meg a környezetvédelmi tudásalapot, valamint hogy fokozzák a természetalapú megoldások és a társadalmi innováció használatát;

8. hangsúlyozza, hogy a hagyományos ágazati környezetvédelmi politika jórészt eredménytelen, ezért a környezetvédelmi politika megerősítése érdekében a 8. környezetvédelmi cselekvési programnak integrált megközelítést kell kialakítania, kezelnie kell a környezeti kihívások sokrétűségét, valamint szinergiákat kell teremtenie, és biztosítania kell az alábbiak összhangját:

a) a különböző környezetvédelmi, energiaügyi és éghajlatváltozási szakpolitikák ambíciói, menetrendjei, végrehajtási eljárásai és eszközei,

b) az EU környezetvédelmi jogszabályainak és forrásokra irányuló szakpolitikáinak ambíciói és a határértékek menetrendje;

9. rámutat arra, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program nincs összhangban a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret elfogadásával, és megismétli, hogy a jövőbeli környezetvédelmi cselekvési programokra vonatkozó döntéshozatali eljárást össze kell hangolni a többéves pénzügyi keret időkeretével;

10. megjegyzi, hogy a kitűzött célok eléréséhez elengedhetetlen a környezet állapotára vonatkozó adatok hatékony gyűjtése, feldolgozása és hasznosítása. Ez azonban még mindig igen változó mértékben, gyakran kezdetlegesen és túl sok emberi munkával valósul meg, különösen helyi és regionális szinten. Ezért az RB hangsúlyozza, hogy EU-szerte fejlesztési tevékenységekre és beruházásokra van szükség a szükséges adatfeldolgozás egységes végrehajtása érdekében, hangsúlyt fektetve a kompatibilitásra és kiaknázva az automatizált adatáramlást és a nyílt interfészeket;

11. úgy véli, hogy a „ne árts” elv, amellett, hogy az egészséges élet egyik megközelítése, a szakpolitikai integráció és összhang biztosítása érdekében irányt is kell, hogy mutasson a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek számára;

12. kéri a környezetvédelmi és éghajlat-politikáknak, illetve a körforgásos gazdaság kialakítását lehetővé tevő politikáknak az EU költségvetési, gazdasági és szociális célú fellépéseibe történő maradéktalan beépítését, valamint emlékeztet arra, hogy a zöld helyreállítással kapcsolatos törekvések során figyelembe kell venni a területi egyenlőtlenségeket és kihívásokat, illetve biztosítani kell, hogy egyetlen közösség se maradjon le;

13. ismételten holisztikus helyalapú vagy területre koncentráló megközelítést ajánl, mert ez a legjobb módja a mindenki számára elérhető egészséges élet megvalósításának az adott hely vagy terület tulajdonságai és biokulturális sokszínűsége tükrében;

14. üdvözli az európai zöld megállapodáson alapuló helyreállítási stratégia melletti elkötelezettséget, és megismétli azt az álláspontját, amely szerint a környezetvédelmi, éghajlatváltozási és az áttérésekkel kapcsolatos kihívásokhoz minden kormányzati szinten jelentős zöld és kék beruházások és innovációk szükségesek;

15. ambiciózus beruházásokat szorgalmaz a legfontosabb zöld ágazatokban (például a megújuló energiával kapcsolatos projektek, a körforgásos gazdaság vagy a környezetbarát szállítási módokra való átállás terén), amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy egy szolidaritáson alapuló, méltányos, inkluzív és fenntartható társadalomban javítsuk az ellenálló képességet, növekedést generáljunk és munkahelyeket teremtsünk. Rámutat, hogy ezek a beruházások sokféle előnnyel járnak a gazdaság számára, valamint az emberek egészsége és jólléte terén is. A helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszhatnak a helyreállításban, és adott esetben be kell őket vonni e beruházások megtervezésébe és végrehajtásába;

16. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatokra döntő szerep hárul abban, hogy a polgárokat, a vállalkozásokat, a kutatóközpontokat, a tudományos és egyetemi köröket és a helyi érdekelt feleket bevonják a környezetvédelmi politikák kidolgozásába és végrehajtásába;

17. jól működő többszintű kormányzási keretet szorgalmaz, és arra ösztönzi a kormányzás valamennyi szintjét, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program végrehajtása érdekében mozdítsák elő a közigazgatások, régiók, települések közötti és határokon átnyúló együttműködést;

18. rámutat arra, hogy több kutatásra, adatra és ismeretre van szükség ahhoz, hogy a különböző helyi és regionális közösségekben kezelhessék a konkrét környezeti kihívásokat és ki tudják használni a lehetőségeket, figyelembe véve a vidék elnéptelenedését, a lakosság elöregedését és a régiók közötti különbségeket. Hangsúlyozza továbbá, hogy ezeknek az adatoknak és ismereteknek nyilvánosan hozzáférhetőeknek és könnyen elérhetőeknek kell lenniük;

19. rámutat arra, hogy több helyi szintű adatra van szükség, köztük olyanokra, amelyek közvetlenül a zöld projekteket fejlesztő polgároktól vagy magánszervezetektől származnak (pl. talaj, víz, madármegfigyelés, élőhelyek stb.). Együttműködést szorgalmaz tehát az Európai Bizottság és a helyi és regionális önkormányzatok között az ilyen helyi adatok megszerzése érdekében, amire mindenképpen szükség van a környezetvédelmi cselekvési program jobb végrehajtásához;

20. támogatja egy új nyomonkövetési keret létrehozását, amely kellően figyelembe veszi a meglévő kereteket, mint amilyen például a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálata. Kiáll amellett, hogy az RB-t és a helyi és regionális önkormányzatokat be kell vonni a kulcsfontosságú mutatók meghatározását célzó konzultációs folyamatba, biztosítandó a helyi és regionális dimenzió megfelelő figyelembevételét;

21. folyamatos erőfeszítéseket szorgalmaz a környezetvédelmi nyomon követés (pl. biológiai sokféleség, zéró szennyezés, toxikus anyagoktól mentes környezet, egy felülvizsgált körforgásos gazdaság) megerősítése érdekében, összekapcsolva azt horizontális nyomonkövetési eszközökkel (pl. fenntartható fejlesztési célokkal, reziliencia-eredménytáblával stb.), valamint kiemelt mutatókat dolgozva ki (pl. a körforgásos gazdaságra, az éghajlatra és az energiára, a toxikus anyagoktól mentes környezetre, a biológiai sokféleségre, a zéró szennyezésre, a környezeti terhelésre, a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatára – végrehajtási mutatók – stb. vonatkozóan) olyan általános elvek alapján, mint a minőségbiztosítás, az egyensúly, az alkalmazhatóság, a prioritások meghatározása, a rugalmasság, a határidők és a rendszeresség;

22. kéri, hogy az új nyomonkövetési keret a lehető legnagyobb mértékben építsen a környezetvédelmi politika, illetve az energiaunió és a klímavédelem irányítási rendszere kapcsán meglévő nyomonkövetési eszközökre és mutatókra, továbbá a párhuzamos munkavégzés elkerülése és az adminisztratív terhek alacsony szinten tartása érdekében egyesítse a szakterület-specifikus jelentéstételi követelményeket;

23. rámutat, hogy a 8. környezetvédelmi cselekvési program végrehajtását fel lehet gyorsítani olyan kezdeményezésekkel, mint a Zöld város megállapodás vagy a környezetbarátabb városok európai éve 2022-ben és a városfejlesztési menetrend, valamint olyan önkéntes fellépésekkel, mint a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége és a városi mobilitási megfigyelőközpont. Ezeket tehát még jobban népszerűsíteni és támogatni kell;

24. támogatja a környezetvédelmi oktatásra és az ifjúsági projektekre irányuló erőfeszítések fokozását a környezettudatosság növelése érdekében;

25. leszögezi, hogy számos környezetvédelmi politika teljeskörű végrehajtása csak akkor valósítható meg, ha a polgárok mindennapi tevékenységeik során teljes mértékben elköteleződnek iránta;

26. megjegyzi, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a városi területek és a vidéki szereplők közötti kapcsolatokra, valamint arra, hogy az olyan földrajzi területek, mint a hegyvidékek, a szigetek, a part menti övezetek, a legkülső régiók stb. hihetetlen potenciállal rendelkeznek a zöld beruházások (pl. megújuló energiával kapcsolatos projektek) fejlesztése tekintetében;

27. rámutat a sérülékeny, köztük a szénorientált és karbonintenzív régiók kötelezettségvállalásaira, valamint a legkülső régiók elkötelezettségére a dekarbonizáció 2040-ig történő megvalósítása iránt. Kéri ezért e régiók arra irányuló erőfeszítéseinek támogatását, hogy felgyorsítsák globális változtatási stratégiáikat, lehetővé téve, hogy az ő kísérleti terepként való közreműködésükkel feltárhassuk azokat a nehézségeket, amelyekkel foglalkozni kell az e területen kitűzött célok elérése érdekében;

28. egyetért a környezetvédelmi cselekvési programra vonatkozó javaslat (19) preambulumbekezdésével, amely kimondja, hogy annak céljait a tagállamok egyedül nem tudják kielégítően megvalósítani. A jelek szerint a javaslat a jelenlegi formájában nem vet fel kérdéseket a szubszidiaritás elvének való megfelelőség tekintetében, és az arányosság elvének való megfelelés sem kérdéses;

29. támogatja az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó uniós rendszer megerősítését és az Aarhusi Egyezmény javasolt módosításait ([1]); hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésre, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételére és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó uniós rendszert; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mozdítsa elő a párbeszédet az RB-vel és a helyi és regionális önkormányzatokkal annak biztosítása érdekében, hogy a helyi közösségek hozzáférjenek az igazságszolgáltatáshoz való jogot garantáló megfelelő csatornákhoz, és teljes mértékben hozzájárulhassanak az uniós környezetvédelmi politika végrehajtásának javításához;

30. javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a környezetvédelmi együttműködés technikai platformján belül létrehozzák a platform „követeinek” hálózatát. Ennek köszönhetően a környezetvédelmi jogszabályok valamennyi kormányzati szinten történő végrehajtása olyan formában lenne előmozdítható, amely összeegyeztethető a már folyamatban lévő törekvésekkel és kiegészíti azokat – például a technikai segítségnyújtás és információcsere eszközét (TAIEX), a partnerségi eszközt, a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatát (EIR), a Zöld város megállapodást és a Natura 2000 biogeográfiai folyamatot.

Kelt Brüsszelben, 2021. február 5-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Apostolos TZITZIKOSTAS

([1]) Kapcsolódó dokumentumok és további információ az alábbi sajtótájékoztatóban: https://ec.europa.eu/environment/news/commission-proposes-improve-public-scrutiny-eu-acts-related-environment-2020-10-14_en.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU